Justerat tisdag den 16 februari beträffande §§ 12 och 18, i övrigt tisdag den 1 mars 2016.

Annika Sandström Mikael Sundesten Inger Strömbom

§ 1
Inledning och justering m.m.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdets protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet ska justeras senast tisdagen den 1 mars 2016

§ 2
Bordlagd interpellation 2015:39 av Michel Silvestri (MP) om landstingets FoUU-satsning på ökad patientsäkerhet
LS 2015-1209 Anf. 1-10

Inleddes kl. 10.06 och avslutades kl. 10.30.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande forskning. Fullmäktige medgav den 20 oktober 2015 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 15 december 2015.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Peter Carpelan hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig Michel Silvestri, landstingsrådet Peter Carpelan, Lars Harms-Ringdahl, Pär Hommerberg samt Rickard Wall.

§ 3
Bordlagd interpellation 2015:40 av Pia Ortiz Venegas (V) om underdiagnosticering av osteoporos, benskörhet
LS 2015-1210

Inleddes kl. 10.30 och avslutades kl. 10.30.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 4
Interpellation 2015:41 av Curre Hansson (S) om vaccinationsprogram för äldre
LS 2015-1476
Anf. 11-16

Inleddes kl. 10.30 och avslutades kl. 10.47.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande barn- och äldre. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Ella Bohlin hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig Curre Hansson, landstingsrådet Ella Bohlin samt Jessica Ericsson.

§ 5
Interpellation 2015:42 av Dag Larsson (S) om behovet av åtgärder mot det hårda trycket på Astrid Lindgrens Barnsjukhus
LS 2015-1477
Anf. 17-25

Inleddes kl. 10.47 och avslutades kl. 11.10.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande hälso- och sjukvård. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Landstingsrådet hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig landstingsråden Dag Larsson och Marie Ljungberg Schött, Catharina Wahlgren, landstingsrådet Susanne Nordling samt Cecilia Elving,

§ 6
Interpellation 2015:43 av Parvin Araghi (S) om att säkerställa en patientsäker vård för nyanlända flyktingar
LS 2015-1478
Anf. 26-36

Inleddes kl. 11.10 och avslutades kl. 11.39.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande hälso- och sjukvård. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Anna Starbrink hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig landstingsrådet Anna Starbrink, Catharina Wahlgren, landstingsrådet Dag Larsson, Amelie Tarschys Ingre, Michel Silvestri, Dan Kareliusson, Karin Fälldin samt Shakhlo Altieva.

§ 7
Interpellation 2015:44 av Rickard Wall (-) om läget för Värtabanan
LS 2015-1479

Anf. 37-41

Inleddes kl. 11.39 och avslutades kl. 12.00.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande trafik. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Kristoffer Tamsons hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig Rickard Wall och landstingsrådet Kristoffer Tamsons.

§ 8
Frågestund
LS 2016-0252

Anf. 42-89

Inleddes kl. 12.00 och avslutades kl. 13.03.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att de inkomna frågorna fick ställas.

1) Fråga av Erika Ullberg (S) till barn- och äldrelandstingsrådet Ella Bohlin (KD): Kan du mot bakgrund av avvecklingen av Södra BB på SöS och nedläggningen av BB Sophia garantera att blivande föräldrar inte kommer stå inför ett kaos i förlossningsvården lagom till sommaren och semesterledigheterna?

2) Fråga av Susanne Nordling (MP) till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L): Tycker du som sjukvårdslandstingsråd att det är försvarbart att ingen Lex Maria-anmälan gjorts efter dödsfall och lång intensivvårdstid efter implantat bestående av artificiell luftstrupe i plastmaterial på Karolinska Universitetssjukhuset?

3) Fråga av Isabell Flygare (V) till barn- och äldrelandstingsrådet Ella Bohlin (KD): Tänker du vidta omedelbara åtgärder så att BVC i Lina Hage ej läggs ner utan kan fortsätta att utvecklas till en familjecentral så som Södertälje kommun önskar?

4) Fråga av Lotta Nordfeldt (SD) till trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M): Finns det planer på att i SL:s hallar och fordon införa ett tiggeriförbud?

5) Fråga av Dag Larsson (S) till sjukvårdslandstingsrådet Marie Ljungberg Schött (M): Delar du landstingsrevisorerans bedömning att privata vårdgivare med landstingsavtal inte omfattas av Landstingets ömsesidiga försäkringsbolags ansvarsförsäkring?

6) Fråga av Susanne Nordling (MP) till forsknings- och personallandstingsrådet Peter Carpelan (M): Med anledning av att akutsjukhusens förlossningsenheter nu behöver ta emot flera förlossningar inom några månader, vidtar du åtgärder för att trygga tillgång till barnmorskor inom förlossningsvården inför sommaren?

7) Fråga av Håkan Jörnehed (V) till barn- och äldrelandstingsrådet Ella Bohlin (KD): Med anledning av BB Sophias nedläggning, är du trygg med att förlossningsvården kommer att fungera under sommaren och under året som kommer?

8) Fråga av Rickard Wall (-) till trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M): Anser du dig ha ett gott grepp om betalningsviljan för Spårväg Syd?

Frågorna antecknades som besvarade.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att de återstående frågorna på den utdelade förteckningen inte skulle besvaras.

Prisutdelning - 2015 års Gyllene Äpplet för initiativ som leder till utveckling både för enskilda individer och för hela verksamheter.

Anf. 90-93

Gyllene Äpplet för år 2015 delades ut av landstingsrådet Peter Carpelan och fullmäktiges presidium. Förstapriset gick till Helén Skogsberg och Inger Hagerman, Karolinska Universitetssjukhuset, för start av dagvårdsverksamhet för patienter med hjärtsvikt och andrapriset till Anna Aleflod, Lovisa Jäderlund Hagstedt och Magnus Peterson, Akademiska vårdcentraler, TioHundra AB, för utvecklingen av journalappen "Hälsa på plats.".

§ 9
Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet

Inleddes kl. 13.14 och avslutades kl. 13.14.

Ordföranden konstaterade att 147 ledamöter var närvarande och att 2 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 10
Kungörelse och annonsering

Inleddes kl. 13.14. och avslutades kl. 13.14.

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 4 februari 2016 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 9 februari 2016 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 12 februari 2016 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 11
Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t.o.m. den 14 oktober 2018 till ny ledamot i valkrets NV efter Lise Lidbäck (L) utse Nikoletta Jozsa (L) och till ny ersättare efter Jozsa utse Dmytro Pronchev (L), till ny ledamot i valkrets SO efter Joakim Spångberg (S) utse Carina Paulsson (S) och till ny ersättare efter Paulsson utse Parvane Ahmadi (S), till ny ledamot i valkrets 2 efter Thomas Drost (MP) utse Sabina Edelman (MP) och till ny ersättare efter Edelman utse Eie Herlitz (MP), till ny ersättare i valkrets N efter Tommy Deogan (C) utse Malin Borg (C), till ny ersättare i valkrets SV efter Veronica Westergård (KD) utse Håkan Paulsson (KD), till ny ersättare i valkretsarna O och SO efter Sverre Launy (V) utse Lisa Rasmussen (V), samt till ny ersättare i valkrets SO efter Jenny Manners (SD) utse Martin Nigals (SD)
LS 2015-1260, 2015-1275, 2015-1307, 2015-1335, 2015-1338, 2015-1420, 2015-1457

Inleddes kl. 13.14. och avslutades kl. 13.15.

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag att lägga anmälan till handlingarna.

§ 12
Inrättande av Samordningsförbundet Stockholms stad (förslag 1)
LS 2015-1303

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.15.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att inrätta Samordningsförbundet Stockholms stad

att godkänna förslag till förbundsordning för Samordningsförbundet Stockholms stad

att godkänna avsiktsförklaring för Samordningsförbundet Stockholms stad

att utse en ledamot och en ersättare till styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad

att utse en revisor till Samordningsförbundet Stockholms stad

att Samordningsförbundet Stockholms stad startar sin verksamhet från och med den 1 mars 2016

att beslutet fattas under förutsättning att även övriga parter beslutar om medverkan i samverkansförbundet

att omedelbart justera beslutet.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 13
Försäljning av del av fastigheten Solna Haga 4:18 i Solna kommun (förslag 2)
LS 2015-0650

Inleddes kl. 13.15. och avslutades kl. 13.29. Anf. 94-98

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Paul Lindquist och Rickard Wall.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att ändra kategoritillhörighet från strategisk till marknadsfastighet för del av fastigheten Solna Haga 4:18 i Solna kommun

att försälja del av fastigheten Solna Haga 4:18 enligt vad som framgår av landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

§ 14
Uppföljning av regionens utveckling med utgångspunkt i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010 (förslag 3)
LS 2015-0083

Anf. 99-122

Inleddes kl. 13.29 och avslutades kl. 14.46.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Gustav Hemming, Tomas Eriksson, Charlotte Broberg, landstingsrådet Jens Sjöström, Anna Sehlin, Mattias Lönnqvist, Karl Henriksson, Malin Fijen Pacsay, Rickard Wall samt Freddie Lundqvist.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till MP-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna 2015 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen RUFS 2010.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

UTTALANDEN

S-ledamöterna och V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilda uttalanden likalydande med partiernas uttalanden i landstingsstyrelsen.

§ 15
Motion 2015:4 av Erika Ullberg m.fl. (S) om förbättrad vård för länets medborgare och ett bättre användande av landstingets resurser (förslag 4)
LS 2015-0295

Anf. 123-141

Inleddes kl. 14.46. och avslutades kl. 15.34.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Anna Starbrink, Kent Ivarsson, landstingsråden Dag Larsson, Susanne Nordling, Håkan Jörnehed och Ella Bohlin samt Rickard Wall.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till S-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

3) bifall till V-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

MP-ledamöterna deltog inte i fullmäktiges beslut.

RESERVATIONER

S-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

§ 16
Motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V) om att införa Naloxon nässpray (förslag 5)
LS 2015-0737

Anf. 142-150

Inleddes kl. 15.34 och avslutades kl. 15.55.

I ärendet yttrade sig Birgitta Sevefjord, landstingsrådet Anna Starbrink, Anders Nilsson, Rolf Bromme, Per Carlberg samt landstingsrådet Dag Larsson.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till S-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

3) bifall till V-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

S-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

§ 17
Motion 2015:10 av Anna Sehlin (V) om att införa plattformsväggar i kollektivtrafiken (förslag 6)
LS 2015-0471

Anf. 151-171

Inleddes kl. 15.55 och avslutades kl. 16.47.

I ärendet yttrade sig Anna Sehlin, landstingsrådet Kristoffer Tamsons, Conny Fogelström, Malin Karlsson, landstingsrådet Gustav Hemming, Karl Henriksson, Lars Tunberg, Susanne Sjöblom, Robert Johansson samt Rickard Wall.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall med instämmande av MP-ledamöterna till S-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

3) bifall till V-ledamöternas förslag i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

S-och MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för eget förslag.

§ 18
Valärenden (förslag 7)
LS 2015-0839, 2015-0883, 2015-1324, 2015-1444, 2015-1499, 2015-1519, 2015-1534, 2016-0168, 2016-0129, 2016-0215, 2016-0220

Inleddes kl. 16.47 och avslutades kl. 16.47.

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag

att ogiltigförklara val den 15 december 2015 av Lilja Johansson Lindfors (S) till vice ordförande i Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för

Feline Flodin (V) från uppdraget som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets NV

Gunilla Bhur (V) från uppdraget som ersättare i fullmäktige, valkretsarna 1, 2, 4, 5 och 6

Märtha Dahlberg (S) från uppdraget som ersättare i stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum

Lena Huss (L) från uppdraget som ledamot i övervakningsnämnden Södertörn

Kristofer Nygren (S) från uppdraget som ersättare i kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Mälardalstrafik AB för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2016

Ersättare för lekmannarevisor

(S) Bordläggs

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2018

Ersättare

(S) Jenny Hjalmarson (efter Kristofer Nygren)

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg för tiden 16 februari 2016 - 1 april 2019

Fullmäktigeersättare

(S) Dag Larsson

Samordningsförbundet Stockholms stad för tiden 1 mars 2016 - 31 december 2018

Ledamot

(M) Sten Heinsoo

Ersättare

(S) Petra Larsson

Lekmannarevisor

(M) Karin Brodin

Stockholms läns äldrecentrum för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2018

Ersättare

(S) Tuva Lund (efter Märtha Dahlberg)

Övervakningsnämnden Södertörn för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2018

Ledamot

(L) Stig Bjernerup (efter Lena Huss)

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2019

Nämndemän

(M) Mats Renhuldt
(M) Martin Winstrand
(M) Gül Alci
(M) Mats Mattsson
(M) Stefan Andersson
(M) Carina Gestrup
(M) Martin Gotthardsson
(M) Sune Alsgren
(M) Bordläggs
(M) Bordläggs
(M) Bordläggs
(M) Bordläggs
(L) Vera Rehnfelt
(KD) Maja Salsbäck
(KD) Rebecca Ask
(C) Bordläggs
(C) Bordläggs
(S) Saleh Sallar
(S) Aso Garmiani
(V) Elena Karlström
(V) Gunnel Landström
(SD) Christina Wallmark

Förvaltningsrätten i Uppsala för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2019

Nämndeman

(C) Bordläggs (efter Mårten Fintling)
(SD) Owe Hammar (efter Rickard Abrahamsson)

Svea Hovrätt för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2019

Nämndemän

(KD) Siw Carlsson
(S) Marja-Liisa Adamsson Halonen (efter Daniel Armyr)
(S) Stig Lindvall (efter Natalie Wredfors)

(S) Bordläggs (efter Ahmet Kozaragic)
(V) Bordläggs (efter Sabil Ezdani Khan)

Stiftelsen Centrum för Molekylär Medicin för tiden 16 februari 2016 - 31 december 2018

Ledamot

(-) Ylva Pernow (efter Emma Lovén)

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 19
Nya motioner
LS 2016-0260, 2016-0261, 2016-0262, 2016-0263, 2016-0264, 2016-0265, 2016-0266, 2016-0267, 2016-0268

Inleddes kl. 16.48 och avslutades kl. 16.49.

Nr 2016:1 av Erika Ullberg och Dag Larsson (S) om behovet av mångfald i vården av allvarlig övervikt

Nr 2016:2 av Tara Twana (S) och Swapna Sharma (S) om kunskapen om kvinnors hälsa

Nr 2016:3 av Dag Larsson (S) och Alfonso Morales Barrera (S) om att utreda kostnaden för slopad avgift för patienter som tvångsvårdas inom den psykiatriska vården

Nr 2016:4 av Karin Michal m.fl. (MP) om att göra det lättare att jämföra psykiatriska mottagningar - för en meningsfull valfrihet

Nr 2016:5 av Karin Michal m.fl. (MP) om jämställd vård - rätt till behandling för kvinnor med lipödem

Nr 2016:6 av Anders Nilsson m.fl. (MP) om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga

Nr 2016:7 av Pia Ortiz Venegas m.fl. (V) om inrättandet av äldrevårdcentraler

Nr 2016:8 av Henrik Vinge (SD) om att införa så kallade taktiska enheter

Nr 2016:9 av Ulf Landström m.fl. (SD) om att utveckla och förbättra tolkverksamheten i Stockholms läns landsting

Motionerna ovan godkändes och remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

Beträffande inlämnad motion 2016:10 av Ulf Landström m.fl. (SD) om att verka för att avskaffa EBO-lagen, LS 2016-0269, beslutade fullmäktige enligt ordförandens förslag att motionen inte skulle godkännas, då ämnet i motionen inte kunde anses falla inom det landstingskommunala kompetensområdet.

§ 20
Nya interpellationer
LS 2016-0223, 2016-0224, 2016-0225, 2016-0226, 2016-0227, 2016-0228, 2016-0229, 2016-0230

Inleddes kl. 16.49. och avslutades kl. 16.50.

Nr 2016:1 av Nina Unesi (S) om den förestående bristen på BVC i Södertälje

Nr 2016:2 av Michel Silvestri (MP) om implantat av artificiella luftstrupar – livräddande vård eller olaglig forskning?

Nr 2016:3 av Håkan Jörnehed (V) angående avvecklingen av BB Sophia och de problem som därmed uppstår

Nr 2016:4 av Rickard Wall (-) om SLL:s beredskap för att hantera syraskador

Nr 2016:5 av Pia Ortiz-Venegas (V) om beredskap inom hjärtsjukvården för diagnostik och behandling av familjär hyperkolesterolemi (FH) till följd av Socialstyrelsens nationella riktlinjer

Nr 2016:6 av Isabell Flygare (V) om nedläggningen av barnavårdscentralen i Lina Hage

Nr 2016:7 av Håkan Jörnehed (V) om lönestopp vid jobb-byte inom landstingsfinansierad verksamhet

Nr 2016:8 av Pia Ortiz-Venegas (V) om diagnosticering och behandling av migrän

Interpellationerna godkändes och ska besvaras vid nästa sammanträde.

§ 21
Interpellation 2015:45 av Anna Sehlin (V) om landstingets medverkan i genomförandet av den regionala cykelplanen
LS 2015-1480 Anf. 172-182

Inleddes kl. 16.50 och avslutades kl. 17.15.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande regionplanering. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 6.

Landstingsrådet Gustav Hemming hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig Anna Sehlin, landstingsrådet Gustav Hemming, Mattias Lönnqvist, Sabina Edelman, landstingsrådet Jens Sjöström samt Rickard Wall.

§ 22
Interpellation 2015:46 av Anna Sehlin (V) om införandet av ett regionalt lånecykelsystem som kopplas till SL-kortet
LS 2015-1481 Anf. 183-190

Inleddes kl. 17.15 och avslutades kl. 17.34.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande trafik. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 7.

Landstingsrådet Kristoffer Tamsons hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig Anna Sehlin, landstingsrådet Kristoffer Tamsons, Karl Henriksson samt Rickard Wall.

§ 23
Interpellation 2015:47 av Michel Silvestri (MP) om ”ny” upphandling av insulinpumpar för diabetiker
LS 2015-1482 Anf. 191-195

Inleddes kl. 17.34 och avslutades kl. 17.48.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för frågor rörande de stora folksjukdomarna. Fullmäktige medgav den 15 december 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 8.

Landstingsrådet Ella Bohlin hänvisade till det skriftliga svaret. I debatten yttrade sig Michel Silvestri, landstingsrådet Ella Bohlin samt Thomas Magnusson.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 17.50.

Vid protokollet

Elisabeth Angard Levander Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges sammanträde den 16 februari 2016

§ 2 Bordlagd interpellation 2015:39 av Michel Silvestri (MP) om landstingets FoUU-satsning på ökad patientsäkerhet

Anförande nr 1
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Ordförande! Tack, Peter, för ditt svar på min interpellation. Jag förmodar att du hänvisar till det.

Jag har ställt frågor om landstingets patientsäkerhetssatsning, en FoU-satsning kopplad till samarbetet med Kungliga tekniska högskolan, KTH. Ska man vara ärlig har svaren på dessa frågor dröjt lite. Första gången tog jag upp dessa frågor i Forskningsberedningen, men eftersom det dröjde valde jag att lyfta det till fullmäktige. Från Miljöpartiets sida tycker vi att patientsäkerhetsfrågorna är väldigt viktiga, inte minst när det gäller hur vi ska stärka patientsäkerheten genom till exempel forskning, utveckling och utbildning.

Socialstyrelsen kom förra året med en lägesrapport om patientsäkerheten i landet. Utvecklingen ser ut att gå åt rätt håll. Men trots det uppskattar man att 3 000 patienter i vårt land drabbas av så kallade undvikbara vårdskador som ger men för livet. Det är också 1 400 människor som avlider av undvikbara vårdskador. Det finns alltså starka skäl att arbeta med att stärka patientsäkerheten.

För Stockholms läns landsting skulle dessa siffror innebära att ungefär 600 patienter per år drabbas av undvikbara vårdskador och att kanske 300 patienter årligen avlider av vårdskador. Det känns spontant helt oacceptabelt.

För dig som ansvarigt landstingsråd, Peter, kan det kanske kännas jobbigt att en sådan som jag envist lyfter de här frågorna och vill ha utvärdering och återkoppling om vad denna satsning i samverkan med KTH har lett till. Samtidigt vill jag dock vara tydlig med att bakgrunden är att vi i Miljöpartiet var glada, stolta och förväntansfulla när det gällde vad satsningen skulle leda till, precis som jag tror att vi alla har varit. Då gäller det naturligtvis att ta med sig erfarenheterna av detta framöver.

Kostnaderna för vårdskador beräknar man för Stockholms läns landstings del uppgår till kanske 1 ½ miljard kronor årligen. Var tionde patient drabbas av vårdskador, räknar man med. Detta säger jag för att motivera betydelsen av de här frågorna.

Du nämner i ditt svar att en skriftlig utvärdering planeras till januari 2016. Har vi tillgång till den nu, så att man kan få ta del av den?

Anförande nr 2
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Jag tycker att det är en bra interpellation som Michel Silvestri har skrivit. Patientsäkerheten är väldigt central. Det är en grundbult i hälso- och sjukvården. Det är en grundbult för Moderaterna och Alliansen. Självklart är patientsäkerheten en betydande del i landstingets och alla våra medarbetares professionella arbete. Vi ska värna om patienter, medarbetare och allmänheten.

Interpellationen handlar om professuren i patientsäkerhet. Den är organiserade inom ramen för Skola för teknik och hälsa vid KTH. Landstinget har varit inblandad i den så till vida att vi har delfinansierat professuren, men anställningen är inom ramen för KTH:

Professuren vid KTH lyckades man inte finansiera via externa medel, vilket från början var tanken. Man lyckades inte få en finansiering för arbetet med patientsäkerhetsfrågorna, varför KTH så småningom avvecklade professuren. Principen är ju den att landstinget har samarbete med universitet och akademi i Stockholms län, men landstinget har inga befogenheter att diskutera professurerna i sig. Om KTH säger nej är det nej som gäller. Vi kan möjligen ha synpunkter på det men inte göra mycket mer än så.

Beträffande Michel Silvestris fråga om den samlade redovisningen av KTH:s arbete kan jag berätta att den kommer i mars. Vi trodde att den skulle vara klar i januari, men den ska vara klar i mars. Då ska man kunna ta en samlad bild av de delrapporter som har tagits fram när det gäller professuren och det arbete som har bedrivits.

I samarbete med KTH ska vi i landstinget utse ett annat fokusområde, nämligen säkerhet i vården, som gäller 2016. I praktiken betyder det att vi tillsammans avsätter en budget på 2 miljoner kronor i fem år för detta tema.

Anförande nr 3
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Tack, Peter! Jag uppfattar det som att en redogörelse för utfallet av satsningen dröjer ytterligare, till mars månad om jag har förstått rätt. Då tar vi det som ett löfte att vi då äntligen ska få ta del av vad det har resulterat i – både rekryteringen av en forskare med världsrenommé till professuren och kopplade FoU-insatser i samband med det.

Professuren är tyvärr avvecklad av KTH. Forskargruppen är, som jag förstår det, också upplöst – om du har annan information får du gärna bemöta det jag säger, Peter. Forskargruppen är upplöst och har lämnat KTH för andra lärosäten. Det kan ju också påverka möjligheterna till fortsatt arbete inom det fokusområde, vårdsäkerhet, som du hänvisar till att SLL och KTH ska jobba vidare.

Man kan också koppla detta till det samverkansavtal med KTH som landstinget har haft. Jag lägger på ett litet blad här, som ni kan titta på. Det är en bilaga till det tidigare samverkansavtalet med KTH, som vi också var mycket glada över. Det är viktigt att landstinget stärker och utvecklar samarbetet med flera olika lärosäten som kan vara till gagn för landstingets verksamhet.

Det jag visar här är en lista över uppföljningsområden som man redan 2011 angav att man skulle arbeta utifrån. Det är anmärkningsvärt att vi nu 2016, fem år senare, fortfarande inte har någon riktig rapportering eller uppföljning av detta att ta del av. Men nu ser vi fram emot denna redovisning, som alltså kommer i mars.

Peter nämnde detta med budgeten och en fortsatt satsning med 2 miljoner på fem år. Där måste jag be om ett förtydligande. Är det 2 miljoner som utsträcks över en period på fem år, uppdelade på två projekt? Man har beskrivit det som en period om tre år med två års förlängning. Om det är 2 miljoner över hela den tidsperioden är det väldigt lite. Eller handlar det om 2 miljoner årligen? Detta kan framstå som en dum fråga, men jag tror att det är bra att få tydlighet i detta. Det är hur som helst en relativt liten del av totalbudgeten för FoU tillsammans med KTH, som ju är 20 miljoner enligt vår senaste FoU-budget.

Anförande nr 4
Lars Harms Ringdahl (MP): Ordförande, ledamöter! Det är bra att vi är eniga om att god patientsäkerhet är viktig, men kanske blir vi mindre eniga om vi ska tala om när den är tillräckligt bra. Det verkar dessutom finans stor tvekan om det behövs någon forskning om patientsäkerhet.

Det övergripande syftet med sådan forskning skulle vara att ge bättre kunskap och underlag när det gäller att förebygga vårdskador. Forskning innebär alltså att man har vetenskapliga metoder för att pröva och utvärdera vad som kan hjälpa och höja säkerheten. Här måste man ha tvärvetenskap med inslag av medicin, beteendevetenskap, organisation och ekonomi.

I landstingets förra strategi för forskning var patientsäkerhet ett prioriterat område. Det syntes väldigt tydligt. Det ledde inte till så mycket resultat, men det fanns ändå en positiv viljeinriktning. I den nya forskningsstrategin lyser patientsäkerheten med sin frånvaro. Det finns inte som eget forskningsområde.

Michel Silvestris interpellation baseras på farhågor för att landstinget inte skulle ta något ansvar alls för en sådan forskning. Det behövs en rimlig forskning om patientsäkerhet. Jag tycker inte att svaren från landstingsrådet lugnar i de här frågorna.

KTH hade ett ansvar för en forskningssatsning som nu är nedlagd – misslyckad, skulle man kunna säga – och KTH har ännu inte kunnat lämna någon redogörelse för den. Det ska göras en ny satsning, där jag har förstått att landstinget satsar 1 miljon kronor per år. Det tycker jag inte är särskilt mycket om man jämför med att vårdskadorna kostar runt 2 000 miljoner. Det är kanske till och med mer än de 1,5 miljarderna, för man ska räkna med även psykiatri och primärvård som orsakar skador.

Dessutom skulle satsningen ledas av KTH, som inte lyckats presentera en redogörelse för vad som gjorts tidigare. Då kan man undra hur resultaten ska komma ut och bli användbara. Jag tycker att det vore ett stort steg om landstingets arbete med patientsäkerhet präglades av vetenskap och beprövad erfarenhet som inom andra delar av vården. För detta behöver man en forskning värd namnet. Annars har vi ingen vetenskap som hjälper praktiken.

Vi skulle gärna se en konstruktiv dialog för att få en vision så att forskningen och patientsäkerheten skulle kunna gå hand i hand. Om vi enas om en vision kan vi sedan se hur den ska kunna bli verklighet.

Anförande nr 5
Per Hommerberg (L): Tack för en väldigt intressant interpellation av Michel Silvestri! Den fick mig att läsa SKL:s mycket bra rapport om patientsäkerhet från 2013, *Patientsäkerhet lönar sig*.

Som vi redan har hört är det stora kostnader och ett väldigt stort lidande som bristen på patientsäkerhet innebär. Det finns även mycket statistik redan i dag, vilket man kan se i rapporten, om vilka områden som är mest utsatta när det gäller vårdskador. Jag skulle vilja att vi tittar på detta i Forskningsberedningen och ser om vi kanske skulle kunna snäva ned oss lite grann. Nu vill jag inte föregripa det, men vi skulle kunna föra diskussioner om detta. Om vi sätter 2 miljoner på fem år i relation till vad vårdskadorna faktiskt kostar landstinget inser vi att det finns mycket som vi skulle kunna göra bättre där.

Anförande nr 6
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Interpellanten bad Peter Carpelan om ett förtydligande när det gäller uppdateringen av informationen. Jag skulle också vilja få lite förtydliganden från Peter Carpelan. Jag håller nu på att även sätta mig in i sjukvårdsfrågor lite grann.

Så här står det i Peter Carpelans svar: I det fall ett universitet eller en högskola bedömer att en tjänst eller professur ska avslutas har landstinget ingen befogenhet eller mandat att påverka beslutet. Det låter väldigt snusförnuftigt. Men min bild är att om bara en extern aktör går in med tillräckligt mycket pengar kan man få universiteten att göra precis vad man vill. Ni kan se till att jag blir professor vid KTH om ni bara pytsar in tillräckligt mycket pengar, men det har ni kanske ingen lust med.

Det är kanske detta det handlar om här också, att SLL inte har lust att pytsa in tillräckligt mycket pengar. Det är arbetshypotesen. Fortsättningen på svaret skulle då ha varit: …såvida inte SLL går in med tillräckligt mycket pengar, men det har vi ingen lust med. Huruvida detta är korrekt kan jag inte ta ställning till, men jag undrar om det är detta som är andemeningen.

Anförande nr 7
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Låt mig först svara på Silvestris fråga. Finansieringen är 2 miljoner kronor över tre plus två år, alltså tre år med en eventuell förlängning på två år.

Själva interpellationen handlar i huvudsak om professuren. Professuren i sig garanterar egentligen ingenting. Det vet vi alla. I stället handlar det om vilket arbete som bedrivs inom ramen för den. Det vi från landstingets sida gör för att utveckla, och det gör vi också inom ramen för Forskningsberedningens arbete, är att utreda om landstingets valdatabas kan användas och tillgängliggöras för lärosäten och andra för en kontinuerlig evaluering av hälso- och sjukvården, det vill säga om vi kan använda de enorma mängder av forskningsdata och patientdata vi har för att bättre stärka patientsäkerheten. Om detta vore enkelt så vore det löst. Vi tittar på frågan för att se om vi bättre kan utnyttja dem för att utveckla patientsäkerheten mer än vi gör i dag.

Vi arbetar från landstingets sida aktivt med att förkorta ledtiderna mellan forskning och utveckling, till exempel inom ramen för de data som vi har. Vi implementerar detta så fort det går och försöker bli bättre på att göra det inom hälso- och sjukvården. Vi har ett antal sådana projekt där vi, vill jag hävda, ligger i framkant inom Stockholms läns landsting. Ett av dem är 4D-projektet, där man forskar inom bröstcancerområdet för att så snabbt som möjligt tillgängliggöra data för att det ska komma patienterna till del så snabbt som möjligt.

Samarbetet med KTH försöker vi utveckla från Stockholms läns landstings sida. Patientsäkerheten är central. Jag har belyst de olika områden som vi fortsätter att satsa på. Men jag ska inte sticka under stol med att professuren i sig inte var särskilt lyckosam. Den föll inte väl ut. Man åstadkom egentligen ingenting på den tjänsten. Det var också därför den avvecklades och det inte blev någon finansiering från externa parter. Man åstadkom inte tillräckligt med resultat. Detta får vi ta nya tag med i de projekt som vi ytterligare kommer att fortsätta arbeta med inom ramen för samarbetet med KTH.

Varför står det då inte tydligt om detta i vår FoU-strategi? Vi har försökt implementera detta i alla verksamheter. Patientsäkerheten ska inte bara finans som en punkt i en strategi, utan det ska genomsyra landstingets samtliga verksamheter, där patientsäkerheten ska ligga högt. Den kommer att ligga högt fortsättningsvis också, när Alliansen är med och påverkar detta.

Patientsäkerheten är central och kommer så att förbli.

Anförande nr 8
Michel Silvestri (MP): Då fick jag alltså bekräftat att detta är en satsning på säkerhet i vården tillsammans med KTH som omfattar 2 miljoner på fem år, uppdelat på två projekt. Det skulle alltså innebära 200 000 kronor per år och projekt. Detta ska vi ställa i relation till kostnaderna för vårdskador, som för vårt landsting sannolikt uppgår till minst 1 ½ miljarder kronor, utöver allt lidande. Det ter sig som en spottstyver, måste jag säga.

Peter Carpelan konstaterar också att det inte var en lyckosam satsning. Så kan mycket väl vara fallet, även om den i grunden var bra och lovvärd. Men även av misslyckade satsningar kan man lära sig mycket. Det finns till och med en vetenskaplig tidskrift som publicerar bara misslyckade experiment och negativa rapporter. Vi kan dra lärdom av detta för framtiden.

Till syvende och sist vill jag ställa en avslutande fråga igen, som också ingick i min interpellation, nämligen: Hur tas uppnådda resultat till vara i hälso- och sjukvården? Då tänker jag på forskningsresultat generellt. Det gavs det inget svar på i interpellationssvaret, så jag tänkte höra om det finns någon plan för det.

Anförande nr 9
Landstingsrådet Carpelan (M): Fru ordförande, ledamöter! Den satsning vi gör tillsammans med KTH är budgeterad till 2 miljoner kronor, men det är inget som utesluter att vi kommer att göra ytterligare satsningar på det här området. Man ska komma ihåg att detta inte är den enda satsningen på patientsäkerhet, utan givetvis ser olika verksamheter inom hälso- och sjukvården över patientsäkerheten. Vi arbetar för att detta ska spridas i hela Stockholms läns landstings organisation.

Att implementera forskningsresultat i vården är ett förbättringsområde, skulle man kunna säga, men vi försöker, inte minst inom innovationssidan, ta ut de forskningsresultat vi har för att se till att de så snabbt som möjligt kommer ut till patienternas och patientsäkerhetens bästa. Jag lyfte fram ett exempel som jag tycker är lysande, nämligen det som sker inom ramen för 4D-projektet. Där pågår forskning vars resultat man snabbt försöker implementera i vården. Det är på det sättet vi arbetar. Jag tror att vi har stor uppslutning inom Stockholms läns landsting när det gäller detta.

Anförande nr 10
Lars Harms Ringdahl (MP): Det låter bra att patientsäkerheten ska genomsyra all verksamhet, men forskning är inget som man snyter ur näsan och genomför genom att slänga in en konsult här och var. Det krävs en kompetensuppbyggnad på lång sikt. Om landstinget inte har någon mer långsiktig plan kommer man inte att få mer än skvättar av forskning här och var, och den kommer inte att nå någon excellens, och den kommer knappast att kunna påverka verksamheten i realiteten. Det vore bra med en tydlig forskningsstrategi också när det gäller patientsäkerhet.

§ 4 Interpellation 2015:41 av Curre Hansson (S) om vaccinationsprogram för äldre

Anförande nr 11
Curre Hansson (S): Jag vill tacka för svaret, Ella! Jag ska bara ge en kort bakgrund till interpellationen. Det var alltså de två stora pensionärsorganisationerna i Sverige som gick fram med förslag om vaccinationsprogram för tre av de sjukdomar som slår hårt mot den äldre befolkningen och som det är möjligt att vaccinera mot. Det gällde bland annat influensa,

lunginflammation – på fint språk pneumokocker – och bältros. Dessa sjukdomar ställer till med en hel del trassel. De minskar livskvaliteten för många.

Med ett vaccinationsprogram skulle man kunna öka tryggheten och livskvaliteten, man sparar på lidande och död, och man skulle också kunna minska vårdkostnaderna. Att någon inte behöver åka in på sjukhus är faktiskt en besparing. Det var denna kombination jag tände på och som fick mig att skriva den här interpellationen. Ökad livskvalitet kan faktiskt gå hand i hand med minskade sjukvårdskostnader. Det är det som är själva cloun i det hela. Bara detta att det finns en hel del ekonomi att hitta i ett förslag som detta borde få upp ögonen på oss alla som ansvarar för skattepengar.

Jag lärde mig en del av landstingsrådets svar. Vi erbjuder redan vaccination mot två av de föreslagna sjukdomarna, och med det var landstingsrådet tämligen nöjd. Men själva begreppet program innebär ju att man ska öka täckningsgraden och få fler att utnyttja vaccinationsmöjligheten. Det är först då vi skulle få hem de ekonomiska vinsterna och öka livskvaliteten hos dem som i dag kanske inte ens känner till att möjligheten finns.

Jag har kollat lite. Gissa var någonstans man inte vaccinerar sig i samma utsträckning som i andra stadsdelar eller områden? Rätt gissat, det följer samma mönster som i övrigt i samhället.

Om jag hade ansvaret skulle jag jubla och hoppa högt om det kom ett sådant här förslag, där ekonomi och höjd livskvalitet går hand i hand. Men icke sa Nicke! I stället för att vara proaktiv lutar sig landstingsrådet tämligen nöjt tillbaka och säger att vi erbjuder två av tre. Jag skulle vilja efterlysa lite mer action i din replik nu!

Anförande nr 12
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, presidium och åhörare! Jag vill tacka så mycket för frågan, Curre. Som du redan har redogjort för erbjuder landstinget redan vaccin för två av de tre sjukdomar som finns med i din interpellation, nämligen influensa och pneumokocker.

Interpellanten har också frågat efter ett program liknande det som finns för barn. Det är ett statligt initiativ. Vi vaccinerar alla barn mellan 0 och 16 år i Sverige. Det är också lagreglerat sedan år 2003. Men för vuxna och äldre finns inget motsvarande program.

Det är helt sant att äldre kan vara särskilt känsliga för infektionssjukdomar. Man kan ha en underliggande sjukdom eller vara kroniskt sjuk, och då blir man kanske särskilt dålig vid en influensa eller pneumokockinfektion. Men beslut om nationella vaccinprogram ska tas av regeringen, och det ska ske på rekommendation av Socialstyrelsen.

Hur jobbar vi då med våra vaccinprogram i Stockholms läns landsting? Jo, de ses regelbundet över, och vi tittar på vilka vaccinationer som ska ingå i programmen. I barnvaccinationsprogrammet i Stockholm har vi gått längre än många andra landsting och erbjuder fler kostnadsfria vacciner inom programmet än vad som är regel i andra landsting.

När det gäller bältros har det tyvärr inte funnits något bra vaccin som har haft en hundraprocentig täckningskvot. Det har varit lite osäkert att förutsäga vilka som kommer att drabbas och om man behöver någon massvaccinering eller inte. Nu finns det dock ett nytt vaccin framtaget, som har en mycket bättre täckningsgrad, närmare 100 procent. Därför tycker jag att det är rimligt att vi inväntar ett godkännande av vaccinet och därefter tar ställning till kostnadsfri bältrosvaccinering av äldre.

Jag vill också understryka att jag inte är någon motståndare till ett heltäckande vaccinprogram för äldre. Det är tvärtom något som jag välkomnar. Men det finns en hel del andra faktorer också. Det finns ett behov att uppdra åt Socialstyrelsen att utreda detta, och jag tycker att vi ska göra det på ett ordnat sätt. Här har också staten ett ansvar, precis som med barnvaccinprogrammet. Enligt en lagreglering sedan 2003 är det staten som ska vara med och ta ansvar för detta på rekommendation av Socialstyrelsen.

Jag tror att ett sådant program skulle vara bra. Jag tror också att vi då skulle få en mer jämlik vård, precis som interpellanten också skriver. Detta är alltså något som jag välkomnar, men vi behöver invänta en del andra faktorer innan vi kan göra detta som enskilt landsting.

Anförande nr 13
C u r r e H a n s s o n (S): Vi är säkert överens i själva grundfrågan, men här är det intresset och farten det handlar om. Inte behöver vi väl sitta och vänta på att regeringen ska göra detta? Du skulle ju få världens angreppspunkt på regeringen om du tog initiativ till detta lite före regeringen, eller hur?

Det handlar inte bara om livskvalitet utan också om pengar. Till höger om dig sitter finanslandstingsrådet, som naturligtvis är lika intresserad av detta och om det finns pengar att hämta som vi kan använda på lite bättre sätt. Jag slås av den passivitet du intar, Ella Bohlin, och jag känner mig lite obekväm med den.

Vad de äldre efterlyser är ju att fler ska komma i åtnjutande av detta. Om man ska få ett vaccinationsprogram att fungera får täckningsgraden inte vara för låg. I Stockholms läns landsting ligger täckningsgraden för influensavaccineringen lite över riksgenomsnittet. Jag har räknat ut att den är ungefär 52 procent när det gäller dem som är över 65 år. Men det är egentligen för lågt för att det ska slå igenom ordentligt. Vi måste upp mot 75 procent, som WHO gärna vill, för att vi ska få det som kallas flockimmunitet, så att sjukdomen slutar att ge sig på folk eftersom det är så många som är vaccinerade. Man måste också upp på den nivån för att hämta hem ekonomin i det hela, och dit lär vi inte nå om vi inte anstränger oss för att få många att vaccinera sig.

Här tycker jag att du visar passivitet, och det borde du inte göra. Kanske ska vi i stället göra tvärtom och inom vårdval och liknande ge utrymme för att verkligen premiera dem som höjer graden av vaccinering. Ekonomiska incitament brukar vara ganska skapliga i sådana här sammanhang. Det är för övrigt ganska billigt att vaccinera folk. Det är ingen stor kostnad i förhållande till utfallet, nämligen lägre vårdkostnader.

Lite mera action efterlyser jag av dig, och det hoppas jag att du ska visa just nu, Ella Bohlin!

Anförande nr 14
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, presidium, åhörare! Jag får börja med att tacka Curre för lite tips. Angreppspunkter på regeringen tar jag såklart gärna emot och kan säkert ha framgång med.

Det finns en del faktorer som vi trots allt behöver ta hänsyn till. Det gäller just framtagandet av ett bältrosvaccin som ger 100-procentigt skydd. Det finns en del vacciner ute på marknaden. Läkemedelsverket har inte rekommenderat alla, och något av dem har till och med tagits bort ur högkostnadsskyddet för att det inte gav tillräckligt skydd. Därför är det viktigt att invänta godkännande av det nya vaccin som nu finns på marknaden.

Innan jag kan dra i gång ett vaccinprogram och hitta resurser för det måste vi invänta vad man säger om godkännandet. Vi kan inte ha en osäker situation där Läkemedelsverket säger en sak och där landstinget springer före. Vi måste åtminstone invänta godkännandet av det nya vaccinet. Det har visat sig forskningsmässigt att det är bra och ska ge ett hundraprocentigt skydd.

Det är också en bra ordning att staten ansvarar för nationella vaccinprogram. Det är faktiskt lagreglerat. Visst kan vi ta egna initiativ, men att springa före Läkemedelsverket ser jag inte som ett alternativ.

Anförande nr 15
Jessica Eriksson (L): För ett år sedan var jag i viss mån inne på samma linje som Curre här. Detta med vaccin för äldre är en väldigt bra grej. Framför allt var det bältrosvaccinet jag tänkte på, mot bakgrund av att jag hade mött många personer som led mycket av NPH, med de mycket svåra smärtor man ibland kan få efter att ha haft bältros.

Jag bokade då ett möte med läkemedelsbolag och med förvaltningen för att få lära mig mer. Kunskap är rätt bra i de flesta sammanhang. Jag fick lära mig en hel del. Ungefär en av fem bältrospatienter över 50 år drabbas av NPH. Denna smärta, som är fruktansvärd, sitter kvar i några veckor eller månader och i värsta fall i flera år. Snittiden är 33 dagar. Det handlar om ett svårt lidande för patienterna. Det är inte så många som behöver sjukhusvård, det handlar om 600 patienter per år, ungefär, men det svåra lidandet talar ändå för en vaccinering.

Men situationen kompliceras av att det handlar om ett levande vaccin. Det innebär att vi riskerar att göra människor med nedsatt immunförsvar sjuka om vi vaccinerar. För att vaccinering ska vara möjlig behöver vi alltså göra en läkarkontroll först, för att säkerställa att vaccinet inte gör mer skada än nytta. Det ökar kostnaden. Det är ungefär 5–10 procent i den aktuella åldersgruppen som riskerar att bli sjukare.

I samband med mötet bad jag också om en kostnadsberäkning. Då hade man räknat med att vi skulle komma ned några hundralappar i priset på vaccinet om vi gjorde en stor upphandling. Man kom fram till att en kostnad om ungefär 1 000 kronor per dos var rimlig. Med en täckningsgrad om 20 procent för personer i åldersgrupperna 65, 70 och 75 år skulle hela kalaset gå loss på ungefär 15 miljoner per år. Den kostnaden gäller då bara en täckningsgrad om 20 procent, inte om den fullständiga täckning som Curre pratar om. 15 miljoner är en rätt bra slant också i landstingets stora plånbok, speciellt när det är en massa olika faktorer när det gäller vaccinet som vi inte känner till, till exempel hur länge det ger ett skydd.

Jag är generellt sett väldigt positiv till vacciner. Jag tror att det är ett väldigt bra sätt att skydda befolkningen. Men när det gäller de vacciner mot bältros som finns i dag finns det för många frågetecken ifråga om effekt, kostnader och vinster. Jag tror att vi kan göra mycket annat för pengarna för att nå ökad livskvalitet för våra äldre.

Anförande nr 16
Curre Hansson (S): Självfallet måste vi invänta det nya vaccinet mot bältros. Det är inte detta jag ifrågasätter. Det jag ifrågasätter är passiviteten när det gäller de andra två vaccinen. Vi vet ju att ett nytt vaccin mot bältros är på väg. Men hur ska vi höja täckningsgraden för att få ännu fler att vaccinera sig? Det är ju där det finns pengar att spara i form av vårdkostnader. Det är detta jag frågar om i min interpellation: Är du beredd att titta på de här frågorna i en utredning, så att vi får en samlad kunskap om det hela? Då kommer naturligtvis också bältros med i det nya vaccinet.

Vi är säkert överens i sak. Men jag hoppas att det finns några till i alliansgänget som är mer intresserade av de här frågorna, så att vi kan börja arbeta mer proaktivt i stället.

§ 5 Interpellation 2015:42 av Dag Larsson (S) om behovet av åtgärder mot det hårda trycket på Astrid Lindgrens Barnsjukhus

Anförande nr 17
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag skrev min interpellation mot bakgrund av hur det ser ut på barnakuterna i Stockholms län. Under de senaste åren har vi kunnat se ett ständigt ökat besökstryck. Från 2012 har antalet besökare på våra akuter gått från 46 00 till uppemot 55 000. Nu är trycket inte jämnt fördelat, utan det är högst gentemot Astrid Lindgrens barnsjukhus.

Det finns ett gammalt löfte att ingen ska behöva vänta mer än fyra timmar på akuten. Vi har gått från en situation då vi kunde leva upp till det löftet för 81 procent av de barn som kom till akuten till ett läge då vi lever upp till detta för bara 63 procent. Detta gör mig genuint bekymrad.

Jag har fått ett svar som jag tackar för och som till stora delar är bra. Inte minst gläds jag åt att Marie Ljungberg Schött tycker att det är bra att vi nu återinför de närakuter som Alliansen avskaffade 2007. Det tror jag är en bra åtgärd för att trycket på våra barnakuter ska bli rimligt framöver.

Jag tycker dock att man också borde vidta andra åtgärder. Det jag föreslår i interpellationen är egentligen, förutom att återinföra de barnakuter som Alliansen avskaffade, att man borde förlänga öppethållandet för den lättakut som ligger i direkt anslutning till Astrid Lindgrens barnsjukhus från 22 till 24. Där tycker jag inte att jag får något rimligt svar. Det skulle vara bra att få höra Marie Ljungberg Schött utveckla varför detta är en dålig idé när situationen på Astrid Lindgrens barnsjukhus ser ut som den gör.

Anförande nr 18
Landstingsrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Tack, Dag, för att du ställer den här frågan! Det är en jätteviktig fråga. Vi har ett högt söktryck på våra barnakuter i dag, och det är alldeles riktigt att det behöver vidtas åtgärder. Sedan kan man diskutera vad det är för åtgärder man behöver vidta.

Låt mig berätta något om de siffror du anför i din interpellation. Mellan 2012 och 2014 har antalet läkarbesök vid Astrid Lindgrens barnakut ökat med 3,7 procent. Att det i den tabell du har fått ser ut som om det är ett gigantiskt mycket högre tryck beror på en rad faktorer. Man redovisar telefonrådgivning och sjuksköterskebesök, och man har förändrat sättet att redovisa. Själva redovisningsrutinen är annorlunda, och man har lagt till också de hänvisningar man gör till andra sjukhus. Detta betyder inte att det inte har skett en ökning, för det har det absolut gjort, men den del av ökningen beror på att man redovisar på helt andra sätt.

Det är ett högt söktryck, och vi måste göra något åt det. Det vi håller på att genomföra är att få en tydligare struktur, så att man som förälder kan känna sig mer trygg med att veta vart man ska gå och att det ska finnas plats när man kommer dit. Grunden är Vårdguiden 1177, som jag tror behöver utvecklas för att passa barn och föräldrar ännu bättre. Väldigt många sjukdomsfall som i dag leder till besök skulle gå att klara med egenvård i hemmet. Det vore bra för både barnen och föräldrarna, och det ger en enorm trygghet.

Därför föreslår vi att man bygger upp en backupfunktion på 1177, så att det finns erfaren barnläkare och barnsjuksköterska som kan lyssna lite djupare och ge exakta råd om vart föräldrarna ska gå. Detta behöver också följas upp med riktad information till föräldrar, så att de vet att denna rådgivning finns.

Närakuten har också ett högt tryck. Det är samma sak där: Vårdguiden 1177 kan också hjälpa till att avlasta den och de övriga närakuterna.

Dag Larsson frågar om de andra närakuterna. I den utredning som nu görs vill vi att alla ska få samma tydliga öppettider. I ett arbetsmaterial har vi sagt 8–22, men det sista ordet är ännu inte sagt. Men det är viktigt att de blir likadana, för det ger tydlig struktur. Därför är jag inte beredd att titta just på närakuten vid Astrid Lindgrens barnsjukhus och göra en förändring bara där, utan det får bedömas i den lite större utredningen om närakuterna.

Anförande nr 19
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag tror att vi håller med om många av de åtgärder som behövs. Sedan kan vi bråka om hur mycket trycket har ökat. Det tycker jag är ganska ointressant. Men trycket på Astrid Lindgrens barnakut har ökat. De senaste dagarnas skriverier om hur det ser ut nu, när det går diverse influensor och annat, förskräcker än mer.

Folk från Astrid Lindgrens barnsjukhus berättar att det normalt sett sitter ett 40-tal väntande och att oroliga föräldrar blir ännu oroligare. Det har till och med gått så långt att man har behövt ha väktare på plats på Astrid Lindgrens barnsjukhus. Det säger något om hur orimlig situationen är.

Vi är glada över att närakuterna kommer i gång och att det blir ordning och reda på dem. Jag tror också att man behöver jobba mycket mer med jourläkarbilarna, som kanske skulle kunna vara i gång dygnet runt och åka hem till barnfamiljer. Ofta är det bara ett barn i hela barnaskaran som är sjukt, och som ensamstående kan man ibland tvingas ta med sig alla sina barn till Astrid Lindgren eller Sachsska. Det är inte rimligt. Vi borde ha ett smartare system för att hjälpa barnfamiljer i vår region. Jourläkarbilarna borde vi nyttja på ett klokare och bättre sätt.

Idén om att förlänga öppethållandet på närakuten bredvid Astrid Lindgrens barnsjukhus är det inte jag som har kommit på, utan den kommer från ledningen vid Astrid Lindgrens barnsjukhus. De tycker att det vore bra att utöka öppethållandet.

Egentligen tycker jag att det är ganska orimligt att det är Cityakuten som sköter lättakuten i direkt anslutning till sjukhuset. Det vore rimligare om denna verksamhet, som är så central för att Astrid Lindgrens barnsjukhus ska kunna fungera med högt tryck, låg under samma hatt, så att sjukhusledningen skulle kunna disponera över den utifrån hur högt söktrycket är.

Jag skickar med detta som ett litet tips. Jag tror att vi båda två vill att vi ska ha en bättre barnsjukvård i Stockholms län. Många av idéerna är vi överens om. Det här en idé som sjukhusledningen har, och jag tycker att vi borde låta dem verkställa den.

Anförande nr 20
C a t h a r i n a W a h l g r e n (V): Ordförande, fullmäktige! Jag gjorde för ett par månader sedan mitt första studiebesök på Astrid Lindgrens barnakut. Det var lite ofrivilligt, för jag var där som förälder. Jag kom in klockan 11 på kvällen. Det var fullsatt i väntsalen. Det fanns nästan inte sittplatser till alla. Alla satt med väldigt trötta barn, och ofta satt de sjuka barnen i knäet på

föräldrarna. Efter ungefär en timme och en kvart, vid kl. 00.15, sade personalen till oss att trycket börjat lätta lite grann och att vi snart skulle få komma in.

Detta ger ytterligare stöd åt det Dag säger om att man skulle kunna ha närakuten öppen lite längre. Jag såg föräldrar som var framme med ett barn som hade spytt flera gånger. De blev hemskickade med ett magsjukt barn, för de behövde ingen specialistvård. De hade kommit dit för att de var oroliga.

Marie talar om 1177. Jag tror att många inte ens ringer dit innan de åker till sjukvården med sina barn. Min erfarenhet är dock att 1177 alltid råder en att besöka sjukvården. De säger aldrig: Stanna hemma och ta hand om dig själv!

Förslaget om utökade öppettider är jättebra. Det skulle kunna underlätta mycket, och det är en snabb åtgärd som kan ha stor betydelse.

Anförande nr 21
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Tack, Dag, för din interpellation. Detta är ett av de områden som vi har problem med just nu. Vi har problem på akuterna för både patienter och personal, och det påverkar patientsäkerheten. Just nu pågår utflyttningsplanen för framtidens hälso- och sjukvård, och vi befinner oss lite i ett kaos, vilket drabbar många olika yrkesgrupper och patientgrupper.

Jag är lite förvånad över att svaret inte nämner något om personalsituationen. Vi vet ju att det problem som fanns i Huddinge i höstas och början på vintern bottnade i personalbrist, där man på vuxenavdelningen hade sängliggande patienter på akuten i stället för att skicka dem vidare upp på vårdavdelningar, där det inte fanns personal som kunde ta emot dem. Det stockade sig mot barnakuten, och man fick ha väktare för att ta hand om föräldrar och barn som kom dit.

Vi har ett problem med för lite personal i vården. Vi har svårt att rekrytera. Detta är en personalsituation och en arbetsmiljösituation som inte är bra. Vi är just nu inte en attraktiv arbetsgivare. Jag har full förståelse för att föräldrarna blir upprörda och stressade. Och vart vänder man sig om man är upprörd och stressad, jo, givetvis till akuten. Men det är inte bra om man sitter i många timmar i väntrummet, där det är trångt och det blir smittspridning.

Det finns föräldrar som på olika sätt har meddelat sig. En förälder berättar: ”Vi sökte både fredag och lördag natt till barnsjukvården. Vi åkte in till Astrid Lindgren efter att min son hade svår hosta och tidigare haft krupp. I väntade i åtta timmar, och det var vi och tio familjer till. Det kändes inte alls bra med smittspridning och jag funderade på privat försäkring för mitt barn för att kunna uppnå en god vård. Så här kan det inte fungera! Vi kontaktade närsjukvården på lördagen. Sjuksköterskan vi mötte i telefon var förtvivlad och gråtfärdig – vi fick ingen hjälp. På söndagen sökte vi Cityakuten. Där fick vi rätt medicin och rätt hjälp.”

Ja, jag ser verkligen fram emot att landstinget ska öppna närakuter och att de ska få en geografisk spridning så att de finns där ute för våra medborgare, lättillgängligt och i närheten så att man inte behöver åka långt och vara orolig för hur det ser ut när jag kommer fram. Våra medborgare behöver veta att det är dit de ska söka sig och att vi kan ge rätt vård på rätt plats och att vi är en attraktiv arbetsgivare så att folk vågar söka sig till vår hälso- och sjukvård.

Ella, eftersom det lyftes upp att det är ökat tryck på grund av ”feberuari”, det vill säga mycket infektioner, undrar jag: Vart tog våra hygiensjuksköterskor vägen?

Anförande nr 22
Landstingsrådet Ljungberg Schött (M): Tack så mycket. Först ska jag säga till Catarina Wahlgren att det som du tar upp är precis vad jag menar med att vi behöver bygga ut 1177 – det är klart att man måste känna trygghet, man måste veta att vården finns där och att man inte behöver vänta. Men det magsjuka barnet som du beskrev skulle ha fått den rådgivningen redan från början och förhoppningsvis aldrig ha behövt åka in. Det är ju precis det man inte vill – rycka upp sjuka barn mitt i natten. Du pratar om tryggheten att sitta med sitt barn i famnen. När man inte behöver åka in så gör man det mycket bättre hemma, med rådgivning i telefon. Och det behöver vi bygga ut.

Lättakuten vid Astrid Lindgren – Dag, jag delar absolut inte din uppfattning att det hade varit bättre att Astrid Lindgrens barnsjukhus hade drivit den. Den stora poängen med alltihop är att det är en helt annan driftform, för det är det som gör att när vi får en personalsituation som gör att man får en brist på den ena är det sällan man får en brist på den andra samtidigt. Det är en av de stora poängerna, som har varit en framgångsfaktor och har gjort att det faktiskt har fungerat väldigt bra med lättakuten.

Vi vill att det ska vara likadana öppettider på alla närakuter. Därför blir det – jag säger det en gång till – konstigt att ändra här just nu, för vi behöver få in den diskussionen i hela översynen av närakuterna. Jag vill säga att det finns mer kapacitet på alla närakuter i dag. De kan ta emot väldigt många barn. De har en barnkompetens. I den nya närakutstrukturen vill vi att den barnkompetensen ska vara ännu mer utbyggd.

Den lättakut som finns vid Astrid Lindgren tar emot barn fram till klockan 22. Det är inte så att man slutar ta emot vid en viss tid. Däremot måste faktiskt patientsäkerheten råda, och är det så att det kommer svårt sjuka barn som behöver slutbehandlas just den kvällen, komplicerade fall, så är det inte rimligt att man tar emot och påbörjar en behandling bara för att sedan överflytta, utan dem hänvisar man direkt.

Jag håller också med om att vi borde kunna utnyttja jourläkarbilarna mycket bättre, både till gamla och till barnfamiljer. Där tror jag vi är alldeles överens, och det är en struktur som vi ser över.

Men jag vill också påminna om husläkarmottagningarna i dag faktiskt tar emot 300 000 besök av barn mellan noll och fem år, sammantaget. De har också kapacitet att ta emot många fler, och de är duktiga på att ta emot barn.

Så jag tror att det budskap vi behöver sprida lite mer är: Ring 1177 och få ett råd om vart du kan vända dig! Ibland räcker det att stanna hemma, ibland kan man åka till husläkarmottagningen, vi har gott om närakuter redan i dag, och sedan finns den fina vården på de stora barnsjukhusen när man behöver den. Med de här förändringarna och med den här inriktningen är jag övertygad om att vi kommer att få en barnsjukvård blir mycket bättre.

Sedan vet vi att söktrycket vissa månader – just februari och mars, när alla sjukdomar går på en gång – alltid är högt.

Anförande nr 23
Cecilia Elving (L): Tack för en viktig interpellation! Det är ju så att väntetiden på barnakuten är för lång, och det är många olika åtgärder som behöver göras.

Jag har själv en tvååring och en fyraåring, så jag har varit på akuten och runt om i vården en hel del. Vården är normalt sett absolut utmärkt, och även mottagandet på akuten. De är också duktiga på att sprida ut, att man får gå och sätta sig någon annanstans – alla behöver inte alltid

sitta just i väntrum. Men självklart behöver mycket göras. Den stora lösningen är utbyggnaden av hela systemet med närakuter. Det är också väldigt bra förslag som har tagits upp här om att använda jourläkarbilarna i mycket högre utsträckning till barn.

1177 – ja, vi måste få alla att ringa dit, det är steg ett. Men de måste också bli lite modigare och inte alltid hänvisa vidare till akuten. Jag har själv varit med om att argumentera för att det faktiskt inte var akut och sjuksköterskan jag pratade med sade: ”Lägg på luren och åk till akuten *nu*! Du har ett andningspåverkat barn!” Barnet hade varit andningspåverkat flera gånger och jag som mamma hade ganska bra koll på om det var akut eller inte. Men får man den uppmaningen så åker man till akuten, kan jag säga. Man klarar liksom inte av att stå emot, om man inte själv är utbildad inom vården.

Sedan är det ju så att människor i olika hög utsträckning åker till akuten. I våra förorter gör man det i mycket högre utsträckning än i övriga delar av länet. Där är det jätteviktigt med förebyggande arbete, så att man hittar rätt i vården, så man vet vart man ska åka. Rinkebyprojektet är ett sådant arbete, där man lägger till hembesök i BVC-programmet och skapar förtroende för vården och även för socialtjänsten. Sådana mer förebyggande ansatser är utmärkta och kan också påverka.

Det här är viktiga frågor att jobba vidare med. Mycket bra att så viktiga och bra förslag kom upp och kommer att arbetas vidare med!

Anförande nr 24
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag tänkte pröva att tala här från bänken, fru ordförande, även om det strider mot hela min natur.

Jag tycker att Cecilia var inne på en bra sak som behöver sägas i den här debatten, nämligen att väldigt mycket av barnsjukvården är väldigt bra och det är väldigt många som gör fantastiska arbetsinsatser och på många sätt håller den hög kvalitet. Det bör understrykas.

Samtidigt är det som så att det som min interpellation handlar om – även om vi är överens om mycket – är just att kunna förlänga öppethållandetiderna för den lättakut som ligger i direkt anslutning till Astrid Lindgrens barnsjukhus från 22 till 24. Den idén har inte jag kommit på själv. Det är sjukhusledningen som tycker att det skulle kunna vara en bra åtgärd för att lätta på trycket. Men det svar jag får är att det inte är intressant och att det inte behövs.

Men vore inte det mycket enklare? Det tycker jag, och det är därför som jag tycker att den här lättakuten borde administreras från sjukhuset. För jag kan ju se att det kanske inte är en nödvändig åtgärd hela tiden – men om *vi* ska vidta den åtgärden måste vi hålla på med extraupphandling, tilläggsavtal och sådana saker med en annan operatör. Det vore mycket rimligare att den verksamhet som ligger i direkt anslutning fick rådighet över den här verksamheten, som så nära hänger ihop med Astrid Lindgrens barnsjukhus. Då skulle det bli smidigare.

Jag tycker det låter som sunt förnuft. Det är inte min idé, jag har fått den av sjukhusledningen. Jag beklagar att det inte finns intresse av att lyssna på sjukhusledningen i den här frågan.

Anförande nr 25
Landstingsrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Då ska jag bara för tredje gången säga att det inte är så att det inte finns intresse av att lyssna på den här idén, utan vi har en utredning just nu som tittar på hur närakutstrukturen ska se ut. En av grundpelarna i den är att alla ska ha öppet samma tider. Arbetshypotesen i dag är 8–22, det kan bli något helt annat när det blir klart, men

det ska gälla alla närakuter. Alla närakuter kommer att ha en barnkompetens som är ännu högre än vad den redan är i dag.

Man kan liksom inte bara hoppa upp och lägga till en timme här och en timme där – vi behöver en struktur som är enhetlig, där föräldrar kan känna trygghet i att man vet hur det fungerar. Alla närakuter ska ha öppet precis samma tid, jag tror att det är oerhört viktigt.

Sedan vill jag instämma i den trevliga avslutningen, att vi har en oerhört bra barnsjukvård och man kan som förälder känna sig trygg med barnsjukvården – även om det är så att när man är lite mindre sjuk så kanske man får vänta.

§ 6 Interpellation 2015:43 av Parvin Araghi (S) om att säkerställa en patientsäker vård för nyanlända flyktingar

Anförande nr 26
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack, fru ordförande! Jag tycker det känns angeläget att få tala om det här även om interpellanten inte är här, för ämnet är högaktuellt. Det handlar nämligen om hur vi kan erbjuda patientsäker vård för nyanlända flyktingar. Jag kan väl resonera med interpellanten sedan om mitt svar, om hon vill att jag ska förtydliga någonting.

Jag vill gärna lyfta fram att språk- och kommunikationsproblem är en oerhört viktig aspekt i frågan om att erbjuda en säker vård för nyanlända flyktingar.

Som ni säkert känner till har man som asylsökande rätt att bli erbjuden en hälsoundersökning. Vi har sex vårdcentraler i Stockholm som erbjuder detta, och min bedömning är att det fungerar väl. Utmaningen är att nå alla asylsökande och att få dem att känna sig välkomna.

Interpellationen handlar i första hand om språkfrågan och hur vi hanterar tolksituationen. Jag tror att det är viktigt att ni alla känner er trygga med det arbete som pågår, eftersom det har varit en del krångel eller brister i hanteringen kring detta. För inte så länge sedan påbörjade vi en upphandling av språktolkar, och vår bedömning är att det kommer att underlätta tillgången till tolkar. Men det är också så att det är en generell brist på tolkar i Sverige, och behovet är ju väldigt stort nu med anledning av de många asylsökande som söker sig till vårt land.

En del utveckling pågår. Vi erbjuder en bättre service där vi samlar mycket information och möjligheten att boka tolkar på ett och samma ställe. Detta implementeras nu, och under året kommer alla vårdgivare att vara delaktiga i detta. Jag tror att det blir betydelsefullt.

En annan fråga i interpellationen är: Hur ska vi ta oss an den brist på tolkar som finns i samhället – kan vi själva starta tolkutbildning? Den frågan har vi inte aktualiserat än. Det finns andra aktörer som erbjuder detta, studieförbunden till exempel. Myndigheten för yrkeshögskolorna har också detta på sin agenda, liksom faktiskt språktolkföretagen själva. Jag tycker att vi ska samarbeta med dem, men jag tycker att det viktigaste är att vi tar vår beställarroll, att vi ställer rätt krav. Det är det vi ska jobba med, och sedan får de aktörer som vi upphandlar från leverera tjänsten. Vi ska inte ge oss in på utbildningsområdet.

Därmed inte sagt att vi inte har en roll i detta, för jag tror att vi tillsammans med andra aktörer, framför allt Socialstyrelsen, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen, skulle kunna göra en gemensam insats och se om vi kan identifiera personer på våra asylboenden eller bland dem som nyligen har fått uppehållstillstånd för att se om det finns sjukvårdskunniga människor där som vi med ganska enkla medel skulle kunna få tillgång till för att hjälpa till när det gäller kommunikationen i vården.

Ett annat område som jag tror att vi ska ta oss an är att fundera kring innovation på det här området – vad finns det för tekniska möjligheter? I dag använder vi tolkar på olika sätt – på telefon, eller de kan förstås också vara med i rummet. Kanske finns det andra sätt som vi kan jobba med det här och inspireras av andra delar av landet. Vissa verktyg finns även hos oss, som handlar om ett bildstöd för lite enklare kommunikation när inte tolk finns på plats i det skede när man behöver sjukvårdens insatser.

Vi behöver jobba vidare med det här, men att starta egen tolkskola tror jag går lite utanför det vi är bäst på.

O r d f ö r a n d e n : För dem som undrar vad vi håller på med, är det så att vi fortsätter den här interpellationsdebatten. Man brukar nämligen ibland bordlägga är interpellanten icke är närvarande, men nu har vi redan en lång talarlista så nu går vi vidare.

Anförande nr 27
C a t a r i n a W a h l g r e n (V): Ordförande, fullmäktige! Det här är en viktig interpellation – att alla kan få en patientsäker vård. Jag funderade lite på detta förra året när jag var och besökte Hallstaviks vårdcentral. Man har flera asylboenden i närheten och man har många nya patienter som har svårt med språket, och man har också svårt att få tolkar till denna plats, som ligger rätt ocentralt i länet. Oftast får man använda sig av telefontolkar, vilket inte heller alltid är så enkelt i och med att man har svårt att se varandra och känna in varandra.

Jag tycker det var ett bra svar som Anna Starbrink gav, det visar att det finns lite framtidstänk i de här frågorna. Men jag tycker också att det var en bra idé att tänka på kanske inte att ha egna tolkutbildningar men ändå kanske egna kurser i just de ord och det språk som finns inom vården. Även om jag kan två olika språk kan det vara svårt med de termer som finns inom vården, och det kan vara bra om tolken kan dem och kanske kan andra ord för dem så att man kan förklara för patienten.

Det är egentligen ingen dålig tanke att ha någon typ av introduktionskurser för tolkar, in i sjukvården, om man säger så.

Anförande nr 28
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag får väl försöka agera Parvin Araghi så gott jag nu förmår. Hon blev sjukskriven precis innan fullmäktigemötet började – därför klickade det i våra rutiner. Vi brukar faktiskt sköta sådant här på ett annat sätt. Jag beklagar att Parvin inte har möjlighet att delta i debatten om hennes interpellation.

Hon lyfter ändå frågeställningar som jag vet att hela fullmäktige tycker är angelägna. Vi måste se till så vi får en fungerande tolkverksamhet i samband med de migranter som har kommit till Sverige på sistone. Det har att göra med patientsäkerhet, helt enkelt, men också att personalen ska veta att man kan ge folk den vård som de behöver.

Jag tycker det är glädjande att vi har ändrat i våra ersättningssystem och numera ligger mera likt de andra. Tidigare har det ju förekommit någon form av ersättningsdumpning, som har varit skadlig för den här verksamheten, och många utbildade vårdtolkar har valt att gå till Domstolsverket och andra. Men det finns fortsatt problem när det handlar om reseersättningarna i det här systemet, som gör att även med den nya, bättre upphandlingen väljer många att i stället gå till andra aktörer. Det här behöver vi se över, helt enkelt för att kunna vara konkurrenskraftiga när det handlar om att kunna få tag i inte minst utbildade sjukvårdstolkar.

Det är ju Parvins interpellation, men jag kan väl säga att min personliga uppfattning är inte att man ska starta en landstingsskola för vårdtolkar. Däremot tror jag att det finns mer att göra från landstingets sida. Vi har hälsosamtalen, där vi hittills har nått ungefär hälften av dem som har kommit till Sverige. Tyvärr finns det skäl att befara att det antalet riskerar att bli lägre. Därför borde vi göra insatser för att förstärka just de erbjudanden om hälsosamtal som folk ändå ska ha. Och i samband med hälsosamtalen borde man också försöka arrangera mer av utbildning om hur det svenska sjukvårdssystemet ser ut, och kanske också, om man vet att det finns folk i familjen som har sjukdomar, att man får lära sig enkla termer kring hur man ska förklara sin sjukdom. Det tror jag skulle kunna förstärka det här arbetet.

Jag tycker att interpellationen är angelägen. Jag håller inte med om exakt vartenda kommatecken i den, men den pekar på ett område där vi *måste* förstärka våra insatser framöver för att det här ska fungera.

Anförande nr 29
Amelie Tarschys Ingre (L): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag skulle vilja börja med att tacka Parvin Araghi för att hon lyfter ett aktuellt och viktigt område, och jag hoppas att hon kryar på sig snabbt. Jag vill också tacka landstingsrådet Anna Starbrink för ett bra svar, som åtminstone ökade min kunskap på det här området.

Tolkar har en mycket viktig roll för de patienter som inte kan prata eller förstå svenska, så att kommunikationen mellan läkare och patient fungerar bra. Det är också viktigt att rätt typ av tolktjänst används vid varje givet tillfälle – men det är en fråga för vården.

Jag skulle vilja dela med mig av min egen erfarenhet av tolkar i vården. Jag hade förmånen att få vara volontär på Refugee Welcome Lidingö i höstas och fick då förmånen att följa med en afghansk pappa och hans lilla dotter till doktor Samir på Vården i centrum på Lidingö. De afghanska flyktingarna möttes av en fantastisk värme och flexibilitet av doktor Samir och hans sköterskor, och tolkningen per telefon fungerade väldigt bra såvitt jag kan bedöma – jag pratar ju inte afghanska. Men vid andra tillfällen kanske man behöver en annan typ av tolkning, och då måste det vara upp till sjukvården att bedöma när den typen av tolkning behövs.

En annan reflexion är att även om jag själv både är uppvuxen i Sverige, har universitetsexamen och är åtminstone normalbegåvad, så kan det ibland i kontakten med vården kännas som att även jag behöver en tolk – men det kanske snarare beror på mitt och vårdens sätt att kommunicera. Kommunikation i vården är otroligt viktigt, oavsett om man har svenska som modersmål eller ett annat språk.

Anförande nr 30
Michel Silvestri (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag var ju lite tidigare i dag uppe och debatterade patientsäkerhet, och det här är en bra interpellation, som ligger helt i linje med det temat. Det är bra att vi ändå får möjlighet att debattera det här, när de som sagt är en så högaktuell fråga.

Jag vill först rikta ett tack till Anna för att du, som alltid, anstränger dig att besvara interpellationer på ett utförligt och sakligt sätt. Sedan kan man kanske ändå sakna vissa aspekter – vi får se om jag återkommer till det.

Som sagt, tolkfrågan och språkbarriärer är ett ständigt närvarande problem inom hälso- och sjukvården, och det ökar naturligtvis ju fler nysvenskar vi får som kommer till vårt land och som en konsekvens av flyktingkrisen.

I interpellationen nämner interpellanten en lite anekdotisk historia om hur det kan gå med en patient som sväljer kapslar som egentligen är till för att med inhalator behandla hennes astma. Nu gick det förhoppningsvis ganska bra i det fallet, men det kan ju också gå mycket, mycket sämre.

För ett par år sedan var det en förlossningsläkare, Annika Esscher, som lade fram en avhandling vid Uppsala universitet. Hon hade studerat mödradödlighet, och man såg en tydlig överdödlighet just hos utlandsfödda kvinnor – och framför allt kvinnor som var födda i låginkomstländer dessutom. Språkbarriären anges återigen som en tydlig grund till varför de var överrepresenterade.

Dödsfall inträffar definitivt på grund av språkproblem och tolkningsproblem, så det här är någonting som vi behöver förbättra så långt det är möjligt.

Anna Starbrink nämner i sitt svar att den nya upphandlingen förhoppningsvis ska ge bättre ersättningsnivåer, så att det blir mer attraktivt för tolkarna att ta sig an även landstingsärenden. Jag vill lägga på en bild. Det där är en rubrik i Dagens Nyheter för bara några veckor sedan: ”Vårdtolkarna väljer bort landstinget”. Jag tror att det är en väldigt viktig informationsinsats, i flera riktningar, om vi nu dels stärker ersättningen till framför allt de auktoriserade tolkarna och till tolkningsföretagen, dels förklarar för personalen att det är viktigt att man anlitar kompetenta tolkar och inte låter till exempel anhöriga, ibland kanske till och med barn, tolka vid patientbesök.

Som sagt, informationsinsatser är jätteviktiga i sammanhanget, och i flera olika riktningar, så att vi kommer till en bra lösning på tolkproblemen – så gott det går i alla fall. Jag kanske återkommer lite senare.

Anförande nr 31
D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Som interpellanten har skrivit ökar behovet av tolkar väldigt mycket, och det kommer det också fortsättningsvis att göra. Då är frågan hur vi ska möta det. Det är inte alldeles självklart, anser vi, att det ska mötas med fler tolkar – det kan finnas andra vägar att gå. Inte minst är de ökande kostnaderna för tolkningen oroande. I fjol kostade detta landstinget 110 miljoner kronor, och i år räknar vi med att det ska öka med 10 miljoner ytterligare – kanske ännu mer.

Hela tolkverksamheten och dess olika företag tycker vi bör omprövas, exempelvis hur man kallar tolkar, deras restider som var uppe här tidigare, avbokningar och var de är stationerade. Det är kanske inte sjukhus och mottagningar som kan ta emot invandrare, utan att man koncentrerar detta till vissa ställen där en god tolkservice kan byggas upp. Många invandrare har också anhöriga som kan hjälpa dem med översättning, och så vidare.

Vi tror att det finns möjligheter att rationalisera tolkservicen. Vi vet att det är många som avbokar och många av tolkarna som inte kommer när de är kallade. Det är ju flera företag som arbetar med tolkservice. I fjol var det sex företag landstinget hade avtal med, i år vet jag inte hur många det är eller om det blir fler. I alla fall bör vi se över hela tolkverksamheten och göra den mer rationell. Där tror vi att man kan spara mycket och få mycket effektivare och bättre resultat och hjälpa många fler.

Det binder också läkarkåren och personal i vården lång tid. Tolkverksamheten måste rationaliseras. Annars får vi en undanträngande effekt för övriga som söker vård, där läkarna har ett visst antal minuter per patient för att kunna klara sitt arbete.

Anförande nr 32
Karin Fälldin (C): Ordförande, ledamöter! Parvin lyfter en väldigt angelägen fråga, och Anna Starbrink har svarat på den väldigt bra, om hur vi jobbar med tolkfrågan i landstinget.

Förutom att tillgodose tolkbehovet är den andra aspekten av frågan hur vi tar till vara resurser och kompetens. Många av de nyanlända som kommer har ju sjukvårdsutbildning men kanske inte kan få sina utbildningar validerade på ett skyndsamt sätt, och att då ta till vara den kompetensen genom att i stället erbjuda tolkutbildning med fokus på det svenska språket är både ett sätt att utbilda fler tolkar men framför allt jobba för att nyanlända ska få en första fot in på arbetsmarknaden.

Som sagts innan ska vi nog inte anordna egna tolkutbildningar i landstingets regi, då det finns bättre aktörer till det – men absolut är en inventering av vilka personer som har sjukvårdsutbildning något som vi i landstinget kan medverka till.

Hela tolkfrågan är superviktig just nu och såklart någonting vi måste fortsätta förbättra allt eftersom.

Anförande nr 33
Shakhlo Altieva (MP): Ordförande, åhörare och ledamöter! Först vill jag tacka Parvin Araghi, som inte är här i dag, för en viktig interpellation om att säkerställa vård för nyanlända flyktingar.

Som vi vet har antalet nyanlända flyktingar ökat i Sverige och vi måste sträva efter att sjukvården på ett professionellt sätt kan lösa de hinder som uppstår för att kunna ge en god och säker vård.

Kommunikation är en kärna för en väl fungerande vård. Genom att kunna uttrycka oss med ord och genom att använda kroppsspråk minimerar vi riskerna för missförstånd. För nyanlända flyktingar kan det bli problem att inte kunna förstå vad sjukvårdspersonalen förmedlar för information, och de kan inte heller ställa frågor på grund av språkbrist. Det kan uppkomma svåra situationer där kommunikationen brister med missförstånd, som i sin tur kan leda till irritation mellan patient och sjukvårdspersonal. Trots att man klarar att förklara sig med några mycket enkla ord eller anvisningar med hjälp av kroppsspråk har det verbala språket fortfarande en stor roll när information om sjukdom, behandling och så vidare ska framföras.

Det är viktigt att alla patienter med språkhinder informeras om deras rättigheter till tolk utifrån förvaltningslagen, därför att de flesta nyanlända flyktingar har inte kunskap om detta. Det kan också förekomma att patienten vet att tolk finns att tillgå men inte kan förmedla dessa önskemål på grund av språkbrist. Som nyanländ i några år hade jag ingen aning om att jag hade rätt till tolk.

När sjukvårdspersonalen inte kan kommunicera på grund av språkskillnader kan detta leda till att patienter får svårt att förmedla hur de känner, de kan inte ställa relevanta frågor eller få information om sin sjukdom och behandling. När patienten kan svenska på nybörjarnivå, kan det uppfattas av sjukvårdspersonalen som att patienten har förstått allt som sagts och inte är i behov av tolk. I sådana situationer är det nödvändigt att sjukvårdspersonalen ställer kontrollfrågor till patienten om just den information om sjukdom eller behandling som man informerats om för att säkerställa att patienten inte har missuppfattat informationen, eftersom besparingar av tolktjänster eller missförstånd kan leda till onödigt lidande för patienten och en begränsning av vårdtagarens individuella behov.

Vissa personer kan tycka: Men de får väl lära sig svenska, om de ska bo i Sverige! Jo, det stämmer. Men man ska inte förvänta sig att en nyanländ flykting ska lära sig ett helt nytt språk på en vecka, en månad eller några få månader. Det kommer att ta tid, beroende på ålder, utbildningsnivå och socioekonomiska omständigheter. Att lära sig ett nytt språk är en process som tar tid.

Jag vill avsluta med att tolkning är en viktig del av vården, och ju fler människor som flyttar hit desto viktigare kommer tolkarnas funktion att bli. Vi måste fortsätta utveckla våra tolktjänster och använda våra livsviktiga tolkar på bästa sätt för att säkerställa att alla som behöver språkstöd får det.

Anförande nr 34
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack! Roligt att höra att det finns sådan samsyn men också så stort engagemang i den här frågan!

Om jag ska sammanfatta det jag tror att vi behöver gå vidare med så är det att bejaka innovationer och driva på för teknisk utveckling här – jag tror att det finns bra verktyg som skulle kunna komma patienterna till del.

Jag tänker också att vi verkligen behöver utveckla hur man bokar tolkar och få en bra struktur för det. Där finns det verktyg på plats nu, som implementeras under året. Vår roll måste förstås vara att följa detta noga och vara beredda att vidta de åtgärder som behövs för att få det att verkligen fungera. Som flera har påpekat är det ibland problem med att få tag på tolkar, och det är tid som spills när tolkar inte dyker upp och det inte riktigt funkar som det ska. Jag har förhoppningar om att det där kommer att bli bättre med de nya verktygen som vi har och genom den nya upphandlingen.

Slutligen är det oerhört viktigt att vi tillsammans med andra landsting men också både myndigheter och olika andra aktörer – studieförbunden till exempel – samverkar för att skapa utrymme för fler tolkar, och jag tror att det behövs lite nytänkande där. De auktoriserade tolkarna som är så eftertraktade är ju väldigt få och det är en omständlig process att få fram fler – det krävs motsvarande 120 högskolepoäng, och det är ingenting man ordnar med kort varsel. Vi har ett behov att ganska snabbt kunna utöka antalet personer som kan vara behjälpliga i tolksituationen – men självklart med starkt engagemang för att man inte ska försätta patienterna i en situation där de blir beroende av sina anhöriga, kanske make, hustru, barn och så, utan att man får vara en självständig patient även när man har behov av tolkhjälp.

Anförande nr 35
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag tycker att det är en bra debatt, och om jag inte har sagt det tidigare så tycker jag också att interpellationssvaret är väldigt bra – det förtjänar beröm.

Jag begärde ordet med anledning av att Dan Kareliusson från Sverigedemokraterna uttryckte oro för de skenande eller ökande tolkkostnaderna. Det tror jag är en oro som kan vara felaktig, därför att om man inte lägger tillräckligt mycket resurser på tolkkostnaderna så tror jag faktiskt att vårdens kostnader kommer att öka desto mera. Risken för patientskador kommer att öka dramatiskt, och dessutom kommer tiden som läkaren är tvungen att försöka förstå patienten antagligen att utökas kraftigt.

Så vi behöver verkligen en fungerande tolkverksamhet. Vi behöver komplettera den med nya, moderna metoder. Ibland kanske det går att tolka via telefon. Snarare skulle vi behöva lägga mer pengar på det här området, så att vi verkligen kan använda sjukvårdens resurser på ett rationellt vis.

Anförande nr 36
Michel Silvestri (MP): Tack, fru ordförande! Jag vill bara kort lägga till en sak. Jag nämnde ju för Anna att jag kanske saknar någon liten del i interpellationssvaret, trots allt. Då tänker jag på det här med e-hälsan, som man annars kan tycka nämns i alla möjliga och omöjliga sammanhang som lösningen på alla våra utmaningar och problem. Den typen av lösningar antyds visserligen, även om inte själva ordet nämns, i interpellationssvaret. Det är ju så att vi står inför ett akut problem nu, måste man säga, men vi måste också titta på hur vi hanterar det här långsiktigt och då tror jag att vi måste titta på tekniska distanslösningar av lite olika slag. De av er som har läst Liftarens guide till galaxen kanske känner igen Babelfisken, en liten fisk som man kan stoppa i örat och som elektromagnetiskt överbryggar språkbarriären. Nåja, just den lösningen kanske inte är något som vi kan hoppas på och se fram emot, men det hade varit intressant att också höra till exempel Annas kollega innovationslandstingsrådet Daniel Forslunds syn på hur man tänker sig att kunna hitta bättre lösningar på det här – inte fullt ut som ersättning för mänskliga tolkar, men som ett komplement i alla fall, och kanske i vissa fall akutlösningar.

§ 7 Interpellation 2015:44 av Rickard Wall (-) om läget för Värtabanan

Anförande nr 37
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Jag har tagit upp ämnet Värtabanan tidigare, som Kristoffer Tamsons påpekar. Kristoffer Tamsons skriver: ”Stockholms läns landsting fortsätter bevaka frågan aktivt och jag avser återkomma till landstingsfullmäktige om det finns något ytterligare att tillägga.” Det var alltså svaret på den tredje av mina frågor, och därmed skulle man kunna tycka att jag borde känna mig nöjd. Det är trots allt så att jag har följt Kristoffer Tamsons resa under det här året, och han har arbetat upp vad man nästan skulle kunna kalla ett varumärke som karakteriseras av kompetens och förtroende.

Ändå kan nog saker och ting falla mellan stolarna här, och därför vill jag lite granna beskriva problematiken.

Värtabanan är alltså en järnväg som går från Tomteboda-Karlberg till Värtahamnen. De senaste 100 åren har man i huvudsak transporterat gods på den banan och de senaste decennierna har man i princip kört lite transporter bara nattetid. Persontrafik har inte varit aktuell, helt enkelt därför att det inte har funnits några bostadsområden som behövde kollektivtrafikförsörjning.

Nu vet vi att det är en väldig expansion både i Hagastaden, i Albano och i Norra Djurgårdsstaden, och då riskerar faktiskt saker och ting att falla mellan stolarna, eftersom det är så många olika aktörer inblandade. Från Stockholms stads sida, till exempel, har varje sådant här område en speciell exploateringsenhet.

Lustigt nog kommer senare i dag, under beslutsärenden, frågan om Solna Haga att tas upp av Paul Lindquist och då får vi faktiskt en case study på landstingets förmåga att agera i den här frågan. Så jag måste låta Paul ta bladet från munnen innan jag drar alltför långtgående slutsatser om landstinget lever upp till trafiklandstingsrådets utfästelser.

Anförande nr 38
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Frågan har ju varit uppe till diskussion i närtid, och jag ser egentligen inget skäl att ta den debatten, den diskussionen och det samtalet ånyo, i och med att så mycket inte har hänt i frågan.

Detta är en fråga som stundtals diskuteras utifrån att kunna använda vad som är Trafikverkets bananläggning för godstrafik, som går genom delar av Stockholm, till någonting annat, i det här fallet persontrafik, men detta är i dagsläget inte aktuellt. Det har prövats vid ett antal tillfällen; det har inte markerats något större intresse från Trafikverket att göra ett sådant skifte – tvärtom har det markerats behovet av att fortsatt köra godstransporter på den här banan.

Däremot har vi från Stockholms läns landstings sida varit tydliga med att den dagen som godstransporter inte längre är aktuellt och den dagen som det kan finnas skäl att utifrån exploatering och Stockholms utveckling titta på andra lösningar för denna bana så ska det inte vara omöjliggjort. Därför är vi väldigt tydliga med att bevaka och både från trafikförvaltningens sida och från Trafikverkets sida markera att när det görs exploatering, nybyggnation och utveckling i anslutning till Värtabanan så ska detta inte omöjliggöra persontrafik i framtiden. Det är en viktig signal att sända, från vår horisont. Det är också där som frågan här och nu ligger.

Det finns så klart också frågeställningar kopplat till det som Rickard Wall nämnde förra gången och nämnde nu igen, det vill säga hur vi ska kollektivtrafikförsörja Hagastaden. Då ska man vara medveten om att vi har fattat beslut i den här församlingen, i bred politisk enighet, om en lösning som handlar om att dra en ny, gul tunnelbanelinje genom Hagastaden och komplettera detta med viss busstrafik, som på ett fullgott sätt ska kunna tillförsäkra att Hagastaden får en bra kollektivtrafik.

Till detta ska också nämnas att vi har ett arbete som pågår med att se hur vi kan effektivisera och förbättra framkomligheten för våra bussar i innerstaden. Då gör, ska vi komma ihåg, en utveckling på det sätt som Trafikverket och Stockholms stad just nu diskuterar, kopplat till nya anläggningar för kraftvärme och annat, det de facto viktigt att det kanske snarare än att vi ska göra dyra investeringar för att köra persontrafik på Värtabanan kan vara vettigt att utveckla Värtabanan när det gäller just godstrafiken på ett sådant sätt som innebär att vi i Stockholms centrala delar kan minska godstrafiken på väg och därmed öka framkomligheten för våra bussar. Det tror jag vore ett väldigt välkommet besked för många av de resenärer som här och nu upplever att Stockholm är en stad som inte riktigt klarar av att disponera sitt gaturum eller prioritera kollektivtrafikens framkomlighet på det sätt som jag hoppas att vi i den här församlingen önskar.

Anförande nr 39
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag tackar för svaret från Kristoffer Tamsons och kan konstatera att hans svar motiverar min interpellation!

Kristoffer Tamsons sade: Det har inte hänt särskilt mycket sedan i september. I själva verket har det hänt ganska mycket sedan september, i Stadshuset! Men det ska jag ta upp mera på djupet när vi kommer till Paul Lindqvists beslutsärende.

Nej, det här stärker min övertygelse att saker och ting riskerar att falla mellan stolarna. Dessutom får jag intrycket att Kristoffer Tamsons inte riktigt har grepp om min poäng. Vi socialkonservativa står inte och säger att nu ska vi skynda på att skaffa persontrafik på Värtabanan, för jag är precis som Kristoffer Tamsons medveten om alla problem av olika slag. I själva verket är det så här. Under andra världskriget fanns det en tysk som åkte runt i England och USA och argumenterade: Nu bombar ni sönder Tyskland, ni kommer att vinna kriget, men det finns en medeltida stad som är helt unik – låt bli att bomba den! Ni kommer att vinna kriget i alla fall. Han lyckades faktiskt få de allierade att inte bomba den staden, vad den nu hette. Jag ser mig lite granna som samma person. Ni kommer att fixa allting – se nu bara till att ni bygger på sådant sätt att ni möjliggör för dubbelspår i framtiden!

Jag kommer tillbaka under eftermiddagen för att visa att det verkligen är danger near här, för nu är processer på gång i Hagastaden som faktiskt kan omöjliggöra det för framtiden. Då har man omöjliggjort persontrafik. Godstrafik kan man köra på ett spår, men för persontrafik måste man ha två spår i praktiken.

Och tittar man lite längre fram så kan man tänka sig att så småningom, i framtiden, skapa en ringlinje på spår runt norra Stockholms innerstad – Värtabanan, stambanan och stumpen av Citybanan.

Anförande nr 40
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Vi ska vara medvetna om, Rickard Wall, att det här i grund och botten inte är Stockholms läns landstings, trafikförvaltningens eller SL:s anläggning, utan statens och Trafikverkets. Ibland måste vi vara måna om den typen av gränsdragning. Tro mig, det uppskattas inte jättemycket från ministrar, från statliga verk och myndigheter eller för den delen bolag när jag klampar in och talar om för dem vad de ska göra eller inte göra med sina anläggningar.

Däremot har vi ett uppdrag att se till stockholmarnas bästa när det gäller att bevaka även det som andra ansvarar för eller är satta att sköta som tenderar att påverka stockholmarnas vardag i den ena eller andra riktningen. Det bör vi ha synpunkter på, och det har vi också. Vi har som sagt ett uppdrag att övervaka i dessa fall.

Men den primära sakägaren när det gäller Värtabanan är alltså inte Stockholms läns landsting utan Trafikverket, staten och alltså ytterst Sveriges regering. Det ska vi ha i åtanke, och det är också de som därmed äger att göra prioriteringar av denna bana.

Vi kan vara tydliga, när behov uppkommer och när dialog inte längre är på sin plats, med att på ett tydligt sätt ryta ifrån eller markera vad vi tycker är viktigt. Men här och nu finns inget skäl att göra detta. Det blir lite grann som att ropa på vargen, tror jag, att säga att här är beslut på väg att fattas som omöjliggör att i framtiden kunna ta Värtabanan i anspråk för persontrafik. Visst finns det då säkert behov av att utveckla både teknik och annat utifrån att vi har högre ställda krav för vår kollektivtrafik i Stockholmsregionen än vad staten har för sin järnvägstrafik, men som sagt, vi är inte riktigt framme vid den tidpunkt då den typen av frågor är uppe till avgörande.

Låt oss fortsatt följa frågan, låt oss fortsatt ha en dialog i denna fråga och låt oss fortsatt se till att vi håller i det uppdrag som vi ju markerar att vi har, att bevaka Värtabanan och se till så att vad som görs med Värtabanan och runt omkring Värtabanan inte omöjliggör att i en framtid kunna använda den också för persontrafik.

Anförande nr 41
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Det är universitetsläraren som sitter i ryggmärgen – jag kan i princip inte tala utan overheadbilder.

Kristoffer Tamsons avslutade på ett väldigt förtroendeingivande sätt. Dock vill jag tillägga, när han säger att det ligger på Trafikverkets bord, det är deras ansvar och så vidare, att vi bjöd hit en representant från Trafikverket i våras att diskutera Värtabanan. Jag blev då förvånad över hur mycket utredningsenergi man hade lagt på hur man skulle kunna utveckla persontrafik på Värtabanan med olika spårlösningar och så vidare. Han ville nästan lägga Värtabanan i knät på mig: Ta den bara! Jag överdriver lite grann.

Men Trafikverket är beredda.

§ 8 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 42
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! En förlossning är ett av de mest akuta tillstånd man kan tänka sig - barn väntar inte när de vill komma ut. Det är samtidigt ett av de tillstånd som det faktiskt är möjligt att planera för. En graviditet pågår ju allt som oftast nio månader, och ni har haft hela tio år på er att säkerställa tillräcklig kapacitet inom förlossningsvården.

Min fråga till Ella Bohlin lyder: Kan du mot bakgrund av avvecklingen av Södra BB på SÖS och nedläggningen av BB Sophia garantera att blivande föräldrar inte kommer att stå inför ett kaos i förlossningsvården lagom till sommarmånaderna och semesterledigheterna, egentligen från och med nu och framöver?

Anförande nr 43
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tackar Erika Ullberg för frågan! Det här är en mycket aktuell fråga, och den senaste tiden har vi diskuterat förlossningsvården i vårt landsting både här, i medierna och i opinionen. Det tycker jag är bra! Det är bra att de här frågorna belyses och att vi är många som engagerar oss.

Tyvärr sker det här av en ganska tråkig anledning. Vi har nu från Praktikertjänst AB, som bedriver förlossningsvården vid BB Sophia sedan ungefär två år tillbaka, fått ta emot en uppsägning av avtalet. De har kunnat genomföra upp till 3 400 förlossningar sedan år 2014. Jag tycker att detta är oerhört tråkigt, och jag kan bara beklaga att utgången har blivit denna. Detta var inte det jag såg framför mig för förlossningsvården i vårt län.

Sedan vi fick den här informationen och det blev känt att BB Sophia faktiskt hade de här allvarliga ekonomiska problemen har det naturligtvis pågått en långsiktig planering och en kortsiktig planering för att täcka de platser som kommer att saknas då BB Sophia avvecklas.

Verksamheten upphör, som ni vet, om sex månader och under den tiden ska enligt avtalet verksamheten fortsätta att bedrivas. Då är vi alltså framme i augusti.

På lång sikt ser vi att förlossningar kommer att införas på S:t Görans sjukhus med möjlighet för 4 000 förlossningar per år. Södersjukhuset står inför en nödvändig renovering och Södra BB:s koncept flyttas till Södertälje. Där har planeringen kommit väldigt långt. Man kommer att kunna öppna nya platser inom kort. Vi kommer också att se till att de neo-platser som försvinner i och med nedläggningen av BB Sophia kommer att ersättas av platser på Huddinge. Där har man genomfört en renovering och är i skedet att kunna öppna något fler neo-platser än vad BB Sophia har haft. Därmed har vi både en långsiktigt och en kortsiktig planering.

Anförande nr 44
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Tack för det svaret, Ella Bohlin! Jag tror dessvärre inte att blivande föräldrar har samma trygghet som du i fråga om att ni har kapacitet på vare sig kort eller lång sikt. Det är få som tror att Praktikertjänst kommer att kunna driva verksamheten fram till augusti 2016, och S:t Göran – som ni ännu inte har fått i gång och som ni ännu inte har några klara besked om när de startar – glunkas det om ska börja sin verksamhet först år 2019.

Vi har ju fått en rapport från förvaltningen från juni 2015 som visar att om BB Sophia hade fortsatt sin förlossningsverksamhet så hade det ändå saknats 2 000 förlossningsplatser redan år 2018 till följd av förändringar på Nya Karolinska Solna och till följd av den starka befolkningsökning som vi har i länet.

Jag tror inte att du skapar någon trygghet med ditt besked här i dag. Jag skulle gärna vilja ha lite mer konkreta förslag. Hur ska ni lösa kapacitetsbristen både på kort och på lång sikt? När startar förlossningen som vi har krävt på S:t Görans sjukhus? Och är ni villiga att ompröva era experiment bland annat genom ert vårdval förlossning som ni har drivit i tio år med väldigt dåligt resultat?

Anförande nr 45
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter! När det gäller vårdval förlossning tycker jag ändå att det engagemang som vi ser för BB Sophia och andra enheter handlar om att människor har vant sig vid valfriheten och att man värnar den och vill ha den.

Förra året fick nio av tio mammor föda på den klinik som de hade valt. Jag tycker att det är starka siffror, och vi har anledning att vara stolta över den förlossningsvård som vi har i vårt län. Den är säker. Sverige står sig i ett internationellt perspektiv väldigt starkt i olika jämförelser som har gjorts. Därför tycker jag att vi inte ska svartmåla mer än nödvändigt. Låt oss hålla oss till fakta.

När det gäller BB Sophia är det, vilket jag inledde med att säga, otroligt beklagligt att Praktikertjänst säger upp avtalet. De förlossningsplatserna var och är väldigt välkomna i förlossningsvården i stort. Sedan är det alltid svårt att planera förlossningar i detalj, vilket Erika också berörde. Det här är en form av akutsjukvård. Förra året hade vi bara en liten ökning av antalet födda barn; det var 22 barn fler 2015 än 2014. Det är 0,1 procent fler jämfört med 1,3 procent.

Anförande nr 46
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Tack för det svaret, Ella! Du säger att det är svårt att planera i detalj. Jag skulle vilja säga att det är en väldigt grov planering när man inte ens klarar av att täcka det hål på 2 000 platser som man vet kommer att saknas år 2018 redan innan BB Sophia lämnade besked om att de inte kommer att kunna fortsätta att driva sin verksamhet. Ni har dessvärre under de tio år som ni har styrt inte kunnat värna den valfrihet som du talar om här i dag, och inte heller den trygghet som jag tror att varenda havande kvinna och hennes anhöriga förväntar sig att Stockholms läns landsting ska kunna garantera.

Jag tycker att vi har en fantastisk förlossningsvård som bedrivs av våra barnmorskor, av våra undersköterskor och av barnläkare och deras team. Jag tycker att det som brister är det politiska ansvaret när det gäller både planering och hantering av akuta situationer. Vi vet att det saknas förlossningsplatser och ni har vetat det ett bra tag, men svaret på frågan om när S:t Göran kan starta sin förlossningsverksamhet får jag inte. Vad kommer att hända under sommaren? Vad händer?

Jag tror att ni prognostiserar fel när ni säger att det blir ett minimum av efterfrågan och ett maximum av utbud. Det här fungerar inte. Våra föräldrar förtjänar mycket, mycket mer.

Anförande nr 47
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Erika, du vet mycket väl vad som har hänt med S:t Göran. Det finns ett överklagande av byggplanerna som vi inte har rådighet över. Jag tycker att det är otroligt tråkigt att vi ska vara indragna i sådana processer när vi vet att de här vårdplatserna behövs.

Nu har vi ändå fått ett positivt besked och det är att planerna kan fortskrida, och vi ska naturligtvis så fort som möjligt öppna de här platserna.

Det tar tid att färdigställa lokalerna, att inreda dem och att se till att kompetensen finns på plats, men när det görs ett överklagande av planerna kan man faktiskt inte skylla på Alliansen i landstinget. Det var faktiskt andra partier, de gröna, som var inblandade i det här överklagandet. Jag tycker att det är väldigt tråkigt att man bromsar utvecklingen att ge människor det som de behöver.

Som landstingsråd och som politiker med ansvar för förlossningsfrågorna vilar det ett tungt ansvar på mig att faktiskt se till att det finns förlossningsplatser för dem som väntar barn under år 2016. Naturligtvis är det så. I det fallet har hälso- och sjukvårdsförvaltningen redan satt i gång ett intensivt arbete med att se över var på de övriga förlossningsklinikerna vi kan utöka antalet platser. Det här arbetet pågår just nu. Vi kommer att öka antalet platser, och det kommer att finnas platser för dem som behöver föda under år 2016. Det kan jag garantera.

Fråga 2

Anförande nr 48
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! På Karolinska Institutet rekryterades år 2010 den kände läkaren och kirurgen Paolo Macchiarini för att han skulle forska på konstgjorda implantat gjorda av plast. Man skulle täcka plasten med patientens egna stamceller för att det läka samman med övrig vävnad. En kombinationstjänst inrättades för Macchiarini med placering som överläkare på Karolinska Universitetssjukhuset. År 2014 varnade flera läkare och forskare vid KI och Karolinska sjukhuset för att dessa medicinska åtgärder var präglade av forskningsfusk och att patienter användes som försöksobjekt utan att tekniken hade prövats på försöksdjur dessförinnan och utan att etiskt tillstånd erhållits och utan att det fanns tillräcklig medicinsk indikation för att det skulle kunna ses som en livräddande åtgärd, det vill säga ett sista halmstrå.

Mot bakgrund av detta ställer jag min fråga om Lex Maria.

Anförande nr 49
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack, Susanne, för din fråga! Jag tror att alla vi här inne och många med oss har berörts djupt och vi är också kanske ganska skakade av de bilder som vi har sett i SVT-dokumentären om det som du beskriver, Susanne. Vi har också kunnat läsa i olika rapporter, inte minst i dem som beskrivits i medierna, om det som har hänt. Med detta i färskt minne och med den alldeles nya informationen om möjligen manipulerade bilder i vetenskapliga publikationer är det naturligtvis svårt att säga någonting annat än att detta är helt oförsvarbart! Det gäller hela historien.

Det verkar ha begåtts många fel. Nu har Karolinska sjukhuset tillsatt en utredning, helt i enlighet med patientsäkerhetslagen. Den utredningen görs av helt externa medverkande. Detta välkomnar jag. Den här utredningen kommer att ge oss svar, hoppas jag, på den fråga som du ställer: borde man ha gjort en Lex Maria-anmälan? Det är klart att med den kunskap som vi har i dag så ser vi att många saker naturligtvis skulle ha gjorts annorlunda.

När vi har fått utredningen ska vi diskutera ansvar. Vem har brustit? Vem borde ha gjort vad? Vi ska också diskutera hur vi säkerställer att detta aldrig någonsin mer kan inträffa.

Min förhoppning, det jag så innerligt skulle önska är att den här historien slutar med att vi klarar av att återupprätta patienternas förtroende för hälso- och sjukvården och att vi kan ha patienter som är trygga nog att våga delta i forskningsstudier. Om vi lyckas med det så har vi nått långt, och det är verkligen den ambition som jag tycker att vi ska ha.

Frågan om vem som har gjort fel och så vidare måste den här utredningen få komma fram till.

Anförande nr 50
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Min fråga handlar ju om huruvida du anser det försvarbart. Ingen Lex Maria-anmälan har gjorts när det gäller dödsfallen och den behandling som patienterna fått. Vi har fått den juridiska gången klargjord för oss, och då står hälso- och sjukvårdsnämnden som ytterst ansvarig på den politiska sidan i Stockholms läns landsting. Vårdgivaren ska givetvis göra en anmälan. Det gäller både om det handlar om en bekräftad vårdskada eller om det är misstanke om detta.

När man läser om Lex Maria så ser man att den gäller allt från fallolyckor till att vid vård-relaterade infektioner och felaktig, otillräcklig eller vilseledande information till en patient eller dennes närstående. Det finns många olika parametrar som skulle kunna leda till en Lex Maria-anmälan. Det skulle ha gjort att vi inom ramen för systemet hade kunnat göra en kontroll.

Anförande nr 51
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Ja, Susanne, som jag sade så är det så att med den kunskap som vi har nu och med de här fasansfulla bilder som vi alla har tagit del av och den historia som målas upp för oss kan vi väl konstatera att många fel har begåtts.

Jag har naturligtvis också tagit del av genomgången av det juridiska läget. Det är väl bara att konstatera att många fel har begåtts. Du framhåller avsaknaden av en Lex Maria-anmälan som en av dem. Låt oss invänta utredningen innan vi bestämmer oss för hur vi riktigt ska hantera den här ansvarsfrågan, alltså bristen på insatser som borde ha gjorts tidigare.

IVO, som man alltså Lex Maria-anmäler till, har tittat på det här ärendet två gånger. Redan i juni förra året lämnade man ett yttrande och konstaterade att det här är forskning, att det har varit stora brister, faktiskt så stora brister att vi alla vet att två människor har mist livet och en tredje person ligger för intensivvård i ett annat land. Detta är oerhört allvarligt.

IVO har lämnat detta ärende vidare till åklagare. Det är väldigt viktigt att vår egen utredning, att Karolinska Institutets utredning, att åklagarens utredning och inte minst att den nationella utredning som Helene Hellmark Knutsson har initierat nu får arbeta. Jag tycker att det är viktigt att vi till slut också kan tala om vem som har brustit i ansvar och när man borde ha gjort till exempel en Lex Maria-anmälan men även borde ha vidtagit många andra åtgärder.

Anförande nr 52
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): När det gäller IVO så är det inte Stockholms läns landsting som har agerat på något sätt utan Centrala etikprövningsnämnden som efter inslag i medier gjorde en anmälan om att detta eventuellt är forskning på människor, forskning utan tillstånd. Det här är alltså ingenting som har kommit från oss i landstinget.

När vi kontaktar IVO får vi till svar att inga anmälningar har gjorts från Stockholms läns landsting.

Anförande nr 53
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Det har du alldeles rätt i. Jag ville beskriva att IVO har tittat på frågan. Jag tycker att det är viktigt att man har den kunskapen.

Det är klart att alla våra sjukhus ska följa lagstiftningen, och en Lex Maria-anmälning är ju ett av de verktyg som man ska använda i många olika sammanhang.

Det är klart att med all den kunskap som vi har nu så kan väl var och en av oss konstatera att man borde ha gjort många saker annorlunda. Man borde ha hanterat sitt ansvar på ett helt annat sätt. Jag är övertygad om att den utredning som vi kommer att få överlämnad till oss kommer att ge svar på frågan om vem som borde ha gjort annorlunda och vid vilken tidpunkt i så fall. Det är väldigt viktigt.

Det får inte råda någon tvekan om att Lex Maria är det man ska använda sig av vid situationer då patientsäkerheten på detta sätt – eller på ett mycket mildare sätt också för den delen – är hotad.

Fråga 3

Anförande nr 54
I s a b e l l F l y g a r e (V): Fullmäktige, åhörare! Vi vet i dag att tidiga insatser då det gäller barn och barnfamiljer och ett bra stöd där det sker en tvärprofessionell samverkan är ett effektivt och klokt sätt att arbeta förebyggande. Det gäller särskilt i socio-ekonomiskt utsatta områden och i områden med höga ohälsotal.

Mot den bakgrunden vill S-V-MP-majoriteten i Södertälje kommun satsa på en familjecentral i Södertälje och i Lina som var tänkt att samverka med BVC i Lina hage. Mot bakgrund av detta vill jag fråga dig, Ella Bohlin: Tänker du vidta omedelbara åtgärder så att BVC i Lina hage inte läggs ned utan kan fortsätta att utvecklas till en familjecentral så som Södertälje kommun önskar?

Anförande nr 55
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tackar Isabell Flygare för frågan! Vi fick information i början av januari om att Capio AB, som driver vårdcentralen, avser att lämna in en uppsägning av avtalet. Det skulle i så fall innebära att uppsägningen träder i kraft i juli 2016. Det här är väldigt beklagligt. De anger en rad olika skäl till att de drar sig ur. En orsak är att det väldigt svårt att rekrytera kompetent personal. Vi har ganska höga krav, och det tycker jag att vi ska ha när det gäller barnsjukvården. Man ska vara specialistsjuksköterska och ha barnkompetens. Det är ett av våra grundläggande krav. Kommunikationerna är tyvärr inte de bästa. Barnavårdscentralen har ungefär 700 listade barn.

En sak i detta är helt avgörande och det är att personalen inte är trygg på sin arbetsplats. Tyvärr präglas det här området av hög kriminalitet. Det är ett oroligt område, och chefer och personal är oroade över tryggheten. Vi som landsting är sjukvårdsansvariga och har ett stort och viktigt ansvar att se till att det finns barnsjukvård över hela vårt län och vi ska se till att det finns i Södertälje. Precis som Isabell är inne på är förebyggande insatser oerhört viktiga. Vi måste kunna ge vaccinationer och hjälpa till i förebyggande syfte. Det är helt avgörande för att vi ska få god hälsa i hela vårt län.

Med anledning av detta har jag ett möte inbokat med ansvariga politiker i Södertälje kommunhus i morgon. Detta har också uppmärksammats en hel del i medierna.

Jag kommer att göra allt som står i min makt för att BVC inte ska läggas ned. Det här är en väldigt viktig vårdcentral för de barn som finns där och vi kan inte lämna områden som Lina hage.

Jag är otroligt angelägen om att den här barnavårdscentralen ska kunna fortsätta sin verksamhet, och Capio själva är det. Det finns en god och regelbunden dialog med dem som driver verksamheten om fortsatt drift.

Anförande nr 56
Isabell Flygare (V): Jag hoppas verkligen det, Ella Bohlin! Den 13 juni lade Hovsjö BVC ned verksamheten, och då stod högern inte alls upp för att vi skulle få behålla vår sjukvård i området när det gäller barn. Om man nu ska vara seriös och bedriva barnsjukvård på ett effektivt sätt där den behövs som mest så måste vi ha möjlighet att fördela resurserna på ett sätt som gör det möjligt också. Jag hoppas att du verkligen ser till att det sker nu.

Anförande nr 57
Landstingsrådet Bohlin (KD): Jag vill också i min replik kommentera familjecentraler, men först ska jag kommentera frågan om Hovsjö. Hovsjö BVC drevs av SLSO, det var en egen verksamhet som landstinget drev. Det hade exakt samma problematik som det var i fallet med Lina hage – tyvärr, måste jag säga. Det handlar om rekrytering av personal, att få personalen att stanna, orka arbeta och att finnas i den här miljön som tyvärr präglas av grov kriminalitet.

Vi måste kunna se till att vår personal är trygg när de går till arbetet och ska utföra de här viktiga arbetsinsatserna för barnen och för den förebyggande vården. Kommunen har ett ansvar när det gäller den lokala säkerheten. Om det är så att man behöver sätta in lokala säkerhetsvakter till exempel så måste kommunen vara beredd att ta det ansvaret.

Familjecentraler är något som vi välkomnar. Det är en fråga som jag och mitt parti har drivit och driver. Jag menar att det med det nya ersättningssystemet finns alla möjligheter att starta familjecentraler och utveckla barnsjukvården i det här fallet. Svaret på den frågan är ja.

Anförande nr 58
Isabell Flygare (V): Säkerheten för de anställda är inte någon nyhet. Så var det även för de anställda i Hovsjö. Jag pratade med sjuksköterskor som jobbade där. Problemet var att man tyckte att man helt enkelt fick in för lite pengar. Man ville till exempel att sjuksköterskorna skulle få jobba dubbelt så att de kunde vara två på skiften. Man hade alltså för små resurser för att bedriva den vård som man behövde bedriva i området och se till att personalen var säker.

Det finns alltså en bakgrund till den här situationen. Den frågan borde man fram till i dag ha kunnat se över så vitt gäller barnavårdscentralen i Lina hage. Marie Ljungberg Schött sade tidigare att man kan känna sig trygg i barnsjukvården i Sverige. Det kanske man kan när det gäller den akuta vården, men när det gäller den proaktiva vården i Södertälje känner jag mig väldigt oroad.

Anförande nr 59
Landstingsrådet Bohlin (KD): Resurser spelar absolut roll. Jag kan garantera att vi i morgon, när jag möter politiker i kommunalhuset i Södertälje, kommer att kunna vara ganska kreativa.

Jag tror att vi tillsammans kommer att komma fram till olika åtgärder som vi kan sätta in. Jag tycker att vi ska pröva alla olika vägar som vi kan framöver. Det gäller frågor om hur vi kan rekrytera och behålla rätt personal som också vill stanna i de här viktiga verksamheterna som gäller barnsjukvården.

Resurser är inte allt. Det vittnar också Hovsjö-exemplet om. Där drev vi det som landsting med uppdrag till SLSO, men vi klarade inte av rekryteringen och säkerheten på plats. Här finns det ändå ett tydligt kommunalt ansvar att garantera den lokala säkerheten. Frågan är vem som ska betala notan för civila säkerhetsvakter. Det är just det här som jag vill diskutera med Boel Godner med flera i morgon.

Fråga 4

Anförande nr 60
Lotta Nordfeldt (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Under en längre tid har Stockholm drabbats av ett nytt inslag i gatubilden. Det är tiggare utanför butiker, entréer och inte minst i kollektivtrafiken.

Som huvudman för SL är det landstingets skyldighet att i så stor utsträckning som möjligt säkerställa ordning och trygghet för våra betalande resenärer. Många pendlare vittnar om att de, trots trängselskatten på våra infartsleder, hellre betalar trängselskatten än åker med tunnelbana eller pendeltåg på grund av tiggeriet som många upplever som väldigt störande och aggressivt. Enligt SL:s egna undersökningar anser 79 procent av resenärerna att tiggeriet är mycket irriterande. Det är också många anställda inom kollektivtrafiken som upplever det här som ett arbetsmiljöproblem.

Det är glädjande att jag nu kan konstatera att Moderaterna på senare tid svängt i frågan om tiggeriet. Med anledning av det vill jag fråga herr Tamsons: Finns det planer på att i SL:s hallar och fordon införa tiggeriförbud?

Anförande nr 61
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag är en av dem som har gått i bräschen för mitt partis förnyade syn i en del av de frågor som frågeställaren berör. Nu handlar inte detta om Moderaternas utveckling eller politiska idéer utan om en konkret fråga.

Låt mig först få konstatera att vi stockholmare som nu konfronteras med en ny form av fattigdom som vi inte sett på länge utstigen i dagsljuset så berörs vi nog alla djupt. Fattigdom anstår inte ett modernt välfärdssamhälle, och det vilar ett stort ansvar på de beslutsfattare som äger frågan att se detta och att ta itu med det.

Min utgångspunkt som trafiklandstingsråd är och förblir att kollektivtrafiken ska vara för alla och att de regler som gäller i kollektivtrafiken ska gälla för alla förutsatt att man som resenär löser biljett och följer de gemensamma regelverk som vi satt upp för kollektivtrafiken.

När det gäller den här frågan kan man däremot slå fast följande. I kollektivtrafiken gäller de lagar som gäller utanför kollektivtrafiken. Regler och lagar ska gälla lika för alla. Det är, kan jag konstatera, inte förbjudet i lag att sitta och tigga i det svenska samhället. Den frågan kan vi orda om, den har jag en åsikt om, men vi ska ha klart för oss att det är så det är i den svenska lagstiftningen, och det är inte Stockholms läns landstings fullmäktige, trafiknämnden i Stockholms län eller för den del trafiklandstingsrådet som stiftar lagar i Sverige, utan det är Sveriges riksdag.

Det vi däremot kan göra är ju att mana på regeringen beträffande de uteblivna svaren i lagstiftningsfrågan utifrån de utredningar och utlåtanden som har kommit från de experter som har studerat hurdant problemet är och hur utbrett det är. Då handlar det kort och gott om att vi måste ställa oss frågan här och nu vad den svenska regeringen avser att göra när det gäller det svenska lagrummet för att vi ska kunna göra någonting åt problem som väldigt många människor i Sverige, oaktat var man bor eller var man vistas, upplever är ett växande problem.

Anförande nr 62
Lotta Nordfeldt (SD): Nu är det inte så att vi är ute efter att stifta lagar som ska gälla inom SL. Snarare vill vi uppmana er att införa ett påbud. Tidigare hade ni inga som helst problem med att sätta upp skyltar om att rökning är förbjuden, visserligen inte på pendeltågen men i tunnelbanan. Det finns skyltar om att man inte får ha pälsdjur, det finns skyltar om att man ska upplåta platser till handikappade.

Det är alltså påbud som vi i första hand eftersträvar, så att vi alla ska kunna nyttja kollektivtrafiken utan att bli irriterade på varandra. I det fallet undrar jag om det finns några som helst planer på att man kanske, liksom rökförbudsskyltarna, ska sätta upp något liknande, om man ens tänker i de banorna.

Anförande nr 63
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte på att göra saker och ting lite halvdant, lite sladdrigt eller suddigt. När man ser ett problem tror jag att man ska ta itu med problemet där det har sina rötter. Om det är fel och problem med den svenska lagstiftningen så är det den svenska lagstiftningen som ska åtgärdas. Att vi fladdrar runt med påbud eller på olika sätt i övrigt försöker göra oss till uttolkare av svenska folkets vilja inom områden som inte kommer att lösa problemen tror jag inte att debatten är hjälpt av.

Ta upp de problem i dagsljuset som vi anser oss se, ta itu med dem och mana på dem som äger frågan, se till att de tar itu med sakerna och stifta de lagar och ge våra myndigheter de verktyg som behövs för att frågan ska få sin lösning. På det sättet måste vi angripa detta och andra problem. Vi måste förstå att vi då ska agera i de församlingar som äger möjlighet att ta itu med frågan och inte tro oss om att kunna väcka den frågan annorstädes.

Jag har väckt frågan i många sammanhang när det gäller lokala ordningsföreskrifter, ordningsstadga, lagstiftning och annat, och jag tänker fortsätta att göra detta, men jag tänker göra det där frågan hör hemma.

Anförande nr 64
Lotta Nordfeldt (SD): Vill man så kan man. Du har ju faktiskt möjlighet eftersom du är ansvarig för SL liksom för rökförbudet med skyltar om rökförbud.

Man kan ju också tänka på den utredningen som regeringen offentliggjorde, tiggeriutredningen, där man uppmanar folk att inte ge pengar till tiggare för det hjälper över huvud taget inte mot fattigdom.

Nu är det inte fattigdom som den här frågan handlar om utan om att de som åker i kollektivtrafiken ska kunna åka utan att bli störda av musik som spelas och av provokationer. Det kan ju hända incidenter för att folk blir irriterade på varandra, så det handlar om ett ömsesidigt hänsynstagande och att inte provocera fram incidenter.

Jag känner mig lite besviken på ditt svar.

Anförande nr 65
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Nu tog ju frågan en bredare ansats, och handlar om på vilket sätt ska vi utforma våra bredare påbud och tillämpa lagstiftning och regelverk i kollektivtrafiken inom en mängd olika områden där resenärer kan uppleva olust eller uppleva problem.

Låt mig bara säga något som torde vara känt för de flesta och det är att jag tillsammans med förvaltningen och Alliansen har tagit initiativ till en bred översyn av de regelverk som ska gälla och de ordningsregler som ska gälla i vår kollektivtrafik. Vi har valt att göra detta på ett nytt sätt och med en ny ansats, det vill säga tillsammans med andra storstäder i Sverige som har liknande utmaningar som vi, det vill säga Skåne och Västra Götalandsregionen och deras kollektivtrafik. Vi har också gjort detta tillsammans med statliga verk och bolag som till exempel Jernhusen och SJ och andra som ju äger frågan.

Det är ett arbete som ännu inte har slutförts helt, och jag tänker inte föregripa några processer. Jag tycker att saker och ting ska göras gediget, och när vi får dem på vårt bord ska vi ta ställning till vad vi kan göra. Det är ett arbete som jag vet nu ligger i en intensiv fas, och jag hoppas att få resultatet av detta arbete inom kort.

Fråga 5

Anförande nr 66
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande! Jag läste landstingsrevisorernas delårsrapport för år 2015 – den rekommenderar jag alltid den som har svårt att somna på kvällarna att studera i detalj. Då hittade jag till min stora förvåning, faktiskt, att landstingsrevisorerna är oerhört oroade för hur det är med försäkringsskyddet för de Stockholmspatienter som går till landstingsfinansierade privata vårdgivare. De nämnde ett exempel som de studerade. Det handlade om en kvinna som hade blivit skadad i sjukvården och bollats mellan olika instanser fram och tillbaka. Till slut kom det fram att landstingets ömsesidiga försäkringsbolag inte hade något ansvar för den patientskadan. Hon fick helt enkelt ingen ersättning.

Då studerade revisionen denna fråga och hittade fler och fler fall där det faktiskt fanns frågetecken. Min fråga är: Delar du, Marie Ljungberg Schött, landstingsrevisionens bedömning att privata vårdgivare med landstingsavtal inte omfattas av LÖF:s ansvarsförsäkring?

Anförande nr 67
Landstingsrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Ordförande! Tack för den här frågan också, Dag! Det stämmer. Jag ska försöka reda ut det här lite. Försäkringsrätt är aldrig särskilt enkelt, och jag är inte säker på att jag kan förklara det här så att det blir begripligt.

I de landstingsförsäkringar som finns gällande felbehandlingar eller patientskador finns två delar. Det finns en patientförsäkring. Den omfattar alla vårdgivare som har avtal med Stockholms läns landsting. Det står i patientskadelagen att man måste ha en sådan. En patient som blir skadad av vården kan begära ersättning från den delen av försäkringen. Alla vårdgivare som har avtal med Stockholms läns landsting, hälso- och sjukvårdsnämnden, omfattas av den patientförsäkring som Stockholms läns landsting har tecknat med LÖF, som är landstingets ömsesidiga försäkringsbolag.

Sedan finns en annan del som handlar om det som din fråga egentligen berör, nämligen ansvarsförsäkringen. I det fallet har vi skrivit in i alla våra avtal att även privata vårdgivare ska ha en ansvarsförsäkring – dock står det inte exakt hur den ska vara utformad.

När det gäller en ansvarsförsäkring så är det så att en vårdgivare alltid i förväg ska informera sin patient om det finns risker för komplikationer eller biverkningar i samband med ingrepp och behandlingar. Om detta brister på något sätt så kan patienten få skadestånd från den del som heter ansvarsförsäkringen. Då behöver man som patient bevisa att man har blivit utsatt för detta och inte fått den information som man har rätt till. I de fallen hjälper LÖF till att utreda frågan.

När det gäller avtalen i den privata delen som de privata vårdgivarna tecknar själva så vet vi att de kan skilja sig åt. Ingen vet riktigt hur mycket och i vilken omfattning. Vi har gett förvaltningen ett uppdrag att se över den här frågan, och revisorerna har, som du säger, påpekat att det kan bli problem när en patient inte är likvärdigt försäkrad. Vi tror dock att den risken är förhållandevis liten. Däremot föreligger det en fantastiskt stor risk för de bolag som blir skyldiga att betala ett ordentligt skadestånd utan att ha en försäkring. Därför finns det all anledning ur många aspekter att se över detta.

Anförande nr 68
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Detta är krånglig materia för det handlar ju både om patientskadelagen, som Marie mycket riktigt påpekar, och den ansvarsförsäkring som egenregiverksamheter tecknar med hjälp av LÖF. Nu finns det åtminstone ett fall där en person som har gått till en landstingsfinansierad vårdverksamhet de facto inte har fått någon ersättning efter att ha blivit skadad inom vården. Vi vet inte hur många som totalt berörs av detta, men vi känner till åtminstone ett fall. Det är fullständigt orimligt.

Jag har också grävt en hel del i detta. Det är svårt för revisorerna också. De exemplifierar med ett fall där man opererat fel fot. I det fallet tror jag att revisorerna har fel. Men i de fall då en läkare på en privat vårdinrättning inte informerat om eventuell skaderisk så riskerar patienten, om den faktiskt skadas, att inte få ut heltäckande försäkringsersättning. Det är en fullständigt orimlig ordning.

Jag tycker att det finns skäl för oss att se över de avtal som landstinget har tecknat med de privata vårdgivarna så att det inte spelar någon roll om en person går till en privat eller till en offentlig vårdgivare. Du ska ha rätt till skydd och du ska ha rätt till ersättning om du skadas i vården, oavsett om det skett på en vårdcentral som bedrivs av Carema eller om det sker på en av landstingets egna vårdcentraler.

Anförande nr 69
Landstingsrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Det är svårt att stå här i debatten och studera enskilda fall, för då skulle vi behöva se vad som hade hänt om det varit en landstingsdriven vårdgivare som hade gjort motsvarande fel.

Vi kan konstatera att det är så att det inte är hundraprocentigt säkert att ansvarsförsäkringen är likadan. Alla privata vårdgivare har skyldighet att teckna en ansvarsförsäkring. Om en patient kräver ersättning för till exempel bristande information, bristande samtycke, så hänvisas patienten till den privata vårdgivaren och dennes ansvarsförsäkring.

Om det skulle vara så –det är inte säkert att det är så i särskilt många fall – att försäkrings-villkoren är olika så riskerar patienten att inte få den ersättning som han annars skulle ha fått. Detta är inte helt enkelt, för om man kräver att det ska vara samma villkor så betyder det att LÖF under perioderna inte heller kan förändra sina villkor. Det här kräver ett oerhört djupt arbete. Förvaltningen har fått i uppdrag att se över detta så att det inte ska bli några risker.

Anförande nr 70
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag måste säga att i den här frågan borde sunt förnuft råda. Om det är som så att man går till landstingsfinansierad vårdverksamhet i Stockholms län, oavsett om den är privat eller offentligt driven, så borde vi kunna säkerställa att man har likadant skydd oavsett vilken man går till, men vi kan inte garantera att så är fallet i dag.

Revisorerna efterlyser information till medborgarna om att så är fallet, och det talas lite löst om en broschyr som informerar om att man kan sakna fullgott skydd om man går till en privat vårdgivare. Jag tror inte att det är tillräckligt. Jag tror att vi behöver informera på bred front, för om man skadar sig ska man känna till att det finns en risk att man inte får fullgod ersättning.

Det andra som borde vara fullkomligt självklart är att de privata vårdgivarna ska teckna en fullgod ansvarsförsäkring, helst med LÖF i det här fallet. Friheten för de privata vårdgivarna att teckna vilken ansvarsförsäkring som helst kan ju inte vara viktigare än en garanti för alla medborgare att de har fullgott försäkringsskydd om oavsett vilken del av den landstingsfinansierade vården i vårt län de än går till. Så är inte fallet i dag.

Anförande nr 71
Landstingsrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Jag har uppfattningen att en kampanj och en informationsbroschyr vore väldigt illa. Det skulle bara skrämma upp de patienter som vi har.

Däremot finns det all anledning att se över och utreda om vi kan göra så att skyddet blir lika oavsett vem man går till och om det går att göra en försäkring där villkoren är lika. Det är oerhört viktigt för patienterna.

Det är också väldigt viktigt för de privata vårdgivarna. Om man begår en tabbe och döms att betala ett riktigt stort skadestånd så har man ju satt både sitt bolag och sin egen person i pant och kan försättas i konkurs. Det kan få förskräckliga följder. Och patienten får inte heller de pengar som den borde ha fått. Så visst finns det all anledning att se över den här frågan.

Fråga 6

Anförande nr 72
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Fru ordförande, åhörare och fullmäktigeledamöter! Vi har ju tidigare under dagen här fått höra att BB Sophia har sagt upp avtalet med landstinget.
BB Sophia är en enhet som har lockat till sig många av landstingets mest erfarna och kompetenta barnmorskor, och den personalflytten var en förlust för oss när BB Sophia öppnade eftersom det ledde till att vi hade sommarkaos det året inom vår egen verksamhet.

Mot bakgrund av detta vänder jag mig till Peter Carpelan som personalansvarigt landstingsråd och undrar hur vi ska göra för att nu rekrytera BB Sophias barnmorskor tillbaka till Stockholms läns landsting och vilka åtgärder som du vidtar. Vidtar du några åtgärder?

Anförande nr 73
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! Det är klart att de flesta av oss här i salen beklagar att BB Sophia nu lägger ned verksamheten efter den 15 augusti i år. För landstingets del är det naturligtvis så att vi måste säkerställa att övriga förlossningsverksamheter inom landstinget kommer att kunna ta emot fler förlossningar i förhållande till den minskning av kapaciteten som uppstår i och med att BB Sophia drar ned sin förlossningsverksamhet.

Vad gör vi då från landstingets sida? Ja, det har tillsatts en arbetsgrupp som ser över hur arbetet ska gå till, det är tjänstemän och ledningarna för de olika förlossningsverksamheterna som i detalj ser över hur man ska ta över den här förlossningsverksamheten och hur kapaciteten ska fördelas mellan de förlossningskliniker som Stockholms läns landsting har. Vi kommer självfallet att redovisa det när arbetet är slutfört.

Anförande nr 74
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Peter Carpelan, det där handlar om kapaciteten och om hur sjukhusen ska ta emot födande. Men jag frågade hur barnmorskorna ska vilja komma till oss och vara verksamma hos oss i landstinget. Vilka åtgärder vidtar du utifrån personalsituationen? Det har nämligen kommit till min kännedom att det finns väldigt många barnmorskor på BB Sophia som inte är så intresserade av att komma och jobba i Stockholms läns landsting igen. Det är det som min fråga gäller, inte avvecklingen av BB Sophia.

Anförande nr 75
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! Jag vet att det i dag på förmiddagen har varit ett möte med tjänstemän från personal- och utbildningssidan, det vill säga HR-sidan. Man har då diskuterat just den här frågan. Frågan handlar om på vilket sätt landstingsdrivna förlossningsverksamheter ska kunna anställa barnmorskor som i så fall blir övertaliga när BB Sophia och dess uppdrag upphör efter den 15 augusti.

Från personal- och utbildningssidan ser man inga egentliga problem med att rekrytera de barnmorskor från BB Sophia som så önskar, och man kommer att komma överens om att tillträdesdag blir i anslutning till att deras verksamhet upphör, det vill säga efter den 15 augusti.

Så som jag ser det hittills så verkar det inte finnas några övergångsproblem i samband med att personal, framför allt barnmorskor som din fråga gäller, kommer att gå över till landstingets verksamhet i stället.

Anförande nr 76
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Vi har att täcka in 3 400 förlossningar från BB Sophia och en ökning med 2 000 fram till år 2018. Vi kommer att behöva många fler barnmorskor.

Barnmorskor har tidigare tagit upp att de har en undermålig arbetsmiljö, de har berört den prioriterade frågan. De har gått på knä och många gick i väggen år 2010 och de önskar sig aldrig igen den situationen.

För att en kvinna ska kunna föda ett barn behövs en stressfri, lugn miljö med en barnmorska per födande kvinna. Det är vård på rätt nivå.

Ni säger att det ska vara vård på rätt nivå. Behandla då födande kvinnor på samma sätt. Det handlar om en normal graviditet, en frisk kvinna och förlossningsvården i stort. Vi behöver satsa på kvinnor och vi behöver satsa på förlossningsvården. Men vi behöver också satsa på personalen som är förutsättningen för att vi över huvud taget ska kunna erbjuda en stressfri miljö.

Det här kräver verkligen ett mycket mer omfattande arbete från personalsidan än vad du presenterar här och nu. Det är inte så enkelt att man bara önskar få dessa barnmorskor från BB Sophia in i hälso- och sjukvården till våra akutsjukhus. Vi har ett skriande behov framöver av barnmorskor till våra verksamheter.

Anförande nr 77
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! Det är självklart så att om landsting övertar verksamheter och kommer att utöka antalet förlossningsplatser och mottagningar inom våra förlossningsenheter, de som landstinget ansvarar för, så kommer vi att behöva fler barnmorskor. Det kommer givetvis att finnas möjligheter att rekrytera bland dem som i så fall lämnar BB Sophia när verksamheten där upphör.

Det är naturligt att barnmorskor i samband med nedläggningen av BB Sophia går över till landstingets olika förlossningsenheter. Det är givetvis ett ansvar för personal- och HR-avdelningarna att se till att det här sker smidigt, att det sker i samverkan mellan BB Sophia och Stockholms läns landsting så att det blir en bra övergång för personalen, och att blivande föräldrar givetvis kan känna trygghet och känna att det här kommer att bli en god verksamhet även om det inte kommer att bli BB Sophias verksamhet, men det sker inom landstingets ram. Jag är helt övertygad om att det kommer att fungera på ett utmärkt sätt.

Fråga 7

Anförande nr 78
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Den här frågan handlar också om avvecklingen av BB Sophia. Erika Ullberg från Socialdemokraterna ställde en fråga tidigare här. Då sade Ella Bohlin att hon tyckte att det var tråkigt att Praktikertjänst har sagt upp avtalet med landstinget angående BB Sophia. Du sade också att du tycker att det är tråkigt att BB S:t Göran är försenat.

Jag tror inte att man bara tycker att det är tråkigt, det hjälper inte de oroliga föräldrar, de blivande mödrar i den situation som vi står inför. Därför ställer jag frågan till dig, Ella Bohlin: Med anledning av BB Sophias nedläggning, är du trygg med att förlossningsvården kommer att fungera under sommaren och under året som kommer?

Jag säger sommaren för vi hörde ett tidigare inlägg från Peter Carpelan. Jag tror att barnmorskor som har jobbat på BB Sophia och som fått veta att verksamheten där upphör söker sig därifrån redan nu. Kan de över huvud taget upprätthålla full kapacitet fram till sommaren?

Anförande nr 79
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, presidium, ledamöter och åhörare! Jag tackar Håkan Jörnehed för frågan! Erika Ullberg ställde tidigare ungefär samma fråga så du kommer att få ett liknande svar.

När det gäller frågan om trygghet så spelar det givetvis in vad föräldrar uppfattar, och när man är i en situation då man väntar barn är det jätteviktigt att man får korrekt information.

Vi har varit oerhört transparanta med kommunikationen om vad som gäller i den här frågan. Landstinget har ett uppdrag som vårdgivare att se till att den allra bästa förlossningsvården finns att tillgå för dem som väntar barn i vårt län. Vi kommer att se till att detta ordnas. Det kommer att bli en utmaning. Jag har inte försökt att sticka under stol med det, och jag hoppas att det inte uppfattats så.

Sommarmånaderna är alltid en utmaning och det gäller faktiskt alla delar av vården. Då är det dags för personalen att få en välförtjänt semester och det behövs faktiskt i den här vården. Den är dygnsrelaterad och den är tung och i många avseenden en form av akutvård. Det är väldigt svår att planera när det gäller just förlossningar. Det kan vi inte göra in i minsta detalj.

Däremot får vi ju underlag både från SCB och från våra egna beräkningar som säger ungefär hur scenariot kan komma att bli. Därför har vi också gjort två stycken scenarier. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har presenterat två scenarier, ett med ett litet lägre utfall och ett med ett lite högre förväntat antal förlossningar. Vi ska ha beredskap för båda situationerna.

Det som händer på kort sikt är att alla kliniker ses över. Det är sju förlossningskliniker i vårt län. Vi ser över kapaciteten på alla dem och vi kommer att skala upp dem som kan ta emot fler födande och vi kommer att utöka antalet platser på de befintliga. Det är en del av vårt hälso- och sjukvårdsansvar.

Anförande nr 80
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Jag blir inte riktigt trygg med det som Ella Bohlin säger. Och vad ska du annars säga? Jag förstår inte riktigt hur detta rent praktiskt ska gå till.

Jag tänker också på vad vi nu kan läsa i medierna. Vi vet att de här diskussionerna om en eventuell uppsägning av avtalet har pågått sedan augusti månad förra året. Jag undrar varför man inte redan hade en förberedelse för vad landstinget skulle göra om vi skulle komma att hamna i den situation som vi nu har hamnat i, alltså en situation då Praktikertjänst sagt upp avtalet. Vi borde ha kunnat trycka på knappen och säga hur det nu är fördelat. De här sju klinikerna ska ta si och så många på respektive enhet. Vi skulle omedelbart ha kunnat sända ut signalen att de barnmorskor som jobbar på BB Sophia kommer tillbaka till landstinget. Vi skulle omedelbart ha kommunicerat ut att exempelvis anställningsstoppet på Karolinska sjukhuset inte gäller barnmorskor. Jag hör ingenting, och det gör mig orolig.

Jag förstår också kvinnor som frågar så här: Jag ska föda barn i sommar. Kommer jag att kunna vara trygg eller ska jag söka mig någon annanstans redan nu?

Jag tycker att ni måste vara mycket mer konkreta i frågan om hur det här ska gå till.

Anförande nr 81
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter! Håkan, jag kommer att kunna återkomma med detaljer om det exakta antalet platser på de olika förlossningsklinikerna. Det är ett arbete som pågår i detta nu. Det här läget blev akut för oss i december. Att Praktikertjänst har ekonomiska bekymmer har varit känt en tid, men att det skulle gå så långt som till att man ville säga upp avtalet har inte varit en realitet för oss någon längre tid. Därför måste det finnas en viss tid att planera. Vi får inte dra förhastade slutsatser och vi behöver tid att även se över och genomlysa kapaciteten över hela länet. Vi har ändå sju stycken kliniker i vårt län som vi ser till att de ska ge den absolut bästa förlossningsvården.

Återigen: det finns anledning att vara stolt över förlossningsvården i Stockholm. Vi har personal som gör fantastiska insatser dygnet runt, året runt. Jag tycker att de förtjänar att uppmärksammas. Det här handlar inte bara om personalen på BB Sophia, det gäller faktiskt i hela vårt län.

Sommarmånaderna är, som jag sade, alltid utmanande, men det finns olika sätt att lösa problemen och det görs också. Du vet av erfarenhet, Håkan, att vi har sommargeneralen som vi tillsatte för två år sedan och som jag tror att vi kommer att kunna fortsätta med. Det är en väldigt viktig funktion och en roll som hjälper oss i planeringen av semestrar.

Anförande nr 82
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande! Nu blev jag lite oroligare. Ella Bohlin säger att det här blev akut i december. Nu är det den 16 februari. Ella Bohlin har känt till den här situationen sedan i december och har inte utarbetat en plan på två månader. Jag förstår att föräldrar är oroliga.

Min fråga är fortfarande, Ella Bohlin: Kan de vara trygga?

Anförande nr 83
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Någonting som jag inte hann med att nämna i mitt tidigare inlägg är den projektgrupp som har bildats för att ta särskild hand om personalen. Det är oerhört viktigt att personalen får rätt och regelbunden information i det här läget.

Det har alltså bildats en grupp med representanter både från arbetsgivaren och från förvaltningen i en särskild projektgrupp som ska ta ansvar för de frågeställningar som kommer från personalen just nu. Jag tror inte att vi kommer att ha arbetslösa barnmorskor i vårt län. De behövs i förlossningsvården.

Förlossningsvården är fortfarande trygg och säker. Det finns ingen anledning, Håkan, att sprida onödig oro.

När jag säger att vi tar vårt ansvar och bygger ut antalet platser på de övriga klinikerna så måste du tro mig. Det är ett viktigt hälso- och sjukvårdsansvar, ett uppdrag som vi har och som är lagstadgat. Det tar vi på mycket stort allvar, naturligtvis.

Fråga 8

Anförande nr 84
R i c k a r d W a l l (–): Ordförande, ledamöter! Spårväg Syd har ju fått förnyad aktualitet i samband med att Sverigeförhandlingen har lyft fram den som ett prioriterat projekt. I de här diskussionerna kommer ju förstås landstinget att vara en viktig aktör. Då är vi socialkonservativa nyfikna på att veta vad som kommer att styra Kristoffer Tamsons i hans beslut och hans tänkande kring Spårväg Syd.

Utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv vet vi att vi har kalkylen överst, de siffersatta komponenterna, sedan tar man med lite kvalitativa komponenter så kommer vi slutligen till den samlade samhällsekonomiska bedömningen som ska avspegla betalningsviljan hos invånarna, både nuvarande och alla framtida generationers. Därför undrar jag: Har Kristoffer Tamsons grepp om de här storheterna?

Anförande nr 85
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Spårväg Syd är en fråga som har väckts till liv inom ramarna för Sverigeförhandlingen och den har också varit föremål för diskussioner under väldigt lång tid i den här regionen i olika sammanhang och på olika sätt.

Frågan har väckts till liv inom ramarna för Sverigeförhandlingen utifrån det som jag tror att vi ska komma ihåg att Sverigeförhandlingen de facto är. Det innebär att det inte är någon ny Dennisöverenskommelse som eftersträvas, det är inte en trafikförhandling. Det är primärt en bostadsförhandling där staten, den rödgröna regeringen, tydligt pekat ut bostadsnytta, det vill säga ett bostadsnetto, viljan att bygga bostäder som en viktig grund för statens vilja att vara med

och finansiera det som staten pekat ut som kollektivtrafikåtgärder i våra storstadsregioner, och det som staten tydligt pekat ut är spårbunden sådan, inte annan sådan.

Landstinget har haft i uppdrag att via sin trafikförvaltning, via SL, vara expertmyndigheten, expertförvaltningen att utreda å Huddinge kommuns och statens vägnar, förhandlingens vägnar, just Spårväg Syd utifrån de önskemål som har framförts både från kommunen och från staten om att vi ska göra just detta.

Det har vi gjort tillsammans med en lång rad andra projekt och önskemål från kommuner och staten och det har landat i en kalkyl som pekar ut vad projektet skulle kunna tänkas kosta, vilka driftskostnader som skulle bli resultatet, vilka underhållskostnader som är förknippade med det, vilken räntekostnad det medför och vad har det för nyttor, både bostadsnyttor och en bredd av nyttor där vi tittar på samhällsekonomiska nyttor, sociala nyttor, miljönyttor, resenärsnyttor och en lång rad andra nyttor också.

Det är ju ett arbete som kommer att kompletteras med många andra provtryckningar mycket kopplat till influensområden, bostadsbyggande och annat för att få verkligt tydlig resenärsnytta kopplat till detta. Staten har nu genom sina förhandlare markerat, den rödgröna regeringen har via sina förhandlingspersoner utpekat Spårväg Syd som en prioriterad del i en kommande Sverigeförhandling.

Huddinge kommun har mött förfrågan och sagt ja, för dem är det också prioriterat att bygga bostäder för att matcha detta. Landstinget har i det här skedet till uppgift att bidra med bra kalkyler och bra beslutsunderlag inför en kommande förhandling.

Anförande nr 86
Rickard Wall (–): Jag tackar för det svaret! Jag måste ha min overhead. Kristoffer Tamsons pratade två minuter och då hann han bara med de två första stegen. Han tog upp kalkylen och värderingen/analysen. Men han har hittills inte sagt någonting om den samlade bedömningen och det är det som frågan handlar om, den samlade samhällsekonomiska bedömningen som beslutsfattarna gör.

Kristoffer Tamsons är vald av massor av tusentals människor och meningen är att Kristoffer Tamsons ska agera och representera dem i sina beslut. Ytterst handlar det om betalningsviljan. Då frågar jag än en gång, Kristoffer Tamsons: Har du något grepp om betalningsviljan bland dina väljare, hos invånarna?

Anförande nr 87
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Sverigeförhandlingen är alltså inte en av landstinget initierad förhandling. Det är en av staten initierad förhandling, en av den rödgröna regeringen initierad förhandling som handlar om att eftersträva ett stort bostadsnetto och utifrån detta möjliggöra statlig medfinansiering till vad som annars skulle vara lokal eller regional kollektivtrafikinfrastruktur där staten i sina direktiv, i sina kommittédirektiv har pekat ut vilka nyttor man ämnar värdera. Vi har gjort samhällsekonomiska bedömningar och en lång rad andra bedömningar utifrån detta, men till syvende och sist är det staten som är den som äger förhandlingen och som har pekat ut vilka objekt som man vill förhandla om.

Detta kan jag ha synpunkter på men jag har varit väldigt tydlig med att säga att jag ännu inte ämnar ha andra synpunkter än expertens i denna förhandling. Jag kommer att eftersträva att vi får så gott beslutsunderlag som möjligt i den stundande förhandlingen för att vi ska landa i så goda ställningstaganden som möjligt för resenärerna, för skattebetalarna och inte minst för bostadsbyggandet i Stockholmsregionen på det sätt som Sverigeförhandlingen eftersträvar.

Anförande nr 88
R i c k a r d W a l l (-): Jag tackar för det svaret. Mitt misstag var att jag började med att prata om Sverigeförhandlingen och på det sättet kanske tog debatten på fel spår. Men strunta i Sverigeförhandlingen! Vi tittar nu bara på Spårväg Syd. Det är ett stort projekt. Man ska kunna ha synpunkter på det oavsett Sverigeförhandling eller inte.

Vi kan nu återigen konstatera att det vi har fått svar på från Kristoffer Tamsons gäller kalkylen, värderingen och analysen. Han nämnde bedömningen, vilket jag utgår från var en felsägning, för han tog inte upp något om den samlade samhällsekonomiska bedömningen. Men det är fortfarande det som är min fråga: Har du något grepp om den samlade samhällsekonomiska bedömningen? Har du någon uppfattning om betalningsviljan för Spårväg Syd bland människorna i Stockholms län, framför allt i Huddinge?

Anförande nr 89
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det tenderar att bli en litet märklig debatt. Det är ju inte landstinget som har initierat en förhandling där vi har pekat ut Spårväg Syd som ett prioriterat objekt att diskutera och förhandla om, utan det är den rödgröna regeringen som via sina förhandlingspersoner har gjort detta tillsammans med Huddinge kommun, där Huddinge kommun utifrån den statliga förhandlingen har pekat ut en vilja att själva medfinansiera men också bidra genom ett substantiellt bostadsbyggande som, om jag har läst underlagen rätt, pekar mot 18 000 nya bostäder längs med Spårväg Syds sträckning.

De saker som vi genom staten har blivit ombedda att leverera in som beslutsunderlag för förhandlingen så här långt pekar på att detta, givet väldigt många andra objekt som vi har tittat på, är en bärkraftig investering sett till sin kostnad men också sett till sin bostadsnytta och andra nyttor, som restidsnytta och annat, som vi har blivit ombedda att leverera in till staten.

Vad som återstår att se är såklart vart denna förhandling tar vägen. Men vi tänker inte ta ställning för den ena delen av regionen mot den andra, för den ena tekniska lösningen mot den andra, utan vi har att värdera bästa möjliga kollektivtrafiklösning för största antal resenärer till lägsta kostnad för skattebetalarna med störst bostadsnetto, för det är precis det jag tror att väljarna i Stockholmsregionen vill att vi gör i Sverigeförhandlingen.

Utdelning av Gyllene Äpplet

Anförande nr 90
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Vi brukar vid ett antal tillfällen dela ut priser här i Stockholms läns landsting, och det kommer vi att göra också i dag. Inom mitt ansvarsområde är ambitionen att vi ska vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare. För att klara det behöver vi eldsjälar som driver utvecklingen framåt med patienter, med resenärer och med medarbetarna i fokus.

Det pris som vi ska dela ut i dag kallas Gyllene Äpplet. Det är ett pris som Stockholms läns landsting delar ut varje år. Vi delar ut det för att premiera goda initiativ i våra verksamheter, våra bolag och våra förvaltningar som kommer från medarbetarna själva och deras egna initiativ. Som forsknings- och personallandstingsråd är jag glad och stolt över att i dag få presentera första- och andrapristagarna av Gyllene Äpplet 2016.

Vi börjar sedvanligt med andrapriset. Årets andrapristagare av Gyllene Äpplet är Anna Aleflod, Lovisa Jäderlund Hagstedt och Magnus Peterson vid Akademiska vårdcentraler i Norrtälje, Tiohundra AB. Jag vill läsa upp juryns motivering för denna utmärkta insats:

”Anna Aleflod, Lovisa Jäderlund Hagstedt och Magnus Peterson tilldelas Gyllene Äpplet för utvecklingen av journalappen ’Hälsa på plats’ som gör det möjligt att arbeta mobilt med snabb åtkomst till viktig dokumentation och kunskapsstöd. Med användaren i fokus och samarbete med många aktörer har de utvecklat ett verktyg som både förbättrar patientsäkerheten och förenklar arbetsprocessen.”

För detta ska de få Gyllene Äpplet som andrapris. Välkomna fram!

Anförande nr 91
M a g n u s P e t e r s o n : Jag vill ta tillfället i akt och säga några ord till er. Först och främst vill jag förstås säga: Tack för det här priset, som är en stor uppmuntran för oss att arbeta vidare med den här typen av utveckling! Jag vill dessutom säga tack till er för att ni har tagit det kloka beslutet att inrätta Akademiska vårdcentraler. Det var mycket vist.

Akademisering av primärvården ger möjligheter att bedriva forskning, undervisning och metodutveckling i primärvården. Det har vi kunnat påbörja i Norrtälje sedan ett och ett halvt år tillbaka, vilket gav mig möjligheten att komma dit och Lovisa Jäderlund Hagstedt möjligheten att bli klinisk adjunkt inom organisationen. I den positionen kunde vi gå ut direkt till vårdcentralen, träffa Anna Aleflod, enhetschef på Värmdö vårdcentral, och ställa frågan: Vad behöver du allra mest hjälp med att utveckla?

Annas snabba och entydiga svar var: Vi måste kunna läsa journalen när vi är ute och jobbar utanför enheten, på hembesök, i hemsjukvård. Det är givetvis en självklarhet för alla, men det var inte löst. Den frågan kunde vi ta med oss upp genom organisationen, hela vägen upp till toppen, vända och driva den utvecklingen och ta fram den här appen, som nu gör det möjligt att ha med sig journalen ut på plats, dokumentera och ge patienten rätt svar.

Att genomföra detta krävde omfattande arbete. Vi har samverkat med Innovationsslussen, med Gabor Révay i spetsen, Innovationslabbet för e-hälsa, SLL KI, som ni också har varit med att instifta, en av de största datortillverkarna, Södersjukhuset, mobila geriatriken och avancerad sjukvård i hemmet – det är en lång lista. Det behövdes för att göra detta möjligt.

Det hade inte gått om inte Akademiska vårdcentraler hade funnits, som vi kan ha som en plattform för att driva utvecklingen.

Med det vill jag passa på att be er om något. Vi har nu ett embryo till en digitalisering av primärvården, en utveckling som möjliggör nya, moderna arbetssätt. Fortsätt att ge oss stöd och resurser, så ska vi fortsätta att driva den här utvecklingen åt er!

Jag vill även tacka Innovationsfonden, som också har möjliggjort det hela.

Anförande nr 92
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Förstapristagaren, den lyckliga vinnaren av förstapriset, är faktiskt två. Årets förstapris, för att få motta Gyllene Äpplet, är Helén Skogsberg och Inger Hagerman vid Hjärtkliniken vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge. Motiveringen från juryn lyder:

”Helén Skogsberg och Inger Hagerman tilldelas Gyllene Äpplet för att de utifrån ett multiprofessionellt teamarbete startat dagvårdsverksamhet vid hjärtkliniken där en stor och utsatt patientgrupp nu enkelt har tillgång till vård på rätt nivå. Patienternas trygghet och livskvalitet har ökat, stressen hos personalen minskat och kostnaderna reducerats.”

Stort grattis till den insatsen!

Anförande nr 93
H e l é n S k o g s b e r g : Tack! Emma och Maria, ni kommer att hitta en bra plats för det här priset!

Det är en ära för hela HDA-teamet. Men det är en ära som delas av många. HDA är en liten pusselbit i en större helhet. Fokus har legat på patienten och patientnyttan. Det har gjort att det har varit möjligt att samverka över klinikgränserna ända från början på akuten, avdelningarna på sjukhuset och innovationsplatsen men även utanför sjukhuset mellan andra sjukhus och mellan primärvård och ASIH.

Vi har med små medel kunnat göra ganska stor nytta. Mycket har handlat om tillgänglighet och att ha tid. Vi kan visa på stor kvalitet för patienterna och ett bra resursutnyttjande för sjukhuset. De små förändringar som vi har gjort har varit små pusselbitar i en större helhet och har kunnat bygga ihop allt det övriga bra jobb som vi har gjort under en längre tid.

Förändringar kräver mod. Jag vill verkligen tacka alla som har varit med – från akuten ända till primärvården – för det fantastiska modet och viljan att ändra och våga bygga, göra något nytt och fortsätta att bygga på det som vi har startat.

Tusen tack!

§ 13 Försäljning av del av fastigheten Solna Haga 4:18 i Solna kommun

Anförande nr 94
Landstingsrådet L i n d q u i s t (M): Fru ordförande! Jag vill bara lite kort berätta att landstinget tillsammans med Karolinska Institutet, KTH och Stockholms universitet samt Stockholms och Solna kommuner gemensamt har en ambition att utveckla Hagastaden bland annat för ett centrum för life science.

Den 18 december 2009 tecknade landstinget ett markanvisningsavtal med Oslo Næringseiendom om förvärv av fastigheten, som heter Solna Haga 4:18. Det finns en parallell fastighet som Stockholms stad säljer, så det är egentligen ett gemensamt paket, men vi tar ju beslut bara för det som berör oss.

Bedömningen är att detta inte längre är en strategisk fastighet för landstinget. Därför innebär beslutet att vi omklassificerar den till så kallad marknadsfastighet och att vi godkänner försäljningen av densamma. Det handlar om en byggrätt i storleksordningen 22 500 kvadratmeter. Bruttointäkten för landstinget är 345 miljoner kronor.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 95
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Den första frågan – om fastigheten ska omklassificeras från strategisk fastighet till marknadsfastighet – är en lurig fråga att ta ställning till. Dock vill jag påpeka att vi sedan tio elva år tillbaka har tredimensionell fastighetsbildning i Sverige, så detta berör vad som är ovanför ytan.

Även under marken pågår det saker och ting som är av strategisk betydelse. Under de här fastigheterna dras nu E 4 och Värtabanan. Då är jag inne på det som jag tog upp under förmiddagen, att saker och ting riskerar att falla mellan stolarna. Är landstinget på alerten? Det är en fråga till Paul Lindquist. Vi har sett att Värtabanan finns och att vi har olika strategiska exploateringsområden. Nu är vi just i Hagastaden.

Då är frågan: Har landstinget tagit några initiativ för att bevaka hela frågeställningen, hela området, eller har man bara tittat på sin egen lilla fastighet och inte sett vid sidan om?

En nyckelfaktor är: När området ska intunnlas ska det finnas utrymme för två spår. Detsamma gäller när man intunnlar i Albano. Det ska finnas utrymme för två spår.

Då kan vi titta på Stockholms stads genomförandeavtal för Albano, som jag visar här på skärmen. Minsann, om vi läser vidare i handlingarna står det: ”Tunneln ska dimensioneras för dubbelspår för Värtabanan.” Där är man om sig och kring sig lite grann.

Hur ser det ut under marken för Paul Lindquist här i Hagastaden? Det är tänkt att det ska se ut som på bilden jag visar nu, som är hämtad från hemsidan för Stockholm Parkering. Vi ser att det går två spår, som det är ritat och tänkt. Det kan kännas betryggande – så bra! Men vad är det som ska hända nu?

Under jorden ska man bygga parkeringshus. Man håller på att bygga det som kallas Strimlan, den första delen av ett parkeringshus under jord. Sedan ska man göra halt och låta Värtabanan och den övriga intunnlingen bli klar. Därefter ska man fortsätta att bygga ut parkeringshuset.

Vi kan titta på nästa ritning som jag visar. Man ska den 1 april börja med intunnling av Värtabanan. Man kan titta på skalan på ritningen jag visar och se att det inte handlar om så många meter, så nu börjar man bli orolig lite grann. Ännu mer orolig blir man om man tittar på den bild som jag visar nu. Där ser vi Värtabanan och Strimlan. Efter det att man har intunnlat är meningen att man ska bygga ut det underjordiska garaget ytterligare. Jaha, var ska det få plats?

Dessutom ser ni en vägg här. Där finns det ett ytterligare garage som tillhör Karolinska, så där är det också en spärr. Ni ser skrivbordsprodukterna och de glättiga webbsidorna, men vi ser också hur verkligheten tränger mot Värtabanan från två olika håll.

Då är frågan om Paul Lindquist har varit på alerten och i samband med att han har förhandlat om försäljningen av den här fastigheten har nämnt till norrmännen och alla andra intressenter: Hallå, vi har detta här nere!

Det finns ljus i tunneln, bokstavligt talat. Jag återkommer till det i nästa anförande, sedan jag har gett Paul Lindquist tillfälle att komma med ett inlägg.

O r d f ö r a n d e n : Eftersom Paul Lindquist inte vill ha något anförande får Rickard Wall ordet för anförande igen.

Anförande nr 96
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vad är poängen med mina ändlösa haranger? Vill jag bara angripa Paul Lindquist? Nej, så är det inte.

Det finns ljus i tunneln. Den 25 januari, för bara tre veckor sedan, togs ärendet om detta område upp i Stockholms kommunfullmäktige, där jag tjänstgör ganska frekvent. Jag visar nu byggnadskontorets detaljplan för Vasastaden. I den handlingen har vi nyckeln till det hela. Titta

vad som står längst ned på sidan. Det står: ”Med hänsyn till de långa väntetiderna för ett genomförande bör detaljplanerna liksom tidigare detaljplaner inom området göras flexibla.”

Stockholms stad öppnar själv för flexibilitet. Som ni ser håller man på att tränga ihop den stackars Värtabanan. Men som man själv skriver är detta bara ungefärligt. Det finns alltså möjligheter för Stockholms läns landsting att agera. Stockholms stad kommer att ta intryck av det. Du har kraft i din hand, Paul, Använd den kraften till Värtabanans fromma!

Till er som inte var med under förmiddagen: Vad det handlar om är Värtabanan. Låt inte markexploatörerna trycka ihop så att det blir bara ett spår i flaskhalsen och så att man för all framtid har förstört möjligheterna till persontrafik! Inte ens jag kommer kanske att få uppleva att åka Värtabanan. Men det kan bli någon gång i framtiden.

Här ser ni Albano, Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden. De ska kollektivtrafikförsörjas i framtiden. Det finns ingen mer direkt förbindelse som går genom alla dessa områden. Ni kan åka med era bussar kors och tvärs, men Värtabanan är en direktförbindelse, så det är en möjlighet för framtiden. Förstör inte den! Ni har chans att påverka. Gör det!

Anförande nr 97
Landstingsrådet L i n d q u i s t (M): Det är ett intressant inlägg som Rickard Wall gör. Men den fastighet som vi säljer ligger i Solna stad, så detaljplanen för Stockholms stad kanske är av underordnad betydelse.

Anförande nr 98
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Du trodde att du fick in ett slag nu, eller hur? Svaret är nej, Paul. I själva verket är min poäng: Solna stad och Stockholms stad har bytt markområden med varandra, eftersom gränsen mellan städerna gick i sicksack. Nu har man ändrat gränserna för kommunerna så att det ska passa för fastigheterna. Därför ligger nu fastigheten i Solna stad. Det gjorde den inte tidigare, utan då låg den i Stockholms stad. Det visar på möjligheterna.

Det finns alla möjligheter att gå in och resonera. Det är jättestora frågor, jättekomplicerade frågor. Det finns inte bara ett svar, så att du kan komma med en smocka, utan det är mer komplicerat.

Bevaka detta! Det finns möjligheter, Paul!

§ 14 Uppföljning av regionens utveckling med utgångspunkt i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010

Anförande nr 99
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Detta är ett ärende som återkommer årligen. Som en del i arbetet med att göra Stockholmsregionen till Europas mest attraktiva storstadsregion – i linje med den regionala utvecklingsplan som vi tillsammans med andra aktörer i länet har antagit – gör vi en årlig avstämning. I det arbetet jämför vi oss med andra mellanstora storstadsregioner i fråga om ett antal kriterier, och samtidigt tittar vi på hur man lever upp till de olika målen i vår regionala utvecklingsplan.

Den här dagen har gett oss två nyheter som ger en ganska bra illustration och ganska bra ingångsvärden till debatten. Vi fick reda på att Apple planerar att starta en av sina flaggskeppsbutiker i Stockholm. Det är tydligen något som ska bli väldigt spektakulärt och som

de gör enbart på väl valda platser som de vill förknippas med. Det är ett slags bevis för Stockholmsregionens attraktivitet. Detta är en plats som Apple vill demonstrera att de finns på. Det är glada nyheter. Vi får se hur det går med att bygga glaspalatset i Kungsträdgården.

Sedan var det en annan nyhet. Financial Times har publicerat sitt Foreign Direct Investment Index. Där framgår det att Köpenhamn i år går om Stockholmsregionen som en mer attraktiv storstadsregion för internationella investeringar. Men vi ska hålla oss lugna, för Stockholmsregionen står fortfarande rätt stark och har en god position i detta index. Med tanke på att vi befinner oss i en perifer del av Europa har vi dock ett stort behov av att vara en av de absolut mest attraktiva storstadsregionerna i vår del av världen och vår del av Europa.

Jag tycker att det illustrerar att det är väldigt viktigt att Stockholmsregionen aldrig slår sig till ro och aldrig tror att vår ställning som välståndsmotor och innovativ tillväxtregion i Europa är ohotad. Vi måste hela tiden fundera på vad vi behöver göra för att se till att värna vår konkurrenskraft och vara den plats där företag från andra delar av världen vill etablera sig, vara den plats där innovatörer vill bo, vara den plats där nystartade, innovativa företag inte bara startar utan också vill fortsätta att vara och vistas.

Detta är utan tvivel en av de viktigaste tillgångarna för det svenska välfärdssamhället och en av de viktigaste förutsättningarna för Stockholmsregionens och faktiskt hela Sveriges ställning som ett välmående land med relativt goda livsbetingelser på olika sätt.

I den årliga avstämningen kan man konstatera att Stockholmsregionen står sig stark på många sätt. Vi är en av de mest attraktiva storstadsregionerna och lyckas bra med mycket. Men det finns ett antal varningstecken som är oerhört viktiga att ta på allvar, och där behöver vi arbeta hårdare.

Det gäller först och främst bostadsfrågan. I dag börjar det bli ett allvarligt hinder för tillväxten i Stockholmsregionen att det är svårt för företag att ibland till och med rekrytera rätt personer eftersom det är svårt för de anställda att hitta bostäder. Det är en fråga som inte kan underskattas. Den riskerar att slå mot den ekonomiska hållbarheten och den sociala hållbarheten.

Den andra frågan är trängseln. Stockholmsregionen har på många sätt ett fantastiskt trafiksystem, men jämfört med andra storstadsregioner har vi större problem med trängseln, och trängseln kostar årligen stora belopp och är dessutom ett betydande miljöproblem.

Vi behöver ha en kraftfull inriktning på att bygga mer bostäder och dessutom bygga dem i kombination med trafik på ett sådant sätt att vi får en minskad biltrafikandel och åtminstone kan hålla biltrafiken i Stockholmsregionen någorlunda konstant, samtidigt som Stockholmsregionen ökar snabbt.

Jag ser att min talartid snart är slut. Jag är glad över den stora samsyn som råder mellan partierna i deras svar på utvärderingen, och jag hoppas att vi får en bra debatt.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 100
T o m a s E r i k s s o n (MP): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Öppenhet och gemenskap är värden som stärker vår regions konkurrenskraft. Från Miljöpartiets sida står vi till hundra procent bakom den vision som RUFS 2010 pekar ut, nämligen visionen om att Stockholm ska vara Europas mest attraktiva och tillgängliga storstadsregion.

Jag är glad för att Gustav Hemming i sitt inledningsanförande lyfte upp den undersökning som Financial Times har, som också visar på utmaningarna för vår region. För oss i Miljöpartiet är det ganska tydligt, när vi tittar på vad historien lär oss. Den lär oss att en region som visar öppenhet mot omvärlden och inte stänger sina gränser eller sluter sig är den region som lyckas i den internationella konkurrensen och som lyckas expandera och klara en social välfärd.

För vår del är det därför med stor oro som vi ser på den politiska utvecklingen nationellt i Sverige, som tyvärr riskerar att hämma Stockholmsregionens konkurrenskraft.

Stockholmsregionen klarar sig på många sätt fortfarande bra, precis som Gustav säger. Men det finns klara hot eller utmaningar. Exempelvis lyfts det fram att det är oerhört frustrerande att viktiga framtidsinvesteringar, framför allt inom kollektivtrafiksområdet, skjuts på framtiden eller inte genomförs över huvud taget.

Vi ser också att det finns problem när det gäller arbetsmarknaden. Det är visserligen glädjande att andelen personer i arbete, studier eller sysselsättning är hög i Stockholmsregionen. Men vi skulle behöva göra mer.

I dag har det kommit rapporter om att ungdomsarbetslösheten i Stockholm är på väg ned, och det är naturligtvis positivt. Men vi skulle kunna göra mer. Det vore enormt positivt för vår region om olika snabbspårslösningar och så vidare kom till stånd.

Gustav lyfte också i sitt inledningsanförande upp bostadssituationen. Även det är en stor utmaning för Stockholmsregionen. Boverkets prognos visar att någonstans mellan 300 000 och 350 000 nya bostäder skulle behöva åstadkommas bara i Stockholmsregionen fram till 2030.

Jag är oerhört glad över att det nu äntligen har blivit diskussioner mellan de olika partierna på nationell nivå om hur vi ska kunna tackla bostadsutmaningen. Det är dock väldigt frustrerande när olika partier på förhand går ut med olika partsinlagor om vad man kan tänka sig att förhandla om, vad man absolut inte kan tänka sig att förhandla om och vad förhandlingarna ska leda fram till.

Jag tror att det vore mer gynnsamt både för vår region och för Sverige i allmänhet om man förde den typen av diskussioner mellan partierna utan ideologiska skygglappar och i en konstruktiv anda för att försöka komma fram till något. Jag hoppas att det är det som kommer att göras, och jag hoppas att alla här inne i salen är beredda att i kontakterna med sina rikspartier föra fram att det för vår region behövs att de samtalen om bostadsbyggande kommer fram till konkreta resultat som kan skapa fler bostäder i vår region.

När det gäller utvecklingen på miljö- och klimatområdet ser vi också problem. Precis som nämndes står kollektivtrafikandelen stilla eller till och med sjunker. Det är en utveckling som vi från Miljöpartiets sida tycker är oroväckande. Den är inte i samstämmighet med ambitionen om att bli en klimatneutral region, som är en sådan utveckling som vi gärna vill se för att också bibehålla attraktiviteten och konkurrenskraften för regionen. Stockholm kan visa att det är möjligt att förena hög befolkningsinflyttning med minskad miljöpåverkan.

Till sist vill jag yrka bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 101
C h a r l o t t e B r o b e r g (M): Jag tänkte prata om de berömda bussarna som vi har pratat om vid flera tillfällen tidigare, de två överfulla ledbussar som rullar in i Stockholmsregionen varje dag med nya människor som kommer hit. När vi har pratat om dem tidigare i år har vi ofta sagt

att den stora andelen av dem som sitter på de bussarna kanske inte sitter utan ligger i bussarna, för det handlar om nyfödda.

Förra året skedde det en ganska dramatisk utveckling. Det har gjort att många av dem som nu kommer till Stockholmsregionen och till Sverige kommer från andra länder. Det finns inga exakta siffror på hur stor andel det är, och det får vi väl återkomma till framöver.

Detta accentuerar och förstärker en annan utmaning för Stockholmsregionen som jag skulle vilja säga kanske är den största utmaningen och som också Gustav tog upp. Det är bostäder. Vi behöver nämligen fler bostäder, och med fler som flyttar till Stockholm blir det behovet ännu större.

Bostadsbyggandet har ökat men är fortfarande alldeles för lågt i förhållande till den befolkningsutveckling vi har. Antalet färdigställda bostäder har under en lång följd av år varit mycket lågt. Under 2014, när siffran var ganska hög, färdigställdes 9 050 bostäder. Det tangerar den siffra som vi fick fram när vi i TMR fick uppdraget att bedöma hur stort bostadsbehovet i Stockholmsregionen är. Det gjorde vi en bedömning av 2012, och då kom vi fram till att den lägsta nivån bör vara 9 000 men att det egentligen kanske behöver vara 16 000. Med den inflyttning som vi har nu skulle jag vilja säga att vi behöver ligga högre än så.

En än mer glädjande nyhet tycker jag dock gäller målet om studentbostäder. Vi hade ett handlingsprogram, Kunskapsregion Stockholm, och där identifierade vi att en av de absolut viktigaste utmaningarna för Stockholmsregionen, om vi ska kunna få hit fler högutbildade, är just problemet med studentbostäder. Vi bildade en särskild aktionsgrupp, studentbostadsgruppen, som jobbade med den frågan. Sammantaget med flera andra kommuner sade man att vi ska bygga 6 000 nya studentbostäder till 2018. Så sent som i december kom det faktiskt prognoser som säger att vi troligen kommer att nå det målet, vilket är oerhört glädjande. Jag kan också nämna att antalet studentbostäder sedan tidigare är 12 000, och det innebär i så fall en 150-procentig ökning.

Högutbildad arbetskraft och hög förvärvsfrekvens är nyckelfaktorer för hög tillväxt. I internationell jämförelse placerar sig Stockholm mycket bra vad gäller andelen högutbildade. Också vad gäller arbetskraftens produktivitet ligger vi bra till. Vi har också hög förvärvsfrekvens. Inte minst när det gäller antalet kvinnor ligger vi mycket bra till.

Det finns också andra siffror som visar att vi lyckas väl när det gäller tillväxt. Det handlar om att antalet europeiska patent i Stockholmsregionen är hög och att trenden också är ökande. Det startas allt fler nya företag per tusen invånare, och det är flest i landet.

Vi har naturligtvis också problem. Vi har hög ungdomsarbetslöshet, och den måste vi jobba vidare med. Det finns vissa problem med den jämförande statistiken med andra länder, eftersom man räknar in alla som studerar och till exempel söker ett sommarjobb, så av den anledningen är siffran inte helt lätt att läsa. Men problemet kvarstår. Det är ett stort problem att vi har hög ungdomsarbetslöshet, även om det i dag, som Tomas påpekade, kom rapporter om att den faktiskt är på väg ned, vilket är glädjande.

Andra positiva mått i uppföljningen är att den andel av befolkningens inkomster som består av försörjningsstöd eller andra ersättningar har minskat, att ohälsotalen för befolkningen fortsätter att sjunka och att antalet anmälda brott har minskat de senaste tio åren för de flesta undersökta brottstyper.

Men även om många indikatorer vad gäller regionens utveckling och tillväxt är positiva får vi inte stå stilla. Vi måste fortsätta framåt. Vi måste utvecklas. Vi kan alltid bli mycket bättre. Vi behöver mer tillväxt. Vi behöver mer bostäder. Vi behöver fler jobb. Inte minst behöver vi ta tag krafttag mot ungdomsarbetslösheten.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 102
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Senast för någon dag sedan frågade en kommunpolitiker mig – jag ska inte säga något om partifärgen – om det var något bevänt med att ta fram en ny RUFS för 2050, om det egentligen inte var så att nu liggande RUFS var så aktuell att man kunde använda den. Jag log lite för mig själv och tänkte att det kanske är en del av problemet. Lite för lite har hänt sedan RUFS 2010 antogs.

I samma andetag ska det också sägas att utgångspunkten i RUFS och dess utmaningar och mål är just långsiktighet och att allt inte löses på några få år. Men man måste naturligtvis förvänta sig att det går i rätt riktning och att erforderliga beslut fattas. Genomförandet av planen och synpunkter på behov av större handlingskraft var också en av de återkommande synpunkter som kom när många remissinstanser lämnade svar på den aktualitetsprövning som skedde 2013.

Stockholm är Europas snabbast växande huvudstad. Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer Stockholmsregionen att öka med 540 000 invånare de närmast tio åren och ha 2 740 000 invånare år 2030. Det medför naturligtvis stora utmaningar inte minst för bostadsbyggandet. Men det är samtidigt en unik möjlighet att ge bättre förutsättningar för en mer sammanhållen och jämlik Stockholmsregion.

Rapporten pekar på en positiv utveckling i flera frågor. Stockholmsregionen står stark på många områden i internationell jämförelse med andra huvudstadsregioner i Europa. Regionen har stark ekonomisk utveckling med hög produktivitet och tillväxt, vi har en hög andel högskoleutbildade, och det är fler med högre utbildning som flyttar till regionen än som söker sig bort. De kunskapsintensiva branscherna fortsätter att växa, och antalet nystartade företag är fortsatt högt.

Men vi ser också ett antal utmaningar. Vi har skillnad i utbildningsnivå, sysselsättningsgrad, boendeform och inte minst beträffande folkhälsan. Det skiljer fem år i förväntad medellivslängd mellan en flicka som föds i Danderyd och en som föds i Nynäshamn. Det är alarmerande att det nu också finns områden där medellivslängden sjunker.

Utbildningsskillnaderna är stora. I Norrtälje är andelen med treårig eftergymnasial utbildning 14 procent, medan motsvarande siffra i Danderyd är 51 procent. Det råder också obalans på arbetsmarknaden i Stockholms län, där betydligt fler högkvalificerade arbetsplatser finns i den norra delen av länet.

I den politiska kappan till det här ärendet framhålls: ”Det är lovande att det numera finns planer för tillräckligt många bostäder i Stockholms län.” Men tyvärr är det inte planerna utan det faktiska bostadsbyggandet som räknas i verkligheten, och i verkligheten råder det just nu för låg takt för att möta befolkningstillväxten och den eftersläpning av bostadsbyggandet som har rått i ett antal år.

Låt mig visa detta genom två bildillustrationer. Den ena är en som finns i materialet. Vi kan konstatera att gapet är extremt stort mellan den befolkningstillväxt som har skett i vårt län och det faktiska bostadsbyggandet. Det visar också att planeringen har fallerat någonstans när det gäller att se demografin men också skapa rätt förutsättningar för en ökning.

Det andra man kan konstatera är att det inte alltid går som man har tänkt sig. Den bild jag visar nu är från befolkningsprognosen och visar på det glapp som finns mellan de inlämnade planerna och det faktiska utfallet när det gäller bostadsbyggandet. Vad man kan konstatera – förutom att det är lite drygt hälften av det planerade som har genomförts – är att kommunerna nu planerar med en topp kring 2019–2020 och att bostadsbyggandet därefter kommer att falla.

Enligt planen i RUFS 2010 skulle mellan 9 000 och 16 000 bostäder byggas per år, vilket motsvarar 300 000 bostäder fram till 2030. Det har långt ifrån blivit så. Föregående års sammanställning från Handelskammaren visar ett ackumulerat behov på ungefär 132 000 bostäder. Hittills har ingen revidering av bostadsmålen skett i samband med den nya befolkningsprognosen, men det kommer naturligtvis att behövas en revidering.

Vi kan också konstatera att trångboddheten har ökat markant. Det finns bland annat sammanställt i en rapport från Handelskammaren. Den visar att det framför allt är i våra flerfamiljshusområden som trångboddheten har ökat under de senaste åren.

Regeringen har bjudit in till blocköverskridande samtal för att åstadkomma en bred, långsiktig politisk överenskommelse kring bostadspolitiken, vilket är nödvändigt. Partier som tar detta seriöst och värnar och månar om en långsiktig bostadsförsörjning för Sverige och Stockholmsregionen kan skapa tydliga spelregler och viktiga incitament för ökat bostadsbyggande i rätt läge för alla grupper, till rimliga kostnader och med goda levnads- och boendemiljöer.

Anförande nr 103
A n n a S e h l i n (V): Fru ordförande! Uppföljningen av RUFS 2010 visar att det på många sätt går framåt för Stockholmsregionen. Det går bra. Vi når våra mål med råge. Men på några områden som vi har varit inne på är vi inte i hamn.

Det gäller till exempel bostadsbyggandet. Där skulle jag vilja problematisera ytterligare. Det är en sak att det byggs många bostäder, vilket är positivt och något som Vänsterpartiet stöder. Men det ska vara bostäder som också familjer med låga inkomster, människor som kanske precis har anlänt hit och unga människor som inte är så etablerade på arbetsmarknaden ska kunna efterfråga. Det ska byggas hyresrätter med rimliga hyror.

Kom nu inte och säg att detta löses med flyttkedjor, för det gör det inte, som vi skulle önska. De flyttkedjor vi ser är snarare att hushåll med starka inkomster kan efterfråga nya bostäder medan hushåll med svaga inkomster snart inte har möjlighet att ens köpa en bostadsrätt i Stockholms län.

Då behövs hyresrätter med låga hyror. Där har vi ett stort ansvar. Det stora ansvaret för oss i landstinget är också att det är alla 26 kommuner i landstinget som ska bidra till att vi får fler bostäder totalt i länet. Det ska inte byggas bara i vissa kommuner. Vi kan inte lösa bostadsbristen genom att Stockholms stad eller Solna bygger mycket, utan det är ett solidariskt ansvar som vi måste ta.

Det finns också lite problem när det gäller energianvändningen. Landstingets lokaler behöver renoveras och energieffektiviseras. Våra sjukhus behöver byggas om och rustas upp. Det är stora kostnader. Där ligger vi fortfarande efter och har mycket kvar att göra för att nå våra egna mål i RUFS 2010. Vi pratar alltså inte om nästa regionala utvecklingsplan utan om den innevarande, den som snart är slut och där vi så att säga redan skulle ha nått målen. Det är en kostnadsfråga och en prioriteringsfråga hur vi ska nå de målen.

När det gäller kollektivtrafikens andel av de totala resorna har vi mycket kvar att göra. Det är svårt att öka kollektivtrafikens andel av resorna. Det tar tid och är kostnadskrävande. Det finns vissa insatser som man kan göra på en gång. Vi har föreslagit en del: direktbussar och ökad säkerhet i kollektivtrafiken. Men de stora åtgärderna tar lång tid. Det är att bygga ut kollektivtrafiken med tunnelbanor, nya spårvägar och annat. Vi är inte där nu. Vi är inte i hamn. Även om vi kanske ser en markant stagnering av biltrafiken, så att den inte hela tiden ökar på bekostnad av kollektivtrafiken, är det långt kvar. Och det börjar brinna i knutarna.

Vi har stora skillnader när det gäller upplevd trygghet, förvärvsfrekvens och socialt kapital. Det finns många människor i länet som lever utanför och som inte har tillgång till arbete, jobb, bostad och sociala kontakter för att få de förutsättningar som behövs för ett bra liv. Där har vi mycket att jobba på. Det gäller den fysiska planeringen, hur vi planerar våra förorter och hur vi bygger motorvägar som blir barriärer, men också hur vi ser till integration och utbildning, möjligheten till arbete och sådant.

Vi har väldigt mycket kvar att göra i länet. Det är frågor som är svåra och som kanske inte var så tydliga i RUFS 2010 men som vi måste ta upp för att komma i mål. Sedan har jag min lilla käpphäst när det gäller varför det går så bra för Stockholmsregionen. När det gäller klimatutsläpp säger vi att vi har låga utsläpp. Ja, vi har kanske förhållandevis låga utsläpp. Men vi har ju lagt över hela vår konsumtion på andra länder. Vi tittar på produktionsperspektivet och inte konsumtionsperspektivet, och då har vi förhållandevis låga utsläpp. Vi kanske ligger på 3 ton per person och år. Men om man skulle räkna in vår totala konsumtion skulle vi kanske ligga på 10–11 ton. Det är orättvist, och det är något vi måste göra något åt när vi tittar på de avtryck som vi gör.

Jag hänvisar till Vänsterpartiets särskilda uttalande i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 104
M a t t i a s L ö n n q v i s t (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Den som har läst alla handlingar har sett att det finns ett gemensamt uttalande, där jag är en av de fyra som har skrivit under. Jag tänkte ta mitt avstamp i det uttalandet utan att för den skull läsa upp det ordagrant, för jag tror att ni alla har läst det vid det här laget.

Jag skulle vilja lyfta fram två saker ur det uttalandet – med reservation för om jag hinner, för här uppe i talarstolen tycks tiden gå mycket snabbare än vad den gör när man sitter i salen. Men jag tror att jag hinner med båda två.

Jag vill börja med det jag tycker är regionens stora utmaning. Vår utmaning är att det byggs för lite. Det har byggts alldeles för litet. Under lång tid har vi haft ett kraftigt underskott på bostäder, och vi har en fortsatt kraftig brist på bostäder.

Jag tänker inte peka finger. Jag skulle vilja hävda att alla partier här i salen har en del av ansvaret för att det har byggts för litet. Det viktiga är att titta framåt och se vad vi kan göra.

Jag skulle vilja vara lite självcentrerad och lyfta fram min egen kommun som exempel. Jag kommer från Sundbyberg. Sundbyberg skulle man kunna använda som både positivt och negativt exempel.

Det är positivt därför att bostadsbyggandet i Sundbyberg har tagit fart igen under de senaste tio åren, efter en ganska lång period med minskat bostadsbyggande. Under några år på 90-talet var Sundbyberg till och med en utflyttningskommun, och storleken minskade.

Med tanke på hur pass litet Sundbyberg är till ytan och hur pass få det ändå är som bor i Sundbyberg tycker jag – sett till hur mycket Sundbyberg bygger per kvadratmeter eller per kommuninvånare – att andra kommuner i Stockholmsregionen borde kunna bygga mycket mer.

Negativt tycker jag att Sundbyberg är som exempel av följande skäl. Ett av de diagram som finns med visar utglesning eller förtätning under perioden 2005–2010. Den visar att Sundbyberg har haft en utglesning under den perioden. Det har mycket att göra med att vi har byggt småhus och liknande på ett ganska utbrett område, och det ger en utglesning.

Utglesning är ofta negativt av flera skäl. Jag vill lyfta fram två skäl extra mycket. Det första skälet är att det inkräktar eller riskerar att inkräkta på de grönområden som finns, och vi vet hur viktiga grönområden är för vår hälsa, vårt välbefinnande och vår allmänna trivsel. Går det riktigt långt med inkräktandet kanske vi till och med börjar ta av de gröna kilarna, och det vill vi verkligen undvika.

Det andra skälet har givetvis att göra med landstingets planering. Vi vet att landstinget genom SL vill ha täta områden, gärna vill att det byggs i närheten av kollektivtrafik, eftersom det minskar investeringarna. Vi vet hur stora investeringar SL har gjort, och vi vet hur stora investeringar SL har framför sig. Då vill vi inte försvåra för ett av våra egna organ att försörja regionen med kollektivtrafik. Vi vill aldrig hamna i situationen där vi måste fråga oss: Har vi råd att ha kollektivtrafik till det här området?

Det andra – som jag nu faktiskt hinner med och som jag tycker är lite roligare att prata om – handlar om kollektivtrafiken. I underlaget till det här fullmäktigemötet ser vi att kollektivtrafikens andel av trafiken har ökat. Det är positivt. Det har varit en ökning inte bara i antal utan också som andel av all trafik. Antalet resenärer har inte bara ökat utan ökat snabbare än för andra sätt att resa.

Vi har utökat kollektivtrafiken och fortsätter att utöka kollektivtrafiken. Det är en av flera viktiga delar för att skapa en levande, dynamisk, växande region. Det är en av de saker som vi kan ta med oss från den här rapporten och ta med oss in i arbetet med nästa RUFS.

Slutligen – eftersom jag hinner med det – vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 105
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Ordförande, ledamöter! Jag går inte upp i talarstolen särskilt ofta nuförtiden. Det får bli en bättring på det.

Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor. När det går bra för Stockholms företag går det bra för Sverige. Vi kan glädja oss över att vi fortfarande står starka, för vi är en region med många duktiga entreprenörer och ett brett spektrum av exportföretag inom en mängd olika branscher. Det krävs mer än en dålig regering för att hålla vår stad nere. Det är jag väldigt, väldigt glad för.

Det betyder förstås inte att vi är en region utan problem, vilket den här rapporten tydligt visar. Också de tidigare talare som varit uppe i talarstolen har poängterat några av de viktiga frågor som vi står inför. Ett sådant område är förstås, nu precis som under de senaste 20 åren, bostadssituationen. Det byggs mer än på många år. I min hemkommun Huddinge har det nog inte byggts så mycket som det byggs i dag sedan miljonprogrammets dagar. Men trots att bostadsbyggandet dopas av de absurt låga räntorna når byggandet knappt upp till den nivå vi skulle behöva ha hela tiden för att vi ska kunna bygga ifatt bostadsbristen. Som tidigare har nämnts kommer vi upp i lite drygt 9 000 bostäder under 2014, men egentligen skulle det kanske behöva vara det dubbla för att vi ska kunna ta in det behov som finns.

Som regionala företrädare måste vi utmana de bromsklossar som försvårar bostadsbyggandet i regionen. Inte minst måste vi trycka på för att regeringen ska få ändan ur vagnen och faktiskt förverkliga de regelförenklingsförslag som alliansregeringen tog fram men inte hann sätta i verket. Jag håller med Tomas Eriksson om att det är jätteviktigt att alla partier nu samverkar för att vi verkligen ska få fram de åtgärder som behövs för att hela bostadsmarknaden ska fungera på ett bättre sätt.

En annan sådan trång sektor är förstås trafiken. När vi läser den här rapporten kan vi se att det finns ytterligare utmaningar inom trafikområdet som håller på att skapas. Samtidigt ska det sägas att vi har ett antal saker som är på gång, som håller på och binder ihop Stockholm bättre och ökar kapaciteten i systemet både på väg- och på spårsidan. Det är viktigt. Men vi ser också – jag tror att det var Jens som nämnde det – den snedfördelning som sker, att mycket av utvecklingen när det gäller arbetsplatser sker norr om staden, medan det förekommer en hel del bostadsbyggande söder om staden. Det är någonting som kommer att vara en utmaning för oss framöver.

Vi behöver ny kapacitet över Saltsjö—Mälarsnittet. Citybanan, Förbifart Stockholm, blå linjens förlängning till Nacka och Gullmarsplan är tre sådana viktiga steg, och jag är glad över att vi även håller på och diskuterar en ny östlig väg- och spårförbindelse och en västlig tunnelbanegren under Saltsjö—Mälarsnittet. Det är viktigt för framtiden.

Men vi måste också se över vad vi som landsting i övrigt kan göra för att se till att arbetsplatsutvecklingen inte enbart fokuseras norr om Slussen. När de svenska IT-under som vi i dag ser började komma igång under mobiltelefonins barndom var de två stora fokuspunkterna söder om staden. Det var vid Ericsson, som framför allt fanns vid Telefonplan och runt om i de södra förorterna, och vid Televerket, som hade sitt huvudkontor i Farsta.

Det är ingen naturlag att all utveckling sker i City, Solna eller Arlandakorridoren, och ur transportsynvinkel är det verkligen inte önskvärt att det fungerar på det sättet. Det mest effektiva är naturligtvis om de stora infrastruktursatsningar vi gör och den tunga transportinfrastrukturen används i båda riktningarna, inte bara in mot staden och de norra förorterna på morgonen och ut igen på eftermiddagen. Det är alltså viktigt, om vi vill optimera de trafikinvesteringar som vi i landstinget och andra aktörer gör, att vi satsar på de regionala kärnorna i södra Stockholm.

Innan jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag vill jag säga att jag, trots att det inte finns mycket i den här rapporten, ser positiva indicier när vi till exempel tittar på Flemingsberg och vad som händer på marken där, och jag hoppas att vi i våra kommande rapportunderlag ska få se att det pågår en ny utveckling.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande 106
Malin Fijen Pacsay (MP): Ordförande, ledamöter! På mötet om regionbildning i december uppfattade jag att landshövding Chris Heister uttryckte tvivel om ifall landstinget skulle klara av tillväxtuppdraget vid en regionbildning, eller snarare att länsstyrelsen skulle vara den enda som var kapabel att utföra uppdraget. Miljöpartiet är angeläget om en regionbildning för att därmed ta över helhetsansvaret för regionens utveckling. Det renodlar även länsstyrelsens uppdrag som tillsynsmyndighet. Det skulle därför vara läge för landstinget att nu förbereda sig för att ta över utvecklingsansvaret genom att vi visar vår position, att vi som motor i Sverige kan förbli ohotade.

Det handlar om arbetstillfällen i alla branscher och om goda möjligheter att utbilda sig på alla nivåer, i synnerhet inom de områden där efterfrågan är störst. Under åtminstone överskådlig tid ingår även vårdyrken och läraryrken i det. För att uppnå detta behöver vi också utvecklade planer på hur bostadsbehovet kan tillgodoses. Enligt prognosen behövs det inte mindre än 300 000 nya bostäder. Det antalet kan komma att behöva justeras beroende på flyktingsituationen.

För att tillgodose behovet behövs dock inte bara bostadsrätter utan även – låt mig använda ett direktöversatt holländskt uttryck, som jag tycker är lämpligt – betalbara hyresrätter. Antalet hyresrätter har i Stockholmsregionen sjunkit väsentligt under de senaste åren, och när regionen dessutom växer ställs det än högre krav på utbyggd kollektivtrafik, alltså på både ökad resandekapacitet och klimat och miljö. Landstinget förhandlar om kollektivtrafiken med kommuner som har bostadsbyggarplaner, och det skulle vara positivt om då inte bara antalet bostäder diskuterades utan även upplåtelseformerna. Det behöver finnas blandade upplåtelseformer i alla delar av regionen, det vill säga både hyresrätter och bostadsrätter.

När vi antar en ny RUFS kommer förhoppningsvis vikten av social hållbarhet att ha större fokus. Där menar jag att mottagning och etablering av flyktingar måste ingå. Det är såklart en utmaning, men ingen annan region torde ha sådana möjligheter och sådan kapacitet att stödja människor som flyr att bli en del av vårt samhälle. Det finns många orsaker att se nya stockholmsregionsinvånare som en tillgång i stället för, som jag ibland hör sägas, en belastning. Att det finns tillräckligt med bostäder och personer med rätt utbildning ligger dessutom i landstingets direkta intresse, eftersom vi har behov av bemanning i våra egna verksamheter.

Förutom att godkänna uppföljningen av RUFS 2015 yrkar vi bifall även till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande 107
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Jag tänkte ta vårt beslutsärende lite grann på orden, för beslutsärendet handlar ju om huruvida vi ska godkänna den här rapporten eller inte, inte huruvida vi ska godkänna utvecklingen i länet eller inte.

Då så, då tar jag på mig mina universitetslärarglasögon och börjar helt enkelt rätta. Till det behöver jag mina overheadbilder. Utveckling handlar det om, och det är närmast per definition något som sker över tiden, eller hur? Vi bläddrar framåt och kommer in på själva rapporten. Okej, här står det: En ledande tillväxtregion. En tillväxt handlar verkligen om en utveckling över tiden. Jag läser vidare, men det står ingenting om utveckling över tiden. I diagrammet har man snöat in sig på en tvärsnittsanalys. Man jämför olika städer med varandra. I staplarna finns 2011 och 2001. Det finns alltså lite antydningar till tidsanalys, men det lyfts inte fram på det sättet som det borde göras. Det är ju utvecklingen som ska stå i fokus. Det kan därför inte bli annat än noll poäng på den deluppgiften.

Så går vi vidare och kommer till arbetslösheten. Här ser vi riket och länet, och de följer förstås varandra i princip hela tiden. Men så händer någonting 2014. I länet stiger arbetslösheten 2 procentenheter medan den faller i riket. Vad är det som har hänt här? Det vill man veta. En rapport ska ju inte ställa fler frågor än den ger svar. Det blir noll poäng.

Sedan kommer vi till utsläpp av kväveoxid. Vaddå kväveoxid? Vad är det för enheter? Är det kilometer eller ton? Det får man inte veta. Dessutom är skalan … ja, vad är det för skala? Det är någon som har matat in lite data och sedan har programmet spottat ut den här skalan. Det är klart att man skulle kunna göra det bättre. Det viktiga i detta är i alla fall att där finns en peak i kvävedioxidutsläppen. Så fort det är avvikelser som är väldigt iögonfallande blir man nyfiken och undrar: Vad beror det på? Det står ingenting om det i texten över huvud taget. Vad som däremot

står är en kommentar om att utsläppen av kvävedioxid 2013, efter en topp 2010, vilket jag visade, är tillbaka på 2009 års nivå. Jaha, då ska vi se hur den texten överensstämmer med diagrammet. Nej, den stämmer inte heller, för utsläppen var redan 2011 tillbaka på 2009 års nivå. Det stämmer alltså inte heller. Det blir noll poäng även här.

Därefter har vi en bild över utsläppen. Man skriver att det är fråga om partiklar, och vi ser åter en sådan plötslig topp som är helt oförklarad. Det här vill vi som läsare veta något om. Det verkar som om man bara har skyfflat igenom statistiken och inte brytt sig om vad man sedan skriver. Det blir noll poäng på den uppgiften också. Det blev så mycket nollor att bläcket tog slut i min penna.

Nu ska vi se vad vi har härnäst. Ja, här har vi någonting. I Arlanda ser vi att sysselsättningstillväxten varit negativ 2010—2013, alltså i Arlanda-Märsta. Spontant tänker man: Men Arlanda, det växer ju hela tiden. Befolkningen har ju ökat, så varför ska sysselsättningen minska så tydligt när den ökar i alla andra regioner? Det vill man som läsare veta, Gustav Hemming. Noll poäng på den deluppgiften.

Nu tar min talartid slut så jag får sätta upp mig på talarlistan igen.

Anförande 108
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Jag känner mig lite knäckt av betygssättningen. Jag kan tyvärr inte lämna någon närmare kommentar förrän jag har hunnit detaljstudera motiveringen bakom poängen.

Skämt åsido. Jag vill till att börja med tacka för kommentarerna. Jag ser att det börjar närma sig slutet på någonting som kunde ha blivit en väldigt lång debatt. Jag tror att ett av skälen till att vi inte riktigt har rykt ihop är att det finns en stor samsyn om väldigt mycket av detta, vilket vi också ser i underlaget. Det känns ändå angeläget att kommentera några av de saker som jag själv delvis inte hann med inledningsvis.

När det gäller den jätteviktiga frågan om trängsel, trafik, miljö och stadsmiljökopplingen tror jag att det är viktigt att vi börjar se samma bild. Den är faktiskt ganska lätt att verifiera. Sedan 2008 minskar bilresandet i Stockholmsregionen räknat per invånare, och det sker ganska snabbt, med ungefär 1 procent per år. Problemet är bara att befolkningen ökar med ungefär 2 procent per år. Det leder till att vi får en ökad belastning på vårt trafiksystem.

Jag är väldigt glad för att vi har en så stor samsyn i hela landstingsfullmäktige om att vi vill se en ökad kollektivtrafikandel och en minskad biltrafikandel för att klara det hela. Vi ska inte bara bygga en massa nya vägar, utan vi måste inse att vi kan arbeta för att få en högre cykeltrafikandel. Vi kan arbeta med en smartare och utbyggd kollektivtrafik. Vi kan arbeta bättre för att använda den kapacitet som redan finns i trafiken men som vi faktiskt inte använder dygnets alla timmar. Och, vilket är särskilt viktigt i det här sammanhanget, vi måste se kopplingen mellan hur vi bygger regionen och hur vi därigenom påverkar det trafikbehov som finns. Den bästa milen i trafiken är nämligen den som aldrig behöver användas, om man uttrycker det så. Det gäller att bygga tätt, bygga kollektivtrafiknära, och den principen har verkligen börjat sätta sig.

När det gäller bostadsbyggandet är det väldigt, väldigt viktigt att de nationella initiativen från olika håll nu verkligen leder till resultat. Men i den nya RUFS:en behöver vi naturligtvis också fundera över hur vi bidrar till att hitta smarta sätt att hantera målkonflikter. Jag som en miljövän tycker att de gröna strukturerna är mycket viktiga, men jag tror att vi måste göra klart att en grön kil inte är detsamma som ett naturreservat. Vi måste inse att det lika mycket måste

handla om att hitta strategier för hur vi kan kombinera det gröna med bostadsbyggandet som att se att plankartan över gröna kilar är en karta över kommande naturreservat.

Tack för en bra debatt!

Anförande 109
Tomas Eriksson (MP): Fru ordförande! Precis som Gustav Hemming vill även jag ta tillfället i akt och kommentera en del av det som har sagts i debatten, och jag tänkte börja där Gustav slutade. Jag vill bara kontrollera något med Gustav och även med företrädarna för Liberalerna, eftersom vi trots allt har samma bild, framför allt när det gäller utvecklingen inom kollektivtrafikandelen. Jag har för mig att vi när vi tidigare talat om det här har kunnat vara ense om att kollektivtrafikens andel under den senaste tiden har stått still. Den har i alla fall inte ökat, såsom påståtts i debatten. Det vore en fantastisk feltolkning av rapporteringen. Däremot skulle man möjligtvis kunna börja debattera ifall den har minskat eller inte, men den har absolut inte ökat.

Sedan vill jag passa på att berömma Vänsterpartiet som i den här debatten på ett förtjänstfullt sätt lyfter upp det faktum att vi inte riktigt når samsyn när det gäller hur regionens klimatpåverkan faktiskt ska beräknas. För oss i Miljöpartiet är det en central faktor att vi tittar på hela regionens klimat- och miljöpåverkan när vi analyserar hur vi ska jobba mot målet en klimatneutral region. Det är ett faktum att vi har en låg industriproduktion i regionen. Det kan därför inte vara anledningen till att vi lyckas bättre. Vi måste beräkna utifrån ett konsumtionsperspektiv och titta på hela vår påverkan och hur vi kan minska den.

Sedan kan man tycka att det är lite spännande när Karl Henriksson i debatten lyfter upp att det krävs mer än en dålig regering, som han säger, för att sänka Stockholmsregionen. Faktum är att Stockholmsregionen aldrig har mått så bra som den mår nu. Då kan man fråga sig om allt det möjligen kan tillskrivas regeringen och dess politik. Nej, kanske inte, men det verkar i alla fall inte som att regeringens politik motverkar utvecklingen, eller att den skulle vara Stockholmsfientlig, som det har påståtts från vissa håll och kanter.

Det andra fantastiska uttalandet av Karl Henriksson var det som han sade om åtgärder inom bostadsområdet som Alliansen inte hann med. Hur många år i rad skulle ni behöva ha på er att regera för att hinna med i så fall, är min fråga. Ni hade nämligen åtta år på er med i princip egen majoritet. Om du kunde återkomma med ett svar på frågan hur många år ni behöver för att så att säga ta hand om vissa problem vore det bra. Det vore intressant information både för mig och, tror jag, också för väljarna.

Anförande 110
Karl Henriksson (KD): Låt mig ge ett kort svar till Tomas. Naturligtvis finns det oerhört mycket som Alliansen skulle kunnat göra om man fortsatt hade haft regeringsmakten. Men det jag talade om var att det finns ett antal konkreta förslag som togs fram i utredningar som Alliansen och bostadsminister Stefan Attefall tillsatte. De förslagen borde sättas i verket för att vi ska få bättre fart på bostadsbyggandet. Det handlar alltså om konkreta förslag.

Sedan inser jag att en stor grupp här tycker att Alliansen borde inneha regeringsmakten för lång tid framöver.

Anförande 111
Landstingsrådet Hemming (C): Det finns inget belägg för att kollektivtrafikresandets andel minskar. Det är klart att det finns variationer år från år. När det gäller biltrafiken är de starkaste

fakta de som tagits fram av SCB, och den statistiken visar att biltrafiken minskar per invånare. Den ökar dock totalt sett på grund av befolkningsutvecklingen. Jag tror dock inte att det ändrar det faktum att vi alla har en väldigt bestämd uppfattning om att biltrafikandelen måste minska på ett tydligare sätt. Annars kommer vi helt enkelt inte att kunna ha ett fungerande trafiksystem i Stockholmsregionen.

Samsynen är alltså stor, och jag tycker inte att vi ska svartmåla läget och beskriva en utveckling som det inte finns stöd för i den här rapporten och som det heller inte finns stöd för i annan statistik.

Anförande 112
Tomas Eriksson (MP): Jag är beredd, Gustav, att vara nöjd med det faktum att vi kan enas om målet framåt, det vill säga minska biltrafikens andel av de motoriserade resorna och öka kollektivtrafikandelen. Jag är glad och nöjd över att det finns en bred samsyn bland många partier här. Med det kan vara intressant att också titta bakåt och se hur utvecklingen har varit för att på så sätt se vilka styrmedel som är värda att ta till för att nå målet. Där verkar det som att vi, tyvärr, står en bit ifrån varandra.

Sedan vill jag ge lite beröm till Karl Henriksson för att han på ett så tydligt sätt klargjorde alla de utredningar som Attefall tillsatte under sin tid som minister och medgav att det inte riktigt ledde fram till den mängd bostäder som vi skulle behöva ha i den här regionen.

Anförande 113
Freddie Lundqvist (S): Fru ordförande! Jag tänkte göra ungefär som Rickard Wall. Jag har kollat det här med uppföljning av regionens utveckling. Man kan konstatera att vi har haft bostadsbrist under nästan 40 års tid. Den har varit väldigt stor och den har, vilket bland annat Jens Sjöström visat, eskalerat under senare år. Därmed kan man naturligtvis fundera på vad vi har gjort eller inte gjort åt det, och då har vi ändå inte tagit med allt.

Några av er har lyft upp att det också finns andra grupper som kommer att trycka på när det gäller bostadsbristen. Vi har talat om studenterna, men vi har kanske glömt bort, eller tryckt undan, att vi har en stor andel nyanlända – flyktingar, ensamkommande och så vidare – vilka över tid också kommer att behöva bostäder. Man kan fundera över var någonstans ansvaret finns för att situationen ser ut som den gör.

Mattias Lönnqvist, Liberalerna, sade att vi inte ska peka finger i den här salen, men vi kan samtidigt konstatera att det finns rätt många kommunstyrelseordförande, rätt många kommunalråd och rätt många ansvariga politiker i våra kommuner som sitter i den här församlingen. Självklart skulle de kunna driva på den här utvecklingen åt ett annat håll, tycker jag, och få ett bättre resultat. Men vi behöver också få en diskussion med rikspolitiken. Det försiggår förstås samtal, och jag kan tycka att den här församlingen, som är det näst största parlamentet i vårt land, har ett extremt stort ansvar för att också utnyttja sig själv som en påtryckare på riksplanet.

Oavsett om man väljer att stödja den som bygger eller den som bor, eller om man föreslår ändringar av ränteavdrag, reavinstskatt, amorteringar och så vidare, behövs det diskussioner, och det behövs också ändringar på både riksplan och på kommunal plan. Där kan man titta på den del som handlar om detaljplaner. Vi har i till exempel Sollentuna kommun många fler detaljplaner än vad vi har byggt, och en del av det beror på att de som bygger inte vill utnyttja sin möjlighet att bygga, vilken de fått genom en beviljad detaljplan. De ligger helt enkelt och segar lite grann genom att inte släppa ut för många bostäder så att marknaden inte ska dumpa priserna eller avkastningen för dem själva. Det är en sak som man måste fundera på.

Gärna fler utredningar, Karl Henriksson, men jag tror att vi faktiskt också måste gå till handling både genom att instifta nya förutsättningar, lagar och regler, och genom att använda bland annat de ansvariga politikerna i den här församlingen till att trycka på för att ändra på saker och ting.

Anförande 114
Karl Henriksson (KD): Jag vill bara säga, om någon skulle tro någonting annat, att jag inte är någon entusiast vad gäller utredningar i sig, utan problemet är när utredningarna sedan inte leder till någon verkstad. Det är det som har varit problemet sedan Sverige bytte regering, alltså att de 65 utredningar som Stefan Attefall tog fram för att få bostadsmarknaden att fungera bättre har blivit liggande sedan vi fick en rödgrön regering. Jag ser verkligen fram emot att dessa utredningar ska bli till verkstad så att fler bostäder faktiskt byggs.

Anförande 115
Freddie Lundqvist (S): Ja, utredningar är lika svåra att bo i som detaljplaner, har jag lärt mig genom åren. Det är klart att en del av förslagen säkert hade jättebra förutsättningar att kunna bli någonting. Därmed har du, Karl Henriksson, alla möjligheter att påverka dina kristdemokratiska kamrater i riksdagen så att de i de kommande samtalen för en diskussion med den socialdemokratiska regeringen.

Jag tror inte att vi i grunden är emot utveckling, men vi kanske inte gillar alla de förslag som ni kommer med. Ett av förslagen var Attefallshusen. Häromdagen hade vi en diskussion om dem i vår kommun, och en sak som hänt är att antalet överklaganden för att man inte är nöjd med att ha fått en bostad alldeles för nära sin egen tomt har medfört att det byggs mindre än vad som borde vara fallet. Utredningar av bland annat Stefan Attefall leder inte alltid till genomförandet av fler bostäder.

Anförande 116
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Under mitt första anförande fokuserade jag kanske lite väl mycket på diagrammen. Därför övergår jag nu till texten, som tyvärr inte håller högre kvalitet än diagrammen.

Vi tar ett exempel. Ökningen av antalet bilar i länet ger en ökad bilanvändning. Jaha. Nu är det så att man inte använder begreppet bilanvändning på det sättet. När man kommer in på aggregat talar man om transportarbete eller trafikarbete. Man kan då säga att trafikarbetet är en funktion av bilinnehav och bilanvändning. Om man formulerar, uttrycker, storheterna på lämpligt sätt kan man skriva att trafikarbetet är en funktion av bilinnehav gånger bilanvändning. Säger jag.

Jag kan berätta att i Stadshuset har sedan hösten Socialdemokraterna – det verkar vara nästan systematiskt – gått upp och angripit mig och sagt: Rickard Wall kan ingenting. Han förstår ingenting. Han läser inte rapporterna, och så vidare. Varje gång är det någon som säger det. Där har jag i förebyggande syfte, nu när vi talar om bilanvändning, en VTI-rapport med mig. Den är förvisso från 1991, men den handlar om just bilanvändningens bestämningsfaktorer. När jag nu säger att den som har skrivit den här meningen han vet inte vad han pratar om, och då hävdar jag att jag vet vad jag pratar om. Jag måste skriva noll poäng. Noll poäng.

Vi går vidare till andel immigranter och så vidare. Här är det meningen, antar jag, att man tittar på olika länder, hur många invandrare det finns, var någonstans de är födda. Här är man född utanför EU och så vidare. Födda i egna landet betyder invandrare födda i Spanien, invandrare födda i Tyskland. Men hallå, hallå, Gustav Hemming! Om vi nu har invandrare födda i Sverige, människor med invandrarbakgrund födda i Sverige, är de då immigranter? Det var ju det vi lite grann diskuterade före jul, alltså andra generationens invandrare. Jag tycker att det är ganska

taskigt att kalla den personen för immigrant som är född här och har bott här hela sitt liv. Det finns alltså mycket att göra. Därför blir det noll poäng även här.

Slutbetyget blir – jag har en minut kvar av talartiden. Du kan nog gissa var slutbetyget landar. Men jag kommer tillbaka, som sagt.

Anförande 117
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det här är inte någonting planerat, så ta det inte på fel sätt, men jag ska lägga på samma diagram som den tidigare. Däremot tänker jag inte säga samma sak. Man skulle önska sig något bättre diagram, i färg, i de handlingar som kommer till landstingsfullmäktige att fatta beslut om. Diagrammet är väldigt otydligt. Det visar dock på trafikförvaltningens egen bedömning och egna uträkningar när det gäller just trafikandelen för kollektivtrafikresenärer. Det liknar den väldigt svaga grå linjen längst ned. Kurvan har varit i en stadig utförsbacke sedan början av 80-talet och fram till 2005, då den vände svagt uppåt igen. Det följer Trafikverkets prognoser, vilket jag tycker är det kanske viktigaste.

När det gäller den debatt som nu har varit håller jag med Gustav om att den hittills varit väldigt bra, och i Trafikverkets bedömningar talar man om en ökning av biltrafikanvändningen på 100 procent fram till 2030. Likväl säger man att i princip hälften av de beslut som skulle behöva fattas för att begränsa och dessutom komma i fas med de klimat- och miljömål som vi har satt upp, och också nationellt förbundit oss till, återstår att fatta för att vi ska gå i mål med detta. Oavsett hur vi läser diagrammen, och även tittar bakåt i historien, kan vi konstatera att vi har någonting kvar att jobba på.

Jag skulle kort vilja nämna ytterligare en sak, och det gäller bostadsfrågan. Vi har en situation – nu lade jag inte på det diagrammet tidigare, men ni kan själva gå in och läsa det – där det är väldigt stor skillnad mellan planerna för de enskilda kommunerna och hur mycket man i realiteten bygger. Det varierar också mellan kommunerna. Det handlar till stor del helt enkelt om politisk ambition. En del gömmer sig bakom det faktum att man har stora områden som är skyddade, naturreservat och så vidare, i kommunen. En hel del av det har man själva byggt in sig i, kan man säga. Det finns otroligt mycket markresurser runt om i Stockholms län som går att bebygga, men många kommuner väljer att inte göra det.

När vi nu tar fram en ny RUFS skulle jag vilja slå ett slag för att vi också fokuserar en del på det som regionen traditionellt sett har varit närmast livrädd för, nämligen att bygga på höjden. Jag tror att vi måste bli en region där vi anpassar oss till att vara en storstadsregion värd namnet. Det innebär att vi måste våga bygga betydligt högre för att få rum med fler människor, invånare, samt skapa förutsättningar för lokal service, skapa förutsättningar för kommersiell service och skapa förutsättningar för stadsbyggnadskonsten.

Vårt problem i dag är lite grann att när man bygger nya bostadsområden och slänger ut dem på en åkerplätt, om jag uttrycker mig lite slarvigt, är det klart att det inte alltid finns tillräckligt med underlag. Vi kan bygga och förstärka våra miljöer i de kollektivnära lägen som redan finns, men vi kan också bygga nya ABC-städer genom att även bygga på höjden. På så sätt kan vi få många fler invånare i länet.

Anförande 118
A n n a S e h l i n (V): Jag kan inte hålla mig borta när vi pratar om kollektivtrafikens andelar av de totala resorna. Vi kanske inte landar i att vi är överens om att de minskar, ökar eller ligger på samma nivå, men det som vi i alla fall kan vara överens om, och som vi har underlag för, är att

det är många som reser med kollektivtrafiken in till de centrala delarna av länet. Där har vi en stor andel som reser med kollektivtrafiken.

När det däremot gäller länets yttre områden och tvärresor är det väldigt få som reser med kollektivtrafiken. Det beror på att kollektivtrafiken inte är utbyggd på så sätt. Den är inte utbyggd på tvären, och det är i nästan samtliga fall snabbare och smidigare att ta den egna bilen – om man har tillgång till bil. Där har vi alltså en jättestor utmaning och ett jättestort problem som vi fortfarande inte är i land med och som vi måste fortsätta att jobba med.

Vi har även kapacitetsproblem i kollektivtrafiken. Alla kan inte resa in till centrum med kollektivtrafiken eftersom det är så trångt. Om vi ska öka kollektivtrafikens andelar måste vi bygga ut kollektivtrafiken också på tvären i hela länet.

När vi talar om bostäder och kollektivtrafik säger vi att de ska gå hand i hand. Vi har ett ypperligt exempel på det med Spårväg Syd. Där skulle bostäder och kollektivtrafik kunna gå hand i hand, men i dagsläget har vi fortfarande inte någon Spårväg Syd på gång. Däremot pågår ett jätteprojekt där bostäder och vägar inte går hand i hand; projektet är långt gånget i planeringsstadiet.

Förbifart Stockholm ska byggas. Där har man löst problemet med att arbetsplatserna är i norr och bostäderna i söder genom att folk får transportera sig. Man har inte tittat på att fördela arbetsplatser och bostäder på ett bättre sätt, så att folk skulle slippa transportera sig, utan man löser det med en motorväg. Som sagt, Spårväg Syd har vi inte fått till på ett sådant sätt att man kunde tänka sig att bostäder och kollektivtrafik gick hand i hand.

Nu pratar vi om Österleden på samma sätt, att man ska lösa problematiken med förflyttningar genom att bygga en ny väg. Vi kan utifrån de utredningar vi har se att det är svårt att i efterhand lägga till kollektivtrafik, exempelvis till Förbifart Stockholm. Det blir dyrt och det är svårt.

Vi har, som sagt, stora utmaningar kvar. Vi har inte nått i mål på alla områden i RUFS 2010. Jag slår därför ett slag för en verklig utbyggnad av kollektivtrafiken och att den går hand i hand med bostäder. Det är viktigt att vi verkligen får se det.

Anförande 119
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Det här är verkligen en storm i ett vattenglas såtillvida att vi är tämligen överens om ambitionerna. Jag tycker att det trots allt är viktigt att vi försöker skapa en samsyn om vilken statistik som finns och hur verkligheten ser ut. Jag vill hänvisa till SCB:s undersökningar, som alltså bygger på fordonsdata, på fordon registrerade i Stockholms län. Där kan man se – och det är väldigt stor säkerhet på dessa siffror – att de registrerade fordonen dividerat med andelen invånare har minskat från ungefär 630 mil per invånare till 580, eller 570, mil per invånare mellan 2008 och 2013, tror jag att det är. Den verkligheten finns alltså.

När det sedan gäller trängseln vill jag säga att vi behöver angripa biltrafiken av två skäl, dels av miljöskäl, och där räcker det med att vi byter bränsle, dels av trängselskäl. Där är det viktigast att jobba med trängseln där trängseln är som störst. Vi har naturligtvis ett mindre problem med biltrafiken i de glesare delarna av länet än i de tätaste delarna av länet, detta under förutsättning att ambitionen att jobba mot en fossilfri fordonsflotta upprätthålls av nuvarande och kommande regeringar.

Anförande 120
A n n a S e h l i n (V): Ja, Gustav, jag gick inte in i den här diskussionen för att tala om ifall kollektivtrafikens andelar är stagnerande eller om de ökar, utan jag talade om att vi totalt i länet

har många som reser in mot centrum och ganska få som reser kollektivt i de yttre delarna. Där har vi stora utmaningar.

Då är det viktigt att vi kan se vad som har åstadkommits fram till nu, fram till 2016. Vi måste verkligen se till att vi till nästa period går i land med satsningarna på tvärförbindelser i länet, eller kanske till och med under innevarande period, så att vi kommer igång med det. Risken är annars att vi står här igen om tio år och säger att vi har många som reser in mot centrum men väldigt få som reser kollektivt i de yttre delarna av länet. Vi har alltså en del att jobba med. Det var det jag ville säga.

Anförande 121
Mattias Lönnqvist (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag funderade på om jag skulle inleda med att travestera Ludvig XIV – l'état, c'est moi – men så insåg jag att Tomas Eriksson avsåg att apostrofera mig och inte Liberalerna som parti.

För att besvara den fråga som ställdes av Tomas vill jag säga att jag valde att gå på underliggande material. På s. 37 står det faktiskt att sedan 2005 ökar kollektivtrafikandelen något. Som flera har pekat på finns det en eventuell dip 2014, men det står också att det för 2014 ännu inte finns några fakta om kollektivtrafikens andel, utan man har räknat fram det. Det är alltså från själva rapporten som jag har hämtat uppgifterna.

Man kan givetvis välja att tolka diagram lite olika beroende på hur långt tillbaka i tiden man går och så vidare, men från 2005 ökar kollektivtrafikandelen något. Sedan tror jag att Tomas och jag är överens om att den inte har ökat tillräckligt mycket.

Anförande 122
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Nu är det dags att sätta slutbetyg på uppsatsen. Det blir naturligtvis U. Jag har gått igenom uppsatsen på ett lite skämtsamt sätt, men allvarligt talat, Gustav Hemming, det var en riktigt, riktigt dålig rapport. Skärpning, Gustav!

Tyvärr gäller det allmänt. Vi var i december på TRM i Kista, och då ägnades halva förmiddagen åt Kista bibliotek. Jag kom inte dit för att lyssna på det, utan jag ville veta om regionplanerna. Här finns mycket att göra, sådant som du behöver ta tag i tillsammans med din personal och dittan och dattan. Men ändå, för gammal vänskaps skull … när vi sedan ska gå till omröstning.

§ 15 Motion 2015:4 av Erika Ullberg m.fl. (S) om förbättrad vård för länets medborgare och ett bättre användande av landstingets resurser

Anförande 123
Landstingsrådet Ullberg (S): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Vi får se om svarande landstingsråd kommer inspringande. Det här är en motion som berör flera av landstingsrådens ansvarsområden, men den angår faktiskt oss alla här. Det enda som ska vara riktigt beständigt är förändring. Allt vi gör måste förstås utvecklas, förbättras, effektiviseras och optimeras. Det gäller att renovera det man har och bygga nytt för framtiden, lära av tidigare erfarenheter och hela tiden sikta på att förbättra, blicka framåt och ta vidare kliv.

Motionssvaret, som jag tackar för, berättar om många saker som sker inom Stockholms läns landsting när det gäller styrningen av hälso- och sjukvården och de system som vi ansvarar för. Det sätter också fingret på ett av problemen, nämligen att vi tänker mycket i stuprör. Det är många processer som pågår parallellt. Vi har framtidens hälso- och sjukvård. Vi har utskiftningen av vård från akutsjukhusen till andra vårdgivare. Det har rullats ut vårdval på

vårdval, vilket får moderater från andra landsting och regioner i landet att häpna och fråga sig: Hur kan de redan ha över 30 vårdval inom specialistsjukvården?

När man börjar granska utfallet för våra patienter och för kostnaderna blir man minst sagt förfärad. Vi har ett fantastiskt fint arbete när det gäller 4D, och vi har ett spännande arbete när det gäller 3R. Vi jobbar med en investeringsplan där vissa saker går i lås precis enligt plan och där vissa löften sviks, bland annat när det gäller nya närsjukhus. Vi har en enorm förvaltning med stor kompetens, men kanske är den alltför enorm. Vi har duktiga konsulter inne, men de är alldeles för många till antalet.

Jag skulle vilja ställa den retoriska frågan, även om man är stolt över allt bra som sker, om vi tycker att Stockholms läns landsting spontant präglas av snabbhet, självkritik, smart styrning och en ständigt närvarande utvecklingskraft. Tittar vi oss i spegeln och känner att wow, vilken dynamisk organisation vi har som verkligen präglas av det skyndsamma sökandet efter nya, smarta lösningar? Jag väljer att låta dessa frågor hänga i luften.

Vi säger att det krävs 3 procents årlig produktivitetsökning i landstinget. Vi har många rapporter där det talas om den förfärande höga kostnadsutvecklingstakten. Vi börjar också behöva ha ögonen på produktiviteten. När vi nu har gått in i det plågsamma arbetet med att få ned kostnaderna, som har skenat de senaste åren, värnar vi då produktiviteten? Det är lätt att få ned kostnaderna genom att skära i produktionen, men det är inte målet. Målet måste vara att få ned kostnaderna och öka produktiviteten, det vill säga det som är sinnebilden för just effektiviseringar och investeringar och som sänker kostnaderna och gör saker och ting lite bättre.

Vi har lagt fram det konkreta förslaget om en effektivitetskommission. Anledningen till det är att vi vill att landstinget reflekterar över de styrsystem vi har, hur de kan bli bättre. Vi vill ha intryck från omvärlden. Vi vill lära av andra. Vi vill ha mer akademi, profession, näringsliv, fackföreningar, patientorganisationer, absolut förvaltningen och definitivt politiken. Men vi vill ha en bredare sammansättning än den där varje förvaltning eller varje stuprör tittar lite navelskådande på sig själv utan att vi som sitter här fattar beslut om att sätta igång ett arbete som får ihop processerna och som gör helheten lite mer effektiv.

Jag ser fram emot diskussionen. Ni har från Alliansens sida, från förvaltningens sida, valt att besvara motionen. Det är klart att jag och mina partivänner lite grann funderar på om det verkligen kan vara så att vi ska slå oss till ro. Kan det verkligen vara så att det räcker med att säga: Vi är nöjda med alla de stuprörsprocesser som pågår parallellt, vi ser inte själva problemet, till exempel att vi 2010 gifte ihop vårdkedjor för att ta hand om våra sköra äldre medan vi med andra handen planerar att införa vårdval geriatrik och slå sönder vårdkedjor. Är det verkligen så att vi inte har någonting att lära av andra? Vi är helt övertygade om att vi ska lära av andra och att vi kan bli ännu bättre, ännu mer effektiva.

Jag yrkar bifall till vår motion!

Anförande 124
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Tack för möjligheten att få diskutera vår organisation och dess effektivitet. Motionären föreslår en kommission för effektivisering av vården. Jag håller inte med om behovet av just en kommission. Vårt uppdrag är att tillhandahålla en väl fungerande och tillgänglig hälso- och sjukvård, inklusive tandvård. Jag ser behovet av att fortsätta att utveckla våra verksamheter men då med ett sammanvägt åtagande som ger säker vård i rätt tid på ett effektivt sätt och har högt förtroende bland invånarna. Det är också det målet som vi i landstingsfullmäktige har slagit fast och som hälso- och sjukvårdsnämnden ska arbeta utifrån.

Att bara fokusera på att effektivisera, utan att se de andra nödvändiga komponenterna för att tillhandahålla den väl fungerande hälso- och sjukvården, leder fel. För mig är det självklart att vi, när vi utvecklar våra verksamheter, har täta kontakter med många olika berörda – patientföreträdare, representanter för fackföreningar, näringsliv, akademi, vårdgivare, både våra egna och de privata, och många andra. Det är viktigt. Däremot ser jag inte behovet av fler sammanträden för politiskt tillsatta organ.

Hälso- och sjukvårdsnämnden och dess förvaltning ska leva upp till sitt uppdrag. Motionären har förstås rätt i att effektivisering av vården är en mycket angelägen fråga, och jag ser arbetet med genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård som ett led i den effektiviseringen. Vi har de nya omställningsavtalen för sjukhusen, ersättningsmodellen för primärvården, införandet av nya vårdval och översynen av ersättningsmodeller i befintliga vårdval, satsningen och engagemanget inom 3R för nya journalsystem, utvecklandet av moderna e-hälsotjänster, den nya cancerplanen och den nya organisationen för onkologin och, inte minst, det ambitiösa forskningssamarbetet kring 4D – för att bara nämna något av allt det som nu pågår för att både effektivisera vården och göra den tillgänglig, robust och pålitlig för våra invånare.

Jag kan nämna fler: Karolinska sjukhusets omställning till nya arbetssätt, enkelt uttryckt att gå från de där stuprören som Erika var inne på till ett mer patientcentrerat flödestänkande kring varje enskild individ, samt arbetet med att utveckla en värdebaserad vård där vi betalar för att ge mer gott värde för patienten snarare än för mängden åtgärder hos vårdgivaren. Ja, det är några ytterligare exempel. Det går att fylla på listan. Vi är i ett oerhört spännande skede där vi gör epokgörande förändringar i vår organisation. Att staten dessutom på den förra regeringens initiativ tillsatte en utredning om effektiviteten i vården har alldeles nyligen gett oss ännu mer inspiration och bränsle till vårt arbete för att utveckla effektiviseringen av vården.

De insatser som görs och de förändringar som planerar att genomföras ingår i ett ständigt pågående utvecklingsarbete där såväl politiker och tjänstemän som patientföreträdare, professionsföreträdare, forskare, vårdgivare och många, många fler kan bidra. Nu tror jag inte att vi behöver ha fler grupperingar som träffas. Vi behöver ha politiskt hantverk. Vi behöver ha konkreta förslag från majoriteten, eller från den styrande minoriteten. Vi behöver också ha konkreta förslag från en konstruktiv opposition, konkreta politiska förslag. Vad vill ni införa? Vad vill ni genomföra? Vad vill ni förändra? Det vore spännande att få ta del av något sådant någon gång ibland.

Det behövs också en vilja att över partigränserna diskutera, ge och ta lite grann, förhandla, för att hitta lösningar framåt. Dessutom behövs en del uthållighet för att orka driva igenom alla dessa stora förändringar som vi nu står mitt i. Det arbetet ska vi fortsätta med, och jag tycker att vi har en rätt väl fungerande struktur för det med hälso- och sjukvårdsnämnden, landstingsstyrelsen, vår förvaltning och förstås våra övriga nämnder, styrelser och förvaltningar. Det är en struktur som jag tror att vi kan arbeta vidare inom. Vi behöver inte fler sammanträden för politiska församlingar.

Anförande 125
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Tack för svaret, Anna! Det är klart att vi i oppositionen levererar många konkreta förslag, och vi har också sett många av dem anammas av Alliansen. Jag tänker på närakuterna, tunnelbanans utbyggnad, enhetstaxa, avskaffade zoner. Vi hoppas förstås på en regionbildning, och vi är glada för de nya ersättningssystemen inom både primärvården och akutsjukhusen, som vi har drivit på i några år. Ni har styrt i tio år. Vi ska inte ha fler politiska sammanträden, för det har vi absolut gott om i den nya stora politiska organisation som vi klubbade igenom för ett år sedan. Vi vill utveckla det som den organisationen kan bidra med och vilka intryck vi får från omvärlden.

Min fråga blir därför helt enkelt: Är du alltså nöjd med vårt styrningssystem, med den effektivitetsgrad som Stockholms läns landsting uppvisar, med antalet konsulter och med storleken på våra förvaltningar?

Anförande 126
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Det är bra, Erika, att ni är med på några av de förslag som vi driver igenom, och vi är beredda att lyssna på kloka förslag även från er. Nej, jag tillhör inte dem som har ett slags målbild som man ska nå och sedan är allting färdigt. Jag tror på ständig utveckling, och den pågår för fullt i vår organisation. Det är lite anmärkningsvärt att du inte ser det. Vi har oerhört mycket kompetens i vår organisation, vilket bidrar till den utvecklingen.

Eftersom du alltid lyfter fram konsulter så där lite diffust, och vi har ganska många konsulter vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen, vill jag veta vilka du vill ta bort. Är det alla de som jobbar med att fylla vårdguiden med innehåll? De är konsulter. Eller är det kanske vårdcoacherna? Berätta gärna vilka du vill ta bort. De är de största grupperna vi har bland konsulterna.

Ja, vi har en stor förvaltning som uträttar mycket. Ni brukar säga att den bara sväller och växer. Det är kompetenta människor som arbetar där, och de har åtagit sig flera uppdrag. Konsulter sköter i dag en del av det som är ett nationellt åtagande. Vi har också flyttat från andra förvaltningar. Våra förvaltningar har ett gemensamt åtagande, på uppdrag från oss, att minska sina administrativa kostnader. Det är ett rätt kraftigt beting som de nu betar av.

Anförande nr 127
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Tack så mycket, Anna. Jo, det är klart att vi behöver konsulter, precis som jag sade i mitt anförande, och vi behöver kompetenta tjänstemän på vår förvaltning. Det jag är orolig över och det som det bekymrar mig att ni inte reflekterar över är hur kurvorna över era egna anställda och konsulter båda pekar tvärt uppåt. Det borde ju vara så att man kan ersätta konsulter med egna anställda eller välja att anlita konsulter i stället för egna anställda, men de här sakerna har svällt. Och de sväller också till följd av de vårdval som ni rullar ut utan att kvalitetssäkra och följa upp dem som redan har rullat ut.

Jag vill gärna gå tillbaka till min fråga, om du tycker att det är rätt antal konsulter. Du valde att försvara dem – det kan man tolka som att du tycker det är rätt antal och att våra förvaltningar är proportionellt lagom stora och att vi har tillräckligt god effektivitet i den egna organisationen, i verksamheten. Jag tror att vi kan bättre, och en effektivitetskommission är ett sätt att få in konkreta förslag för att utveckla det.

Anförande nr 128
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Jag tycker att konsulter som inte uträttar något som vi har nytta av är konsulter för mycket.

Men du måste ändå svara. Eftersom du säger hela tiden att vi ska dra ned på konsulterna tycker jag du ska berätta vilka det är som ska bort.

Den största gruppen av konsulter, som jag har förstått det, är de som är med och bidrar till att fylla Vårdguiden med innehåll. Ja, man kanske kan anställa dem – men jag tror inte att det är särskilt rationellt eftersom det är en mängd olika konsulter som bidrar med sin expertkunskap.

Du är lite svaret skyldig här, Erika. Vilka konsulter är det som ska bort? Vi har haft den här debatten förr, och jag får aldrig svaret.

Nej, har vi medarbetare som inte uträttar något och som inte behövs så ska vi naturligtvis dra ned på det, och det är ett arbete som pågår både på hälso- och sjukvårdsförvaltningen och landstingsstyrelsens förvaltning, för att se om vi kan pressa ned kostnader och minska antalet medarbetare. Men det måste ju utgå från vad vi vill ha utfört. Även där får du tala om vad du menar. Jag försökte ha ett sådant samtal med gruppledaren för ditt parti i hälso- och sjukvårdsnämnden. Det var noll intresse för det.

Men jag är intresserad. Har ni några konkreta förslag? Vilka verksamheter är det som förvaltningen borde sluta göra? Säg det, så kan vi titta på det!

Anförande nr 129
K e n t I v a r s s o n (C): Ordförande, ledamöter! Det här är en väldigt angelägen debatt. Jag vill börja med att instämma i Anna Starbrinks utmärkta och faktabaserade svar.

Till Erika Ullberg vill jag säga: Det är bra att ni arbetar med samma riktning och engagemang med effektivisering av vården som vi – därav har den här motionen ett stort värde.

Frågan om effektivitet har fått ny aktualitet i dag genom Göran Stiernstedts utredning, som precis som Anna Starbrink sade den förra Alliansregeringen tillsatte. Göran Stiernstedt pekar på att det krävs en samverkan mellan både regionala insatser och nationella insatser.

Framtidens sjukvård syftar bland annat till en effektivisering av sjukvården, och det arbetet pågår fullt ut, precis som Anna har på ett mycket föredömligt sätt redovisat. På det sättet är motionen lite grann som att slå in öppna dörrar.

I motionssvaret nämns en rad åtgärder, framför allt att vi ska få vården på rätt vårdnivå och rätt profession, inte minst när det gäller att förflytta vård från akutsjukhusen och erbjuda vård nära patienterna på våra vårdcentraler. Det är flera stora förändringar som har förts fram. Inom andra områden har planeringen kommit långt, som framgår av motionssvaret. Anna var inne på detta med ersättningssystem för husläkare, som vi var överens om, och likaså akutsjukhusens omställningsavtal. Inrättande av närakuter och e-hälsa är andra sådana saker.

Vi slår oss inte till ro – absolut inte! Ingen får lov att slå sig till ro i det här arbetet. Det är viktigt att öka produktiviteten inom vården, och det är viktigt att inte minst samverka inom vården. Däri har Erika rätt, det är viktigt att undvika stuprör – det är samverkan som behövs på ett helt annat sätt än för närvarande. Men som framgår av svaret är det ett mycket effektivt arbete som pågår när det gäller att kunna göra vården effektiv och framför allt tillgodose medborgarnas behov.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag gläds åt den här diskussionen, jag tycker den är spännande. Jag tycker också att det är bra att flera av talarna har pratat om Göran Stiernstedts stora utredning, som handlar om hur vi kan använda vårdens resurser bättre men också om hur vi ska kunna uppnå en bättre och mer jämlik sjukvård med de resurser som står sjukvården till förfogande.

Stiernstedts utredning pekar på en del saker som kanske inte är fullt ut kända. Vi brukar ofta slå oss för bröstet och säga att vi är fantastiskt jättebra i Sverige, och det är vi – men andra länder börjar komma ifatt oss. Ta ett sådant fenomen som vi brukar skryta om, att vi har en lång medellivslängd i Sverige, delvis beroende på sjukvården. Men tittar man i statistiken så kan man

se att länder som Spanien och Frankrike är ifatt och har en lika lång om inte längre medellivslängd som Sverige och är lika högtstående. Då kan man ju önska sig att vi skulle gå ännu längre framåt och få ett ännu bättre sjukvårdssystem än det vi redan har.

Stiernstedt talar också om behovet att föra ut vård från de stora sjukhusen – någonting som pågår i vårt landsting och som vi i grunden är överens om är en nödvändig utveckling. Men han talar också om behovet av att förstärka vården för de multisjuka äldre. Det är ingen hemlighet att Stiernstedt är djupt kritisk och skeptisk till att ha vårdval för multisjuka äldre och att han funderar på om det inte skulle vara bättre, inte minst för samverkan mellan kommuner och landsting, att hitta en annan form för de 3–4 procent av patienterna som drar ungefär hälften av vårdens kostnader. Det är ett konkret förslag från hans sida, som jag så småningom gärna vill höra reflexioner om även från Allianspolitiker.

Jag är ju på många punkter kritisk till den politik som Alliansminoriteten för i det här huset, men jag säger inte att allt det ni gör är dåligt. Jag gläds åt att man håller på med arbetet att flytta ut vård från sjukhusen, och jag gläds åt att man har accepterat idén att införa närakuter.

Men det är klart att man kan fundera på våra vårdval. Är alla våra vårdval rationellt konstruerade? Låt mig ta ett exempel, som väcker en tanke hos mig. Vi kan se att Vårdval förlossning har uppenbara nackdelar – av en lång rad skäl, som vi har diskuterat tidigare i dag. Kostnaderna sedan det vårdvalet infördes har ökat med ungefär 9 procent. Det motsvarar ungefär den befolkningsökning som vi har haft sedan Vårdval förlossning infördes. Men när det handlar om ultraljudsverksamheten – som är väldigt tätt förknippad med just förlossningar – kan vi se att kostnaderna har ökat med 36 procent, utan att det egentligen finns några större medicinska anledningar. Då kan man fundera: Är det vårdvalet effektivt konstruerat? En del vårdval tror jag är det, men är just detta vårdval effektivt konstruerat?

Jag tycker att det finns en lite tråkig hållning från Alliansens sida, när man säger att vi politiker är jätteduktiga, vi har jättebra rationaliserings- och effektiviseringsförslag – så vi behöver inte ha några impulser utifrån! Jag tror att vi skulle ha jättestor nytta – oavsett partibakgrund – av att ha just en sådan expertkommission. Plocka in några av dem som har jobbat med Göran Stiernstedts arbete och låt dem titta på vad som sker i vårt landsting!

Vi är ju lite annorlunda än resten av Sverige. Vi går dubbelt så ofta till doktorn som man gör i resten av Sverige, utan att vi för den sakens skull är friskare egentligen. Vi har en mängd vårdvalssystem – några effektiva, några sätter jag frågetecken i kanten för. Vi har en beställar-utförarmodell, som vi är nästan helt ensamma om i svensk sjukvård. Det finns de som beställar-utförarmodellen i sig göder och föder byråkrati. Jag kan bara konstatera att när Inger Ros var sjukvårdslandstingsråd hade vi ungefär 300 anställda på sjukvårdsförvaltningen – i dag ligger de en bit över 750. Jag säger inte att de är onödiga, men man borde åtminstone kunna fundera: Driver vi vården effektivt? Skulle vi inte kunna få ännu bättre, mer jämlik sjukvård för de pengar som medborgarna i vår region ändå avsätter för detta?

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas motion.

Anförande nr 131
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack, Dag, det är intressant att höra dig. Jag blir också lite glad – du har en positiv attityd till hur vi kan arbeta framåt.

När det gäller vårdval tycker jag att det finns all anledning att vara lite ödmjuk, från alla håll. Jag är ju positiv till vårdval och tycker att det är en grundläggande sak att patienten ska få välja själv; jag vet att det finns olika uppfattningar om det. Men jag tycker också, som jag inledde med att

säga, att det är oerhört viktigt att det måste hänga ihop – både effektiviteten, tillgängligheten, kvaliteten och förtroendet.

Vi ser nu över alla vårdval för att optimera och se till att de blir så effektiva som vi vill. Vi kan ju också se att en del är e kostnadsdrivande process som vi inte önskar. Men för det behöver vi ingen kommission, menar jag.

Du säger att det är bra med impulser utifrån. Ja, det är väl självklart! Men det är tråkigt om du inte kan ta till dig impulser utifrån om du inte får sitta i en kommission. Vi har ett jättestort ansvar som politiker i hälso- och sjukvårdsnämnden, och vi har en hög kompetens och många medarbetare på förvaltningen som kan bidra med sådana impulser, och jag hoppas att du har ett brett kontaktnät utanför också.

Det behövs ingen kommission!

Anförande nr 132
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ja, jag tror att det är viktigt att ha en nyanserad syn. Jag tycker nämligen, som jag har sagt vid flera tillfällen, att flera av de vårdval som är införda i vårt landsting – och det är ju en upphandlingsform – är effektiva och når både stor tillgänglighet och effektivitet. Höft- och knä- och kataraktoperationer är två klassiska exempel där jag tycker att vi har haft framgångar med vårdval. Jag förespråkar inte heller ett avskaffande av vårdval i primärvården, så länge som det är jämlikt och rättvist konstruerat.

Däremot finns det vårdval som man verkligen kan ta sig en funderare på. Vårdval förlossning måste ju betraktas som ett jättefiasko när det handlar om att säkerställa att vi har en fungerande förlossningsvård i vårt län – bara för att ta ett ytterligare exempel som man skulle kunna prata om.

För mig är inte det viktiga i och för sig hur man betecknar saker och ting. Jag misstänker att Alliansen tyvärr kommer att rösta ned vårt förslag att ha en kommission på samma sätt som man har haft i riket – det är onödigt eftersom vi har så fantastiskt briljanta politiker här i vårt landsting. Men låt mig säga så här: Vid nästkommande sammanträde i hälso- och sjukvårdsnämnden, vår beställarnämnd i vår fantastiska beställar-utförarmodell, kommer jag att föreslå att vi bjuder in Göran Stiernstedt för att komma och berätta för nämnden om hans idéer för effektivisering av hur svensk vård skulle kunna utvecklas. Det tror jag vore spännande!

Anförande nr 133
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Men se där, nu börjar det likna något! Det är klart att vi ska använda de strukturer vi har för att utveckla, skaffa oss mer kunskap och blicka framåt. Och det är en väldigt bra idé att bjuda in Göran Stiernstedt. Vi har också tillsammans kommit på att vi kan ha gemensamma seminarier för att diskutera framtidsfrågor och ta in personer som kan bidra med det. Det kan vi göra i nämnden.

Äntligen trillade polletten ned, Dag! Jag är jätteglad för det.

Anförande nr 134
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag gläder mig åt den konstruktiva anda som helt plötsligt bröt ut hos Anna Starbrink i största allmänhet.

Fundera ändå en stund till på det där med en kommission. Nu har vi haft beställar-utförarmodell ända sedan Bosse Ringholms och Ralph Lédels dagar i den här församlingen. Alla andra landsting har övergett den styrmodellen.

Vore det inte kul att åtminstone få några utifrån – vi behöver inte kalla det kommission, för det är tydligen ett otäckt ord – till exempel statsvetare och ekonomer, att fundera på om vårt landsting verkligen har den mest effektiva styrmodellen, eller kan alla de andra regionerna i Sverige ha kommit på någonting när de har avskaffat beställar-utförarmodellen?

Anförande nr 135
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Ja, det här var en intressant debatt! Vi har från Miljöpartiet valt att reagera lite annorlunda på det här ärendet, med anledning av bland annat en skrivning som finns i svaret från förvaltningen: bedömningen är ”att nuvarande arbetsformer är tillräckliga för att fortsätta driva arbetet med involvering av interna och externa aktörer i utvecklingen och effektiviseringen av hälso- och sjukvården.”

I svaret hittar man också en mening om att värna effektiviteten i vårdens alla processer. Här är vi i Miljöpartiet inte riktigt överens med den styrande minoriteten.

Ni har låst upp landstingets resurser på ett korthus, Nya Karolinska sjukhuset, norra Europas dyraste sjukhusbygge, och väldigt mycket har handlat om just denna fastighet. Vi har mycket framför oss som vi måste göra när det gäller utskiftning av hälso- och sjukvård från akutsjukhusen, och det betyder att även där måste vi satsa våra resurser. Vi måste stärka närsjukhusen, vi måste stärka primärvården så att det också syns i resurserna.

Ska vi bygga den nätverkssjukvård som vi så gärna vill, som vi deklarerar i dokument efter dokument, måste vi göra förändringar så att det blir möjligt.

Tyvärr haltar den här omorganiseringen. Revisorerna har i sin rapport De mindre sjukhusens roll i en förändrad vårdstruktur lyft upp att planen Framtidens hälso- och sjukvård inte har hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Med andra ord betyder det att vi nu står inför en rad risker. En av de största riskerna är det kaos och eventuell vårdplatsbrist som kan uppstå när vården nu ska skiftas ut men mottagare saknas. Utskiftningen betyder också en försvårad personalsituation. Det kommer att komplicera rekryteringen av ny personal. Vi måste ta tag i personalens arbetsvillkor. Nu går vi in i omställningsavtal, men vi har inte en plan för kompetensförsörjningen klar. Vi har till exempel inte lyft in i vårdval ett skall-krav om fortbildning. Det betyder att vi har framför oss en omorganisering som behöver både resurser men också stabilitet.

Anna Starbrink frågar oppositionen som samlad grupp: Vad är det ni vill? Ja, det finns en del som vi från Miljöpartiet vill med anledning av den utskiftning av vår som ska ske och den stabilitet som vår organisation behöver för att mäkta med både ekonomiskt men också det som är den största resursen som vi har, nämligen vårdpersonalen. Det är ingen vård där ute utan vår personal!

Det betyder att när vi nu utskiftar så säger vi: För att få en stabilitet under hela övergångsperioden och omorganiseringen anser vi att SLSO ska vara ansvarig för utskiftet och ta emot det som skiftas ut. Det betyder att personal fortfarande kan vara anställd inom Stockholms läns landsting. Vi säger också att vi tycker att vi ska pausa vårdvalen, därför att de just nu inte är under kontroll när det gäller kostnader och inte heller huruvida de bidrar till en stabilitet i organisationen. Vi behöver få stabilitet i personalgrupperna, vi behöver vara en attraktiv

arbetsgivare – och för det behövs ett tydligt ledarskap under de närmaste fem åren ungefär, tills i alla fall det mesta har satt sig så att vi kan se huruvida man kan jobba vidare med olika andra modeller.

Mot den bakgrunden har vi i Miljöpartiet övervägt och bestämt oss för att inte delta i beslutet. Vi tycker inte att förvaltningens förslag nödvändigtvis är tillfredsställande. Därför känner vi – också med tanke på dagens debatter om förlossningsvården och Macchiariniaffären – att vi inte kan fortsätta som förut, vi behöver göra någonting nytt. Därför deltar vi inte i beslutet.

Anförande nr 136
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Tack så mycket, ordförande och fullmäktigeledamöter! Socialdemokraterna har framlagt en motion om förbättrad vård för landstingets medborgare och ett bättre användande av landstingets resurser. Det ställer vi i Vänsterpartiet självklart upp på, framför allt ett bättre användande av landstingets resurser, för man kan ju fundera lite på hur vi har använt resurserna. Om man säger NKS och OPS-avtalet, ja då blir vi nog lite mörkrädda. Nu har vi mer än 400 stängda vårdplatser. Är det verkligen rätt använda landstingsresurser att ha så många vårdplatser stängda?

Vi har kostsamma brandkårsutryckningar när det gäller hyrpersonal. Är det verkligen rätt använda resurser att lägga pengar på hyrpersonal i stället för på fast anställd personal?

Vi har sett av de debatter vi har haft i dag om Lina hage och BB Sophia att när de privata tröttnar, när de inte kan göra vinster längre så lämnar de över till det offentliga som får ta ansvar för att ha en BVC i Lina hage eller försöka ordna fram alla förlossningsplatser som behövs. Ja, då får det offentliga ta ansvaret och stå för kostnaderna. Man kan undra: Är det bra använda resurser?

Vi i Vänsterpartiet är rätt kritiska till att vi alltid, alltid ska upphandla, att vi alltid, alltid ska privatisera – det slår sönder vårdkedjor och fragmentiserar vården. Vi är rätt kritiska till de kostnadsdrivande vårdvalen – en del med galopperande kostnader i en verkligt oroväckande takt.

Men trots allt det vet inte vi om just en effektivitetskommission är det absolut bästa förslaget. Vi brukar säga att själva ordet effektivitet ibland kan sända signalen att du som personal ska springa snabbare. Jag tror att det är en lite olycklig signal med det tryck som vården står under i dag. Vi brukar säga att det är bättre att jobba klokare – rätt kompetens på rätt plats, använda resurserna på ett mer effektivt sätt, sätta patienten i centrum, hålla ihop vårdkedjor etcetera, etcetera.

Därför har vi från Vänsterpartiet ett eget förslag, som går ut på att motionen är besvarad, men vi ställer inte upp på den politiska kappan som Alliansmajoriteten har skrivit fram. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 137
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Tack, ordförande och fullmäktige! Det är svårt att sitta tyst efter ett sådant inlägg och därför begärde jag en kort replik.

Jag vill påminna Håkan Jörnehed om att vi också hade en SLSO-driven barnavårdscentral som stängde i Hovsjö, och där jag i alla fall inte hört Håkan tala om några övervinster för de egna, landstingsdrivna enheterna. Vi hade väldiga problem med rekryteringen, som vi har diskuterat här tidigare i förmiddags. Det är bra att komma ihåg att det var ett landstingsuppdrag som inte lyckades med sitt vårduppdrag. Det är väldigt tråkigt, men faktum är att vi hade den situationen.

I sammanhanget vill jag också nämna, eftersom vi pratar om vårdval, att vi på torsdag har en beredning om barn, unga och förlossningsvård där vi kommer att få en rapport om ungdomsmedicinska mottagningar och hur det har gått med vårdval ett år efter införandet. Vad är resultatet där? Jo, nio nya BUM:ar – barn- och ungdomsmedicinska mottagningar – även i områden som ibland lite slarvigt kallas för utanförskapsområden. Det tycker jag är ett gott betyg för vårdval. Det har gett en närmare och mer regelbunden barn- och ungdomshälsovård i vårt län, och det tycker jag är ett gott exempel på att vårdvalet faktiskt fyller sitt syfte, med en valfrihet och en ökad jämlikhet i den här viktiga vården.

Anförande nr 138
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): När det gäller just BVC runt Södertälje kan man väl inte säga att det har blivit så jämlikt – de läggs ju ned! Det hjälper inte att Ella Bohlin säger att det är tråkigt. Du måste ju, utifrån din politiska förmåga, se till att de här barnavårdscentralerna får resurser att kunna verka i de områdena – det måste ligga inom ditt ansvar.

Som vanligt vill du prata mängdlära. Du säger: Nu har vi fått nio barnmedicinska mottagningar. Vad är det som säger att det är bättre än att bara ha fem och lägga de resurserna på redan befintliga? Inte skulle du väl tycka att vården blev bättre om vi två NKS, exempelvis – eller två Ella Bohlin? Det verkar ju bli rena katastrofen!

Anförande nr 139
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter! Håkan, först och främst blandar du ihop olika vårdenheter här. Vi pratar både om BVC och om BUM. Det är inte samma sak. Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar är en typ av specialistmottagningar som har särskilda uppdrag. Det är ändå viktigt att hålla isär dem, även om det gäller barnsjukvård i ett större begrepp.

När det gäller Lina hage är jag helt övertygad om att vi kan få till en samverkan med socialtjänsten, där landstinget naturligtvis tar sitt ansvar. Det är ju inte så att vi drar oss ur ett område där vi ser att det är utmanande att klara uppdraget.

Men jag tycker att det är ohederligt när du skyller på pengar och resurser hela tiden och hävdar att de privata skulle vara ute efter att göra vinst på barn i det här fallet, när SLSO hade ungefär samma utmaningar och tyvärr inte klarade uppdraget. Nu har jag ändå stora förhoppningar om att vi kommer att kunna fortsätta ha verksamheten här, och vårdgivaren är också helt inne på det spåret.

Anförande nr 140
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ja, men enligt de uppgifter vi har fått drar sig Capio ur för att man inte klarar uppdraget utifrån de resurser man har – det har de själva gått ut med i media. Jaså, är det fel?

Oavsett vilket så lägger Capio ned. Vem ska ta ansvaret? Jo, det offentliga. Och vad har det här kostat? Du pratar om barn och pengar. Vad har hela historien med BB Sophia, som du är ansvarig för, kostat? Vad har det exempelvis kostat förvaltningen att granska avtalet och göra olika typer av stresstest för att säkerheten ska kunna fungera? Sedan påverkar det övriga sjukhus ekonomi när de förlorade så mycket personal, och nu ska denna personal tillbaka.

Vad kostar egentligen hela denna katapultpolitik som du företräder, Ella Bohlin?

Förste vice ordföranden: Det var den sista repliken i det här replikskiftet. Vill ni tala ytterligare så får ni begära ordet. Nu går vi tillbaka till talarlistan och näste talare är Rickard Wall, varsågod.

Anförande nr 141
Rickard Wall (-): Tack så mycket, ordförande och ledamöter! Erika Ullberg har nu lagt en motion om att man ska samla ihop smartare arbetsformer, bättre styrsystem, stärkt upphandlingskompetens och bättre ledarskap inom en effektivitetskommission. Så har det kommit svar från förvaltningar och det har debatterats, där man har svarat på alla Erikas komponenter. Men en av komponenterna, stärkt upphandlingskompetens, står det faktiskt ingenting om i de här svaren från förvaltningarna, och jag har inte hört mycket sägas om det heller här under debatten, så då får väl jag ta på mig att fylla det vita området.

Nationalekonomerna gjorde på 1960-talet observationen att när vi har en verksamhet, till exempel inom sjukvården, så visar det sig att kostnaderna är större inom det offentliga än inom det privata. Strax före jul var det en doktorsavhandling vid Örebro universitet – som i och för sig handlade om järnvägsunderhåll – där det visade sig att det privata är 11 procent mer effektivt. Det här slog alltså nationalekonomerna på trumman för under 1960- och 1970-talet, och sedan kom ju liberaliseringsvågen och avregleringsvågen i gång.

Från politikens håll köpte man det här, att privat är 10 procent mer effektivt, lite mellan tummen och pekfingret: Allright, då gör vi så. Vi låter det gå i privat regi, så gör samhället en 10-procentig vinst, och delar upp det så 5 procent går till de privata och 5 procent behåller vi, till exempel genom att sänka skatten eller utöka verksamheten, eller vad man nu vill göra.

Så satte man i gång, med start under 1980-talet kan man väl säga, och nu är det väldigt mycket verksamhet som drivs genom upphandling.

Problemet är förstås detta: De privata företagen nöjde sig inte med 5 procents vinst, de ville ha mera. Vad de gör är att sänka sina kostnader genom att sänka kvaliteten – man drar in på personal och man drar in på dittan och dattan.

Det fascinerande är att det här är ingenting nytt. För några år sedan var det en ekonomisk debatt. Den här artikeln handlade om fyrsystemet i Sverige – före 1840! Också under stormaktstiden var fyrarna viktiga saker, som var utlagda på entreprenad. Redan på Karl XII:s tid hade man ett elände med att hålla efter byalagen och de privata entreprenörerna, som drog ned på kvaliteten på vedpinnarna, sämre ljus och färre lystimmar och så vidare. Ni som såg Raskens på teve kommer ihåg att den indelte soldaten hade avtal med staten, att byn skulle leverera en viss mängd säd och annat – men när Rasken fick sin påse med säd så var det dålig kvalitet.

Här krävs det stärkt upphandlarkompetens, så att man kan mota Olle i grind!

Det här är ett problem som man har hållit på med sedan urminnes tider, som ni ser, och fortfarande har man inte hittat någon lösning. Då menar vi socialkonservativa att det är upp till er som förespråkar privat verksamhet att visa att det går att – vad ska jag säga? Jag saknar ett enda ord här! Ska jag behöva begära ordet igen?

Förste vice ordföranden: Jag tror att fullmäktige ändå förstod poängen. Vi tackar Rickard Wall och finner att ingen ytterligare talare är anmäld.

§ 16 Motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V) om att införa Naloxon nässpray

Anförande nr 142
B i r g i t t a S e v e f j o r d (V): Tack, ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare och eventuella lyssnare! Jag har lagt en motion som handlar om Naloxon nässpray. Den har fått ett snabbt besvarande av den sittande majoriteten, och jag tackar för det.

Vi vet i dag att de drogrelaterade dödsfallen i Sverige och inte minst i Stockholm ökar mycket kraftigt. Enligt EU:s narkotikabyrå har Sverige näst högst narkotikarelaterad dödlighet i hela Europeiska unionen. Man har då lagt ett antal förslag, som bland annat innefattar att man rekommenderar införande av Naloxon nässpray som ett sätt att rädda liv. Överdödligheten är störst bland personer som har fastnat i ett beroende av heroin, och vi har i Stockholms läns landsting landets flesta heroinmissbrukare.

Det är ganska vanligt att när man har fastnat i ett beroende av heroin så överdoserar man ganska lätt. Då krävs det oftast snabba insatser därför att överdos kan leda till livshotande förlamning av centrala nervsystemet och andningen, och då behöver man snabb hjälp. Det är här Naloxon nässpray kommer in.

Vi vet också att i grupperingar där man har hamnat i ett missbruk har man en förhållandevis negativ syn på en del av vårdens resurser, så man drar sig ibland för att ringa ambulans för att få snabb hjälp, därför att man vet att polisen ofta kommer tillsammans med ambulansen och det vill man undvika. Där skulle man då i stället själv kunna använda Naloxon nässpray för att häva den förlamning som man har drabbats av.

Innan jag går vidare vill jag passa på att tacka för det väldigt positiva svaret. Det är helt klart att ni som orkat läsa allting ordentligt ser att vi har samma uppfattning – oavsett om vi är i opposition eller majoritet ser vi positivt på ett införande av Naloxon nässpray. Vi har lite olika ingångar, men vi har båda en väldigt positiv inställning, och det vill jag verkligen tacka för. Jag tycker att det har inneburit att vi efter det senaste valet har en mer öppen debatt om hur vi ska hjälpa människor som har hamnat i ett missbruk än vad vi hade tidigare, då vi som ni vet hamnade i konstiga motsättningar hela tiden. Nu satsar vi tillsammans på att utveckla den här vården och rädda så många människor som det bara går, men också att förebygga missbruk, att lindra och att bota. Och det är ju precis det som är våra uppgifter när vi sitter i den här församlingen!

Men även om det är så att vi har en väldigt likartad uppfattning, vill jag ändå yrka bifall till mitt förslag i motionen. Det gör jag därför att jag tycker att min motion är tydligare med vad man ska göra och inte göra än det svar vi har fått från den sittande minoriteten som är en majoritet – det är ju den konstruktion vi har i Stockholms läns landsting i dag.

Jag yrkar alltså bifall till Vänsterpartiets motion att snabbt införa Naloxon nässpray.

Eftersom jag har en minut kvar vill jag säga att Naloxon nässpray, för er som inte vet, är en väldigt enkel liten produkt att använda, man behöver inte genomgå någon större utbildning, det räcker med att lära sig de enklaste handgreppen. Den kan användas av människor som själva är drabbade av ett missbruk, den kan användas av anhöriga som ser att son eller dotter har tagit en överdos, den kan användas av polis, brandkår och andra som rör sig i sådana kretsar och på olika sätt kommer i kontakt med människor som hamnar i ett svårt missbruk. Det är en väldigt och enkel medicinsk-teknisk produkt, som man skulle kunna införa för att rädda liv.

Anförande nr 143
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Tack för ditt inlägg, Birgitta Sevefjord! Det var lärorikt – du är väl påläst och har en folkbildande ådra. Jag tycker det är bra. Det här är frågor som jag tycker vi behöver diskutera mera, men också göra det på ett nyanserat sätt och grunda det på den kunskap som i dag finns.

Och du har ju rätt, i långa stycken är vi helt överens. Det är nyanser som det handlar om i våra svar. Förhoppningen är nu att ett initiativ som har tagits i Skåne ska bli verklighet, att vi ska kunna pröva det här läkemedlet i form av nässpray. När produkten finns tillgänglig för oss ska vi gärna hänga på och samarbeta med Skåne. Jag vet att till exempel vårt eget sprututbytesprogram i Stockholm har uttryckt intresse för det, och jag tycker det är önskvärt att hänga på. Frågan är väl om vi ska starta ett eget projekt parallellt med Skåne. Det är jag mera tveksam till. Jag tycker vi kan göra det här tillsammans. Det är möjligen den nyansskillnaden man kan läsa i vårt svar.

Det är en tragisk utveckling som vi ser när det gäller dödligheten med narkotikarelaterade orsaker. Det har skett en kraftig ökning i Sverige – mellan 2013 och 2014 ökade dödligheten med 30 procent, hela 765 människoliv gick till spillo i drogrelaterade dödsfall under 2014, och det är naturligtvis alldeles för många.

Kan vi skapa förutsättningar för att faktiskt rädda liv och minimera den skada som överdoserna kan ge, så är det välkommet. Det är naturligtvis ingen lösning på det stora problemet, att en människa fastnar i ett beroende, men det kan ju vara ett sätt att lösa en akut situation. Sedan behövs det många fler åtgärder förstås, och vårt sprututbytesprogram här i Stockholm har, såvitt vi kan bedöma nu med de resultat vi ser, varit väldigt framgångsrikt och vi kommer så småningom att få fatta beslut om att utveckla det. Men vi behöver göra mer, inte bara hos oss utan också verka nationellt, för att få en förändrad syn på det här.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 144
B i r g i t t a S e v e f j o r d (V): Jag tänkte bara fråga dig en sak. Varför jag fortsätter att hävda bifall till den motion som Vänsterpartiet har lagt är därför att jag är lite osäker på vad du menar när du säger att vi ska göra det tillsammans med Malmö. På vilket sätt ska vi göra det tillsammans? Eller finns det bara en förhoppning att vi ska kunna göra det tillsammans? Kan du konkretisera lite mer?

Vad jag vet så tänker Malmö göra ett treårsprojekt, och förmodligen dras det i gång redan till hösten. Det ska omfatta långt över tusen personer. Är en viss kvot avsatt för Stockholm i det projektet? Kan du försöka förtydliga detta lite i denna replik? Tack.

Anförande nr 145
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Det jag vet i dagsläget är att det pågår en dialog mellan våra organisationer som arbetar nära den berörda målgruppen och Malmö, men formerna för det får jag återkomma till. Jag tycker det vore väldigt bra om vi kunde få till det på det sättet, för det gör ju också att underlaget för den studien skulle kunna bli större.

Jag glömde säga det tidigare: De kunskaper vi får på det sättet, men också de erfarenheter som vi kan ta till oss från internationellt håll, är en bra grund för att kunna breddinföra det här. Det hoppas jag att vi ska kunna göra så fort vi är på trygg mark. Framför allt handlar det om metoden och lite kunskapsöverföring till dem som får den här nässprayen i sin hand, antingen individen själv eller någon runt omkring.

Anförande nr 146
Anders Nilsson (MP): Någon nämnde siffran 745 eller 755, tror jag, dödsfall som är relaterade till narkotika förra året i Sverige. Jag tycker vi kan stanna kvar vid den siffran lite grann. Det är nästan tre gånger så många som dog i trafiken. Diskussionen kring narkotikadödlighet dyker upp då och då, men man kan inte direkt säga att det dominerar debatten.

Därför är det väldigt glädjande med den här typen av initiativ, och vi i Miljöpartiet är glada att se att det verkar finnas en samsyn kring just Naloxon. Att Naloxon räddar liv vet vi från andra länder, våra grannländer bland annat, och det ger vad man känner till inte några bieffekter, det kan inte missbrukas av någon som inte har opiater i kroppen, och så vidare.

Tillsammans med det sprututbytesprogram som finns tror vi att Stockholm kan bli lite av pionjär. Vi har ett väl fungerande sprututbytesprogram och vi kan ligga väl framme i den narkomanvård som gäller det yttersta symptomet av missbruk. Nästa steg handlar om att föra ut det till fler kommuner runt om i länet.

Splittringen i den här frågan gäller, som vi har hört, om man ska starta ett eget forskningsprojekt eller om man ska försöka vara en del av Skånes. Miljöpartiets hållning i den frågan är att det är bättre att haka på Skånes projekt, därför att det kommer sannolikt att komma i gång snabbare och vi tror att det är viktigt att komma i gång snabbt.

Därmed anser vi i Miljöpartiet att motionen är besvarad.

Anförande nr 147
Rolf Bromme (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill först säga att jag har ingen annan uppfattning i beslutsfrågan än landstingsstyrelsen, men jag har några synpunkter som kanske är intressanta på vägen.

Vad är det vi diskuterar? Jo, dödsfall vid överdos. Vilka slag av narkotika kan ge det? Inte bara heroin utan alla de som är bedövande till sin effekt och därför kan leda till andningsförlamning.

Det jag saknar i såväl motionen som expertutlåtandet från förvaltningen är en diskussion om i vilka situationer det här inträffar. Birgitta Sevefjords inlägg gick ut på att det här sker vid så att säga normalt missbruk, när man är inne i ett pågående missbruk. Men det är väldigt sällsynt – det sker efter uppehåll. Dödsfall på grund av överdos sker till exempel efter medicinsk avgiftning eller efter en fängelsevistelse, då man har haft ett uppehåll i missbruket. Varför sker det? Jo, därför att den enskilde missbrukaren inte kan bedöma hur stor, eller snarare hur liten, dosen ska vara för att man inte ska få en överdos. Överdosen är då alltid mindre än den normala dosen vid pågående missbruk – kraftigt mindre.

Då menar jag, att eftersom man vet om den här situationen till exempel efter avgiftning eller fängelsevistelse så kan man förebygga detta, om dessa myndigheter informerar narkomanen om detta, och då behöver man inga andra hjälpmedel – det vill säga man kan redan nu förebygga det här!

Jag menar att det borde finnas en informationsplikt hos dessa myndigheter, så att man kan se till att det inte blir sådana överdoser. En överdos är alltid en felbedömning av hur stor dos man kan ta, och alltid mindre än den normala. Det är själva grundproblemet.

Man kan alltså göra någonting redan nu.

Anförande nr 148
Per Carlberg (SD): Ordförande! Vänsterpartiet har sin motion om nässpray med Naloxon. Det tycker vi är bra, och vi sverigedemokrater ställer oss positiva till den nässprayen då den kan rädda liv. Vi har varit i kontakt med våra kolleger i Region Skåne, och de tycker att vi bör stödja det här – fast först efter att pilotprojektet där nere har gått igenom. De sade även att nässprayen är bra för anhöriga som kan hjälpa en som har tagit en överdos, men att det krävs upplysning om att den som har tagit nässpray efter en överdos bör åka in till sjukhus eftersom Naloxonet går ur kroppen och då kan man åter hamna i det tillstånd man var i innan man tog sprayen.

Från Sverigedemokraternas sida yrkar vi bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut, att motionen anses besvarad.

Anförande nr 149
Landstingsrådet Larsson (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det här är en väldigt bra motion, och jag vill hylla Birgitta för att ni har tagit fram den. Mycket talar för att Naloxon skulle kunna rädda liv, och det är väldigt bra om Skåne får i gång sitt försök framöver.

Vi socialdemokrater vill yrka bifall till det förslag som vi har lagt fram i landstingsstyrelsen, som i sina väsentligaste drag handlar om att Stockholm ska kunna kopplas ihop med det som nu ska ske i Skåne – det är i grunden vad vårt förslag handlar om.

Sedan tänker jag trycka på i andra fora, bland annat via mitt uppdrag i SKL och de trepartsdiskussioner som förs kring läkemedel, hjälpmedel och sådana saker. Personligen tror jag att det vore till gagn om vi fick i gång ett mer vidgat nyttjande av Naloxon i hela landet. Det är inget som den här församlingen ska besluta om, men jag tror mycket på att det är rätt väg att gå.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut.

Anförande nr 150
Birgitta Sevefjord (V): Tack, ordförande! Till dig, Rolf Bromme: Det är självklart att vi ska jobba förebyggande – jag nämnde också att det förebyggande arbetet är viktigt. Jag har ingen annan åsikt än vad du har när det gäller detta, så det var bara bra att du förtydligade på det sätt som du gjorde.

Varför vill jag ändå vidhålla mitt bifall till Vänsterpartiets förslag i motionen? Det är ju uppenbart att vi inte har några stora motsättningar i den här salen – vi vill ha Naloxon nässpray, så fort det blir möjligt. Men jag tycker att det fortfarande är ganska otydligt i vilken utsträckning Stockholm kan vara en del av det projekt som kommer att dras i gång i Malmö. Bakgrunden är att de flesta heroinmissbrukare i landet faktiskt finns i Stockholm, så det är viktigt att vi inte bara blir en liten sideline till projektet i Skåne utan att vi också ger möjlighet till en ordentlig insats i Stockholms läns landsting. Det är därför jag vidhåller mitt förslag till beslut.

Man kan säga så här, sammanfattningsvis. Vi är överens om att Naloxon nässpray är bra, och så fort det finns tillgängligt vill vi införa det i Stockholms läns landsting. Vad vi inte är överens om är hur vi ska göra det just nu, och det är därför jag yrkar bifall till Vänsterpartiets motion.

Och till sist en liten kommentar. Det finns något konstigt i underlaget, för plötsligt börjar man prata om något som inte alls hör hit när man hänvisar till Kerstin Burmans motion i ett av underlagen från hälso- och sjukvårdsnämnden. Det kanske man kunde titta på och rätta till framöver – det var ganska förvirrande.

§ 17 Motion 2015:10 av Anna Sehlin (V) om att införa plattformsväggar i kollektivtrafiken

Anförande nr 151
A n n a S e h l i n (V): Tack så mycket! Den här motionen handlar om att successivt införa plattformsväggar i kollektivtrafiken, där trängseln är som störst. Anledningen till att vi har skrivit motionen är att resenärer skadas när de ramlar ned på spåret – i värsta fall blir de påkörda av ett inkommande tåg och avlider. Bara att se vilken kris detta innebär för resenärerna, deras familjer och människor i närheten, till exempel den som kör tåget, gör att vi anser att det här är någonting som måste prioriteras, och det skyndsamt.

Det finns grupper som reser i kollektivtrafiken som är extra utsatta, till exempel funktionsnedsatta. De som har synnedsättning kan inte se om det är ett föremål på plattformen som kan orsaka att de ramlar ned på spåret, och de kan ha svårt att parera en knuff som inte alls är hård eller menad att vara leda till att de ramlar ned på spåret. Det här är sådant som händer hela tiden – i trängseln, helt enkelt. Jag fokuserar nu inte på självmord och sådana saker utan den dagliga trängseln för resenärerna i tunnelbanan.

I svaret på motionen – som vi så klart tackar för – säger den borgerliga majoriteten att det pågår stora utbyggnader av kollektivtrafiken, som kommer att minska trängseln. Ja, det pågår stora utbyggnader av kollektivtrafiken, men det är på så lång sikt – gula linjen 2022, tunnelbanan till Nacka 2025 – så det kommer inte att hjälpa de resenärer som i dag riskerar att ramla på spåret, i tunnelbanan eller i pendeltågstrafiken.

Vårt förslag är att göra det här skyndsamt. Självklart handlar det om en stor kostnad, men man kunde göra det successivt och även titta på de pågående installationer av plattformsväggar som görs på Citybanan, där man har tagit beslut att station City och station Odenplan får plattformsväggar.

Vår egen trafikförvaltning har gjort ett försök på station Åkeshov på gröna linjen mot Hässelby, där man har tittat på plattformsväggar i utomhusklimat. Det är ju också en svår avvägning – hur gör vi om plattformsväggarna själva blir ett hinder för resenärerna, om de skulle fastna och hindra människor att komma ombord på tåget? Där tittar man alltså på just hur det ska lösas. I samband med uppgraderingen av röda linjen tittar man också på hel- och halvautomatisk drift, och där är plattformsväggar någonting som studeras.

Vi har därför redan ett underlag och kunskap om plattformsväggar. Vi vet ungefär vad de kostar, de olika varianterna – hel- och halvhöga, om de går på den ena eller den andra ledden. Vi har också stora möjligheter att resa runt till de större städerna i Europa och titta på hur plattformsväggar fungerar i dag. Ofta när det är hel- eller halvautomatisk drift så finns det plattformsväggar, och det funkar bra.

Framför allt ser vi det här som en nödvändighet för resenärerna – de resenärer vi har i dag, de som i dag riskerar att skadas eller i värsta fall avlida. Och vi ser det som en samhällsekonomiskt lönsam investering, med tanke på de förseningar som det orsakar, osäkerheten och rädslan det ger upphov till. Vi talade tidigare om hur vi ska få kollektivtrafikandelen att öka och få fler resenärer i våra system, och om vi visar på handlingskraft just i den här frågan, som handlar om säkerhet, trygghet och funktion, så kan vi också få med oss våra resenärer, om vi kan säga att vi gör det här successivt. Vi kan inte göra på alla stationer samtidigt, men vi kan göra det på de stationerna där trängseln är som värst. Vi kan visa handlingskraft och visa att vi tycker att det här är en viktig åtgärd att göra.

Bifall till motionen, yrkar jag. Jag hoppas att vi ändå är överens om att plattformsväggar är en viktig sak. Frågan är hur vi når till ett införande, en installation och vägen dit.

Anförande nr 152
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Tack för en motion som fångar en bra och viktig fråga! Vi kan väl inte nog betona det faktum som jag tror att vi alla är väldigt medvetna om, nämligen att Stockholmsregionen i dag är en av Europas, för att inte säga Europas snabbast växande storstadsregion. 35 000–40 000 nya invånare tar årligen plats i vår region. De tar plats med förhoppningar, så klart, om hur deras framtid ska gestalta sig, och de nya invånarna är med och bidrar till en tillväxt och utveckling som saknar motstycke i stora delar av Sveriges historia.

Med den positiva utveckling som följer av att regionen får fler invånare följer också en del andra utmaningar. Det handlar mycket om kapacitetsbrister och utmaningar kopplade till trängseln. Det gäller ju inte bara i den dagliga verksamhet som vi kanske främst förknippar med trafiken i form av köer och trängsel där utan också när det gäller våra välfärdsverksamheter, när det gäller vår bostadsmarknad och mycket annat som vi diskuterade i samband med Rufs-debatten tidigare.

Med detta följer ju en utmaning i just kollektivtrafiken, det som handlar om att ta hand om det som vi har, kraftsamla för att bygga nytt och ta en ny och mer aktiv roll i samhällsbygget.

Därför var ju en viktig del i det åtgärdsprogram som Alliansen presenterade i sin budget för år 2016 att vi tog fasta på att vi både har att ta hand om det som vi har på ett bra sätt, att trimma vårt trafikutbud, trimma vår trafik så att vi får en ekonomiskt uthållig kollektivtrafik och även ta med i beräkningen, skaffa oss ekonomiska muskler för att kunna göra nödvändiga investeringar för framtiden. Utbyggd tunnelbana, ett sjösättande av Citybanan, nya tunnelbanevagnar, nya pendeltågsvagnar, utbyggd tvärbana, förbättrad och utbyggd busstrafik som också tar i beaktande nya miljö- och klimatutmaningar.

Allt detta och mycket mer fanns ju då och finns ju fortfarande i våra ambitioner för framtiden. Men vi skadesköts mycket allvarligt i frågorna som rör kollektivtrafiken av de rödgröna partierna med stöd av Sverigedemokraterna på ett sätt som underminerade vår ekonomi på kort och lång sikt med i runda slängar 700 miljoner om året.

Av den orsaken är ju det som vi hade hoppats på skulle bli satsningar snarare besparingar och åtstramningar, och det som vi hade hoppats på skulle bli nyinvesteringar handlar om att vända på varje krona för att göra det för dagen nödvändigaste. Jag hoppas att vi kan klara av en ändrad inriktning i detta och i kommande budgetbeslut.

För visst behövs satsningar på till exempel plattformsdörrar! Och vi har också tillsatt en utredning inom ramarna för trafikförvaltningens arbete där vi studerar och prövar tekniken för att se var tekniken kan tänkas behöva sättas in först. Vad kostar det att införa den här typen av system och vilka följdkrav ställer detta på många delar av vår verksamhet? Det handlar nämligen inte bara om att sätta upp en teknisk vägg – gränssnittet mellan väldigt mycket av det som vi kallar för säkerhetsföreskrifter och teknik och arbetssätt och hur tågföraren ska samspela med dem som har uppsikt över perrong och annat är frågor som vi måste ta ställning till. Allt detta och väldigt mycket annat måste ju förändras som ett led i att man inför plattformsdörrar.

Som sagt, vi har prövat detta. Det pågår en utredning inom det som kallas för Program röda linjen. I Åkeshov har vi haft ett försök med den fysiska plattformsdörren på plats bland annat. Vi ser också till att vi, när vi nu får på plats Citybanan, också får på plats plattformsdörrar i anslutning till de två nya pendeltågsstationer som vi nu bygger som ett led i bygget av Citybanan, det vill säga den nya under Stockholms central och den nya under Odenplan.

Det ska sägas att det är lite olyckligt om vi här nu lite i blindo utan att ha en utredning om konsekvenserna ska ta ställning. Om vi tillsätter en utredning så ska väl den få arbeta! Sedan ska vi utifrån utredningens resultat bereda ärendet, och respektive parti ska sedan göra sina ställningstaganden. Vilka slutsatser vill vi dra av en sådan utredning? Vilka beslut ska vi fatta till följd av en sådan utredning? Och sist men inte minst: hur ska vi finansiera ett sådant beslut?

Den här motionen vill tyvärr två saker, dels kortsluta ett utredningsarbete och innan en utredning är färdig säga hur vi ska göra, dels utan att finansiera det säga att vi dessutom ska börja bygga och vi ska införa plattformsdörrar utan att visa hur det hela ska finansieras.

Låt mig bara beskriva att det är ganska stora kostnader som det här handlar om. Jag vill inte förringa behovet av att förhoppningsvis få på plats den här formen av teknik. När vi år 2013 studerade det här senast talade man alltså om en kostnad om cirka 50 miljoner kronor per station, det vill säga 1,8 miljarder för hela röda linjen. Om man tittar på hela tunnelbanesystemet så talar man om en satsning om 5 miljarder som vi i så fall här i dag i blindo skulle fatta beslut om.

Visst, vi har erfarenhet även från införandet av de plattformsdörrar som nu byggs tillsammans med Trafikverket när det gäller Citybanan. Då talar vi alltså om 230 miljoner kronor för sex stycken väggar à 250 meter. Priset kanske sjunker något när vi tittar på tunnelbanan som har kortare perronger. Till detta ska nämnas en del andra komplikationer som rör troliga följdinvesteringar i ventilation eller förstärkningar av våra perronger där vi vet att de är konstruerade på ett sätt som handlar om gammal teknik.

Det är bra med en motion som pekar ut en angelägen fråga, men låt oss invänta utredningen som vi ju gemensamt har fattat beslut om ska få arbeta innan vi drar några slutsatser om vad som ska göras. Låt oss också se till att vi finansierar det vi vill göra.

Anförande nr 153
C o n n y F o g e l s t r ö m (S): Herr ordförande! Tack, Anna, för en väldigt bra och angelägen motion! Det här är ju samtidigt både en ganska lätt och en svår fråga. Den är lätt därför att den är sympatisk. Det är en motion som jag gärna hade yrkat bifall till om inte om hade varit. Den är lätt därför att behovet är stort. Varje år dör omkring 25 personer i tunnelbanan därför att de hamnat på spåret av någon anledning. Frågan är lätt därför att synskadade har jättestora problem att orientera sig i trängseln på perrongerna, i rusningstid framför allt.

Samtidigt är frågan svår för, precis som Kristoffer Tamsons berörde, är det tekniskt komplicerat att installera plattformsväggar på befintliga stationer. Det är svårt därför att trafikförvaltningen håller på och utreder den här frågan för närvarande. Det är svårt därför att vi i dag inte vet exakt vad det hela kommer att kosta. Behoven är enorma och man kan förmoda att detta kommer att bli jättedyrt att göra installationer på befintliga stationer. Vi har mycket att prioritera.

Trafikförvaltningens utredning har trots allt pågått sedan år 2012. Trafiknämndens ledamöter var på ett studiebesök i Helsingfors för fyra år sedan och gjorde särskilt studier på plattformsdörrar. Vid det tillfället var faktiskt alla överens om att detta är en angelägen investering. Sedan år 2014 pågår dessutom ett skarpt försök ute vid Åkeshovs tunnelbanestation.

Därför, mina vänner, tycker jag att landstingsstyrelsens beslut är alltför defensivt och passivt!

Landstingsstyrelsens förslag till beslut är att motionen ska anses besvarad. Men då händer faktiskt ingenting i sak. Det behövs lite fler politiska initiativ i den här frågan för att det ska hända någonting, tror jag. Jag vill därför försöka mig på en pragmatisk och konstruktiv kompromiss här i dag som förhoppningsvis även Kristoffer Tamsons kan ansluta sig till.

Det yrkande vi har framfört i så väl färdtjänstberedningen och i landstingsstyrelsen som i trafiknämnden är att trafikförvaltningen före sommaren år 2016 faktiskt ska komma och presentera sin utredning och göra sin analys av försöket ute i Åkeshov. Om vi inte sätter press på förvaltningens tjänstemän finns det risk för att det här drar ut på tiden ännu längre och att trafikförvaltningen sedan successivt ska installera plattformsväggar i kollektivtrafiken.

Vi är alla överens om att detta behövs, men i dag har vi inte blivit klara med frågan om finansieringen. Ett inriktningsbeslut om att de här väggarna ska installeras successivt borde alla kunna ställa upp bakom.

Till saken hör också att det i beslutsunderlaget anförs att trängseln i kollektivtrafiken kommer att minska när tunnelbanan byggs ut till mot Nacka och Barkarby. Men jag är inte så säker på det. Jag tror faktiskt inte på det. Det beror dels på att vi har en stor och konstant befolkningsökning i vår region, och vi kommer hela tiden att ligga steget efter. Det beror dels på att utbyggnaden av tunnelbanan kommer att ta väldigt lång tid – år 2025 talar man om att det ska vara färdigt –, dels har vi en ambition, i alla fall vi som finns i den här lokalen, att styra resenärerna bort från bilåkandet och över till kollektivtrafiken. Så vi får nog lära oss att leva med att det kommer att vara trångt i kollektivtrafiksystemet även framgent.

Om vi då på något sätt ska försöka peka ut några stationer som vi så småningom ska börja med så är det förstås de stationer där trängseln är som värst. Jag menar jag T-Centralen, Slussen, Gullmarsplan och Östermalmstorg. Det är väl på de stationerna som vi får börja installera plattformsväggar.

Herr ordförande, det socialdemokratiska yrkandet blir att landstingsfullmäktige ska uppdra åt trafikförvaltningen att senast till sommaren 2016 återkomma med en rapport från utredningen så att vi kan gå från ord till handling och att vi sedan ska vara överens om att vi successivt ska installera plattformsdörrar utan att binda oss vid något årtal och några pengar för det.

Anförande nr 154
M a l i n K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Miljöpartiet tycker också att det här är en bra och viktig motion, och vi tackar Anna för den!

Vi vill framhålla några delar som vi tycker också är viktiga. Det handlar om framför allt säkerheten. När det gäller synskadade, när det gäller rörelsehindrade barn och andra barn men främst när det gäller trängseln.

Vi vill också framhålla hälsoaspekten i det här fallet. Hälsofarliga partiklar påverkar oss som står vid perrongerna. Plattformsväggar kan utifrån sin konstruktion minska just den påverkan på oss som står i kollektivtrafiken.

När det gäller komforten så är vissa stationer delvis utomhus. Om man skapar väggar utifrån deras konstruktion skulle vi också kunna få bättre temperatur i det läget.

Det här är en väldigt viktig motion, och jag instämmer i det som Conny Fogelström sade för Socialdemokraternas räkning om att vi måste agera i den här frågan. Vi väljer i dag att yrka bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut!

Anförande nr 155
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Tack så mycket för den här debatten och motionen i en angelägen fråga, en fråga som är något av en hjärtefråga för oss i Centerpartiet och som våra företrädare i trafiknämnden har drivit under lång tid!

Vi ser naturligtvis fram emot resultatet av trafikförvaltningens test. Jag hoppas att vi kan få följa upp försöket med en stegvis utbyggnad av plattformsdörrar på de stationer där trängseln är som värst.

Dock är det naturligtvis så att vi har ekonomiska realiteter att förhålla oss till. Siffror som 50 till 100 miljoner kronor per station har jag hört nämnas. Det finns ingen anledning att betvivla att förstärkningsarbeten, nya ventilationssystem och liknande både är kostsamt och tidskrävande att installera, så de här siffrorna är snarast i underkant, inte i överkant.

Det finns inte heller något som säger att vår ambition behöver vara den högsta tänkbara och möjliga. Det kan faktiskt finnas lösningar som inte är lika kostnadskrävande om vi kan tänka oss dem i Stockholmsregionen. Jag har noterat att i exempelvis Tokyo började man redan 1991 med goda resultat att installera meterhöga plattformsdörrar. Jag är övertygad om att vi behöver undersöka olika lösningar för att kunna få en effekt på det här området utan att hamna i en ohållbar finansieringssituation. Jag tycker att vi ska vara öppna för det.

Den största vinsten med plattformsdörrar är naturligtvis att hantera trängsel och förhindra olyckor på spåren. Vi har alla tagit del av dessa gripande och tragiska händelser som inte minst synskadade har utsatts för, men med växande trängsel blir detta ett hot som vi alla kan känna oss påverkade av. Det här är onekligen en angelägen fråga för kollektivtrafikens kapacitet.

Jag tycker att vårt trafiklandstingsråd mycket väl beskrev de ekonomiska realiteter som landstingsfullmäktiges beslut har försatt landstingets trafikpolitik och trafikpolitiska ambitioner i. Det är väldigt viktigt att vi alla, från alla partier i landstingsfullmäktige, förstår att alla planer som vi har för förbättrad kollektivtrafik måste motsvaras av att vi faktiskt alla tar ansvar för kollektivtrafiken och medverkar till att den får en långsiktigt hållbar finansiering. Med detta vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 156
Anna Sehlin (V): Tack för en bra debatt! Jag tycker ändå att jag uppfattar att det råder samsyn i frågan om att vi faktiskt har underlag för att införa sådana här plattformsväggar. Försöket i Åkeshov är avslutat, det finns en rapport från det försöket som vi kan ta del av. Vi har inte fått tillbaka till nämnden från förvaltningen uppgifter om exakt hur vi ska gå vidare med detta, men det kan vi säkert få till stånd före sommaren, så som Socialdemokraterna föreslår.

Vi kan också studera hur det är med Citybanan, och självklart är det så att programmet för röda linjen är en pågående process så i det fallet ska vi kanske vänta lite med att se vad vi kan komma fram till. Men det är alltid en fråga om prioritering, och vi ser att det regelbundet händer att människor faller ned på spåret. Då kan vi stå här och säga att det är dyrt att installera plattformsväggar.

Ja, det är dyrt för samhället när en människa avlider också. Och det är dyrt att ta hand om skadade och chockade människor i kollektivtrafiken. Det blir förseningar och det blir oro i strukturerna. Det är också dyrt när människor säger att de inte vågar resa med kollektivtrafiken, att de inte vill åka, att de tycker att det verkar för läskigt och för farligt. ”Jag vill inte resa med tunnelbana för jag är rädd för att falla ned på spåret.” Det är dyrt om vi ska skaffa färdtjänst till alla synskadade som säger att de inte kan åka med tunnelbanan för att det är för farligt för dem eftersom de kan ramla ned på spåret.

Vad är ett människoliv, och vad är dyrt? Självklart är det dyrt att sätta in meterhöga eller högre plattformsväggar på alla stationer nu. Det är dyrt, det håller jag med om. Att successivt titta på just de stationer som kan vara aktuella – det kanske bara är Slussen och T-Centralen, eventuellt

också Gullmarsplan – i det här läget kan vara det som vi ska göra. I så fall är det tre stationer som vi ska fatta beslut om och ta den kostnaden.

Sedan kan vi successivt se om det är fler stationer som också behöver plattformsdörrar. Det kanske är så att det räcker med en liten plattformsvägg bara för att det ska bli en tydlig linje mellan resenärerna och spåret. Det kanske också har en effekt för dem som tyvärr vill hoppa framför tunneltåget – en liten barriär kan vara en tankeväckare även för dem som vill begå självmord.

Vi kanske kan, med små medel, få till stånd en successiv installation av plattformsväggar på de stationer där trängseln är som värst.

Det är en arbetsmiljöfråga för dem som kör tågen, det är en trygghetsfråga för dem som reser i kollektivtrafiken, och jag skulle vilja säga att det också är en kostnadsfråga för samhället, en kostnad som vi får ta men som jag tror lönar sig.

Bifall till motionen och tack för en bra debatt!

Anförande nr 157
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Den som lyssnade till Anna Sehlins inlägg nyligen fick ju sig till del inte mindre än tio olika frågeställningar som motionären själv tyckte behöver klargöras när det gäller allt från teknik till verksamhet till möjlighet, till utseende, till gestaltning och till funktion kopplat till ett eventuellt införande av plattformsdörrar.

Lite grand därför är det viktigt att vi låter den utredning vi tillsatt för att ta ställning till just den typen av frågeställningar få bli klar med sitt arbete innan vi från politikens sida tvärsäkert säger: låt oss nu gå till beslut och säga att det här är den teknik som ska införas. Och detta ska enligt förslaget inarbetas i en investeringsbudget som vi redan i dag vet är i praktiken underfinansierad.

Lite grand besvarade hon själv frågan om varför denna motion bör anses besvarad – helt enkelt för att vi bör ha på fötterna innan vi fattar beslut och vi bör som partier kunna gå tillbaka utifrån ett gediget utredningsarbete och ställa oss frågan på vilket sätt och hur vi vill både gå vidare med utredningsresultaten när det gäller genomförande och när det gäller finansieringen.

Anna Sehlin avslutade med frågeställningen: vad är det värt? Ja, den frågan borde ju Vänsterpartiet och de rödgröna partierna tillsammans med Sverigedemokraterna ha ställt sig när ni ryckte undan 700 miljoner från kollektivtrafikens ekonomi.

Anförande nr 158
A n n a S e h l i n (V): Det är inte de 700 miljonerna som avgör om det blir plattformsväggar eller inte. Det handlar ju om prioriteringar. Som jag sade inledningsvis tycker jag att vi har de underlag som vi behöver för att gå vidare med den här frågan.

Jag kan absolut vänta till sommaren, men sedan får vi sätta fart. Vi har Åkeshovsutredningen i ryggen. Vi har plattformsväggar på Citybanan och vi har röda linjens uppgradering bakom oss. Vi kan gå till aktion.

Under tiden får vi hoppas att inga fler resenärer skadas eller ramlar ned på spåret eller hamnar framför ett tåg. Det är ändå det som den här frågan handlar om, alltså att vi ska undvika sådana saker.

Anförande nr 159
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Nu fångas just denna fråga: det är väl bara att prioritera! Ja, just precis så! Men då måste man ju, när man är villig att gå till beslut i en fråga som kommer att kosta landstinget och landstingets skattebetalare och resenärer troligtvis ett antal hundra miljoner i inledningsfasen och några miljarder på några års sikt, säga vad det är som ska prioriteras bort i en ekonomi som redan är underbalanserad till följd av att ni ryckte undan 700 miljoner från kollektivtrafikens ekonomi.

Vilken kommun är det härnäst som ska få besked om att deras bussar ska dras in till följd av att ni inte är villiga att finansiera er politik? Det är ju till syvende och sist just den här typen av frågeställningar som ni har att svara på.

Det får vara slut någon gång på att ständigt lova mer och att ständigt hävda att man kan finansiera allt till alla medan ni, när det kommer till kritan, bara trycker en ny besparing rakt i ansiktet på länets resenärer. Så bedriver man inte en hållbar och bärkraftig politik då det gäller kollektivtrafiken i det här länet.

Anförande nr 160
A n n a S e h l i n (V): Kristoffer Tamsons, det är ytterst du som är ansvarig för den ekonomi som vi har. Det är inte oppositionens problem eller fel.

De 700 miljonerna som låg i underskott efter det att vi hade röstat ned ert förslag till SL-taxa är inte anledningen till att vi inte har plattformsväggar. Landstinget hade besparingar redan långt tidigare.

Ni har suttit i majoritet så himla länge så ni kan inte skylla på oss och säga att de 700 miljonerna raserade er ekonomi, för det stämmer inte. Ni hade hål i er budget långt dessförinnan och det får ni stå till svars för.

Anförande nr 161
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Eftersom Kristoffer och även Gustav har talat väl om de ekonomiska villkor som trafikförvaltningen och trafiknämnden står inför ska jag lämna de frågorna därhän och konstatera följande. Naturligtvis är det så att vi måste göra vad vi kan för att se till att vi har god säkerhet i kollektivtrafiken. Jag är glad över att det arbetet faktiskt pågår i dag. Det är ju därför som landstingsstyrelsen föreslår att den här motionen ska anses vara besvarad.

Vi har ett arbete som pågår med Citybanan, med nya Stockholm city och nya station Odenplan som kommer att ha plattformsdörrar. Trafikförvaltningen håller på att titta på olika lösningar. I det fallet är det viktigt att vi studerar vilka lösningar som vi faktiskt kan genomföra till rimliga kostnader på de stationer som vi har för att försöka hitta optimala lösningar för Stockholms läns landsting. I det fallet är vi inte på det klara med vilka lösningar det är som vi ska ha. Därför bör vi kanske inte fatta beslut i dag om vilka lösningar som vi ska gå vidare med.

Vi måste titta på vilka lösningar som fungerar i våra system. Vilka lösningar är det som inte kommer att kräva att vi gör enorma ombyggnader av ventilationssystemen? Vilka lösningar kan vi välja där perrongerna faktiskt håller? Vilka lösningar är det som fungerar med den typ av tåg som vi kör i dag i tunnelbanan och som vi kommer att köra framöver? Det sker ju ett skifte som påverkar var dörrar sitter och så vidare.

Att göra en stor investering nu, även om den skulle ske successivt, kan vara en gigantisk felinvestering om vi inte tänker rätt.

Därför är det viktigt att låta trafikförvaltningen faktiskt nå mål med den utredning som nu pågår så att vi kan gå vidare och införa säkra, trygga lösningar i våra tunnelbanesystem. Min förhoppning är att det så småningom inte enbart kommer att handla om T-centralen, Slussen och Gullmarsplan. Jag ser ju att till exempel Odenplan, Skanstull och Medborgarplatsen är stationer där vi har lite för trånga perronger och där det är en lite osäker miljö. Men vi måste göra saker och ting i rätt ordning. Och rätt ordning i dag är att anse den här motionen besvarad!

Anförande nr 162
Conny Fogelström (S): Ordförande! Karl, den utredning som trafikförvaltningen jobbar med innehåller ett problem: det finns inget leveransdatum inskrivet i det uppdraget.

Det innebär att om politiken inte talar om för trafikförvaltningen att det här är en angelägen fråga som vi vill se ett resultat av ganska omgående, så kommer den att hamna längre ned i byrålådan och andra frågor kommer att prioriteras. Det är därför som jag stod här för en liten stund sedan och sade att vi gärna ville ha något slags återrapportering från trafikförvaltningen före sommaren år 2016. Det borde man ändå kunna kräva. Utredningen har ju pågått i fyra år.

Jag skulle jättegärna vilja att någon från majoriteten åtminstone funderade på det yrkandet.

Anförande nr 163
Karl Henriksson (KD): Jag måste erkänna att jag har större förtroende för trafikförvaltningen än vad Conny har.

Jag räknar med att vi, när vi ger ett uppdrag, också kommer att få det uppdraget redovisat när det är genomfört. Jag ser att det är bättre att vi har ett bra underlag utifrån vilket vi kan fatta kloka beslut hellre än att vi har pressat fram ett underlag utifrån en tidsgräns som inträffar om några månader som vi har bestämt.

Jag hoppas precis som du att vi ska kunna få ett underlag före halvårsskiftet, men som sagt, viktigast är att vi får ett bra underlag, inte att vi får ett underlag i juni.

Anförande nr 164
Lars Tunberg (L): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Vi vill ju alla ha en kapacitetsstark och säker kollektivtrafik tillgänglig och punktlig.

Vi från Liberalerna tror att plattformsväggar säkert är en del i det systemet. Det pågår en försöksverksamhet så vi förspiller ingen tid med det. Trafikförvaltningen kommer att återrapportera så snart som möjligt. Vi ska säkert sparka på dem lite extra efter dagens diskussioner.

Vad jag skulle vilja tillägga i diskussionen är att jag tror att vi med de här plattformsväggarna förbättrar säkerheten också för funktionsnedsatta. Möjligen är det en aspekt att ta med sig i arbetet.

Vi kan också se en framtid med förarlösa tåg. Vi tror att plattformsväggar även i det sammanhanget är en viktig del. Visst, de kostar – men förspillda liv i tunnelbanan kostar också.

Det är svårt att hitta plus och minus i den samhällsekonomiska kalkylen. Som avslutning vill jag säga att vi tror på plattformsväggar i framtiden.

Anförande nr 165
Susanne Sjöblom (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tycker att ni från Vänsterpartiet borde vara lite mer ödmjuka i frågan om att införa plattformsväggar. Nu pågår som de flesta vet ett försök i Åkeshov. En utvärdering har påbörjats och en rapport kommer att levereras.

Testerna innefattar både plattformsdörrar och plattformsridåer. Samtidigt pågår även ett försök med spårbeträdandeskydd.

Vi vet ännu inte vilken teknik som är bäst lämpad, dörrar eller ridåer. Förutom att tekniken nu provas i vinterklimat måste vi också säkerställa att tekniken fungerar även för vår vagnpark. I dag har vi tre olika vagnstyper, och snart får vi även en fjärde, C 30. Det är vagnar som skiljer sig åt, dörrar som är olika och som sitter på olika ställen. En del har raka vagnar med andra är mer konvexa i sin utformning.

Att väcka denna motion med förslag om att snarast påbörja en installation av plattformsväggar trots att ni vet att det pågår tester är bara populistiskt. Ännu mer populistiskt blev det när Gunilla Roxby Cromvall i en insändare i december 2015 skrev att Vänsterpartiet i Stockholms läns landsting länge har begärt att trafikförvaltningen installerar plattformsväggar men att den politiska viljan att agera saknas.

Självklart har Alliansen en politisk vilja om tekniken, säkerheten och pengarna finns. Vi kommer i så fall att göra investeringen vid rätt tidpunkt. ”Snarast” är inte alltid rätt tidpunkt!

Låt oss i stället vänta på utredningen och säkerställa att vi väljer rätt teknik och se till att vi bidrar till att hushålla med skattebetalarnas pengar. Att invagga våra resenärer i falsk trygghet med plattformsväggar utan att först ha säkerställt tekniken och säkerheten är ju något som kan få förödande konsekvenser.

Vanligtvis utför man fullskaletester för denna typ av investeringar i syfte att kunna säkerställa tekniken och säkerheten för våra resenärer. Kanske ska ett fullskaletest genomföras hos oss också där både trängsel och väder testas. Min bedömning är att ett sådant kanske skulle kunna ske vintern 2017. Nu har jag gett er en realistisk tidsplan, resterande tidsplan kan ni i Vänsterpartiet själva räkna ut. Att då ropa ”snarast” känns inte relevant just nu.

Alliansen i Stockholms läns landsting följer noga den nya tekniska utvecklingen och arbetet med att se över trygghet och tillgänglighet på perronger och i stationsmiljö. Med plattformsskydd ökar även den tekniska komplexiteten i vårt tunnelbanesystem.

Vi bör också ha i åtanke att bland annat arbetssätt, operativt regelverk och rutiner för driften i tunnelbanan påverkas. Om vi ska genomföra det här måste även Vänsterpartiet hjälpa till med att beakta resursbehovet för detta i budgeten.

Som moderat och ingenjör uppmanar jag er i Vänsterpartiet att i fortsättningen försöka vara mer realistiska och mindre populistiska när det gäller teknik och säkerhet avseende stora investeringar. Jag yrkar bifall landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 166
Anna Sehlin (V): Vi i Vänsterpartiet är både ödmjuka och realistiska.

Jag skrev den här motionen i mars 2015. Då pågick ett försök i Åkeshov. Det försöket avslutades efter sommaren och en utredning finns. Ni kan ju titta lite i era egna underlag.

När det gäller finansiering så är det så att vi nu påbörjar en process med budgetarbetet, och vi får väl titta på frågan om hur vi kan finansiera plattformsväggarna och ta in detta i budgetförslaget. Vi är tydliga i motionen med att detta inte gäller införande av plattformsväggar i hela systemet. Vi har heller inte definierat hur höga de ska vara eller exakt hur de ska se ut. Vi säger att vi ska införa dem successivt på de stationer där det är värst trängsel.

Och vad pratar vi om? 25 människor per år dör medan vi sitter och utreder. Jag har stort förtroende för trafikförvaltningen. Tjänstemännen kan absolut utreda och ge oss bra underlag. Det är inte min kompetens. Jag väntar på underlag, men jag tycker att det går lite för långsamt.

Anförande nr 167
Susanne Sjöblom (M): Man kan ju införa plattformsdörrar successivt, men det gäller för oss att veta vad vi vill införa. Vi kan ju inte införa något och sedan komma på att vi kanske skulle ha en annan teknik eller andra dörrar eller ridåer.

Anförande nr 168
Robert Johansson (S): Jag tycker att det börjar bli lite dålig stämning här i salen. Om man ska vara ödmjuk ska man också ha korrekta fakta. Det finns faktiskt 21 tunneltågstyper i Stockholm, men det finns bara två grundtyper, CX och C 20. På gröna linjen går enbart C 20, så där skulle vi inte behöva ha olika plattformsväggar.

Jag vill bara göra detta tillägg till de uppgifter som lämnats tidigare.

Anförande nr 169
Rickard Wall (–): Ordförande, ledamöter! Prosit!

I sitt första anförande kom Anna Sehlin med ett ganska sensationellt besked. Hon sade att plattformsväggar *är* samhällsekonomiskt lönsamma. Jaha!

Min spontana reaktion var att jag vill se den beräkningen. Det måste ju finnas en beräkning om man kan uttala att det är samhällsekonomiskt lönsamt.

I hennes andra anförande sade Anna Sehlin att hon *tror* att de är samhällsekonomiskt lönsamt. Då blir naturligtvis min undran: vad är det som gäller? Tror du detta eller finns det faktiska beräkningar bakom? Om det är så att det är samhällsekonomiskt lönsamt och att du nu kör med ett expresslok i 200 km per timme bara för att du tror att det är så, så tror jag att det är ganska illa faktiskt.

Jag väntar på svar på den frågan.

Däremot när vi pratar om dyra människoliv rent generellt så är det ju så att när man räknar inför att man gör trafikinvesteringar, och det är väl samma sak i hälsovården. Man sätter alltså ett värde på ett så kallat statistiskt liv. Då är det helt enkelt så att det värdet beräknas till cirka 25 miljoner.

Vi har en parallell inom vägtrafiken. Varje år dör det fler människor i krockar mellan bil och tåg vid främst obevakade järnvägskorsningar än vad som dör i Stockholms tunnelbana på grund av olyckor. Det är samma sak i det fallet. Det är bara att låta trafiken gå under järnvägskorsningarna så skulle de bli planskilda och då skulle i princip olyckorna upphöra och då skulle dussintals människoliv varje år sparas. Men detta blir förskräckligt dyrt, så därför har man ännu inte kommit så långt. Då handlar det, precis som Anna säger, om prioriteringar.

Det låter naturligtvis ganska kallt att sätta ett värde på ett statistiskt människoliv. Man tycker att ett människoliv är ovärderligt. Men så här fungerar det faktiskt.

Jag slår åt alla håll. Jag slår mot Kristoffer Tamsons också. Nu ska naturligtvis Vänsterpartiet svara för sig själva, men när Kristoffer Tamsons säger att Vänsterpartiet har raserat ekonomin för trafiknämnden och så vidare, så är det ju så att Vänsterpartiet bara höjer skatten. Därmed är problemet löst. Det finns hur mycket pengar som helst att hämta. Vänsterpartiet har inga budgetproblem.

En annan fråga. Det har ju diskuterats en väldans massa aspekter hit och dit. Inte minst Kristdemokraterna vill ju framhålla det. Men låt nu trafikförvaltningen jobba klart.

Här har vi ett problem, för nu har Anna trots allt väckt en motion, och det svar som Anna har fått var inte mycket mer än en tumvante. Det tycker jag är dåligt.

Vi diskuterade här i fullmäktige i december plattformsväggarna i samband med en enkel fråga. Trafikförvaltningen bör åstadkomma mer som svar på en motion. Det här är ett sätt att strukturera frågeställningen och svaren i stället för att säga att vi håller på med en utredning och vi hör av oss när vi är färdiga.

Därmed kommer man in på en lite annan fråga, nämligen arbetsfördelningen och ansvarsfördelningen mellan oss politiker. Min erfarenhet från trafiknämnden, som jag var ledamot av förra året, är att jag har stort förtroende för förvaltningen, jag lyssnar gärna på vad de säger. Men de försöker i alltför stor utsträckning roffa åt sig arbetet. De vill vara en svart box: politiker, blanda er inte i, låt oss jobba klart så serverar vi er vad som komma ska.

Nej, det är nog inte riktigt bra. Det vore bättre om politikerna fick vara med på ett tidigare stadium. Ett sätt att göra det är att vi får lite bättre svar på motionerna.

Anförande nr 170
Anna Sehlin (V): Jag vill inte tjata, men om vi ska reda ut vad den här motionen handlar om så handlar den alltså om att vi vill successivt införa plattformsväggar i kollektivtrafiken för att spara människoliv, för att spara lidande, för att människor i dag faller ned på spåren eftersom det är trångt. Det är alltså en åtgärd, en konstruktiv åtgärd som vi föreslår.

Vi väckte ett budgetförslag som var helt finansierat eftersom vi höjde skatten. Vi har pengar, vi höjer skatten.

Det är också så att det här försöket i Åkeshov är avslutat, och vi har underlag för att montera plattformsväggar.

Jag väckte den här motionen i mars 2015, försöket avslutades i augusti 2015, och det har ännu inte hänt någonting. Vi har inte fått någon återkoppling i trafiknämnden. Det är nästan ett år sedan jag väckte motionen. Det här går inte med expressfart.

Anförande nr 171
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det hade ju varit hedersamt för Anna Sehlin att påstå det hon gör vad gäller Vänsterpartiets budgetförslag om de säkert hade stått fast vid Vänsterpartiets budgetförslag i samtliga voteringar. Men det gjorde ni inte. Ni övergav er egen linje och er egen syn på både budgetering och budget för att ansluta er till någon sörja som ni själva nu försöker ta er ur på ett sätt som inte kanske känns helt begåvat

men som resenärer runt om i länet just nu känner av. Det är beklagligt, men vi hoppas på bättring i kommande process.

I övrigt kan det bara konstateras tre saker enligt den här debatten. Låt mig berätta att jag förra veckan träffade företrädare för suicidpreventionsföreningen och Synskadades Riksförbund för att tala om just den här typen av frågeställningar. Vi hade ett väldigt bra samtal där vi alla kunde bejaka att behovet finns och att det finns skäl att studera denna fråga. I det sammanhanget har vi också ett behov av att gå till botten och verkligen få till stånd en gedigen utredning som grund för den typ av lösningar som vi bestämmer oss för att börja genomföra. Jag upplevde att vi också hade ett bra samtal och fick förståelse från föreningarna rörande behovet av att också finansiera det vi vill åstadkomma. Annars blir det bara tomma ord eller saker som riskerar att slira av vägen innan de blir verklighet.

Jag tror att vi har ett väldigt stort behov av att framöver arbeta med den här typen av trygghets- och säkerhetsfrågor i kollektivtrafiken. Jag tror att vi är något på spåren i den utredning som är tillsatt i det samtal som vi har haft här i dag.

Med detta sagt har vi en utredning på gång. Jag hade, vilket en del andra talare berört, en fråga ställd till mig så sent som före årsskiftet i just precis samma ämne. Jag sade då och står fast vid att jag räknar med att vi ska kunna få den här utredningen till nämnden från förvaltningen så att den ska kunna läggas till grund för ställningstaganden från oss i respektive partier i samband med våra budgetprocesser som genomförs under våren, det vill säga inte till sommaren utan dessförinnan. Det är min målbild att detta ska kunna vara klart då, och jag har fullt förtroende för att så också kommer att bli fallet.

Detta för mig in på yrkandet från Conny Fogelström. Jag vill bara rikta presidiets uppmärksamhet på att vi inte vill ta upp yrkanden som bryter mot vår arbetsordning eller mot kommunallagen, och jag menar då att landstingsfullmäktige inte ger uppdrag till någon förvaltning. Den typen av uppdrag kan alltså inte tas upp till prövning.

I övrigt får väl motionen anses vara besvarad med att jag säger att vi före sommaren absolut ska ha den här utredningen klar.

Sist men inte minst, låt oss konstatera att det är av vikt att vi diskuterar den här typen av frågor. Men jag tror att det också är av vikt att vi faktiskt tar ett steg tillbaka ibland och förstår att vi måste låta utredningar få ta sin tid ibland för att vi ska få gedigna beslutsunderlag. Vi måste även orka med att finansiera det som vi säger att vi vill göra.

En annan person med rötterna i Lettland sade en gång i tiden att politik är att vilja. Jag får väl travestera honom och säga att politik faktiskt också är att orka budgetera.

§ 19 Nya motioner

O r d f ö r a n d e n :
Det har inkommit tio motioner. Jag yrkar på att de första nio motionerna får väckas och att den tionde motionen inte får väckas. Det är en motion av Ulf Landström med flera om att verka för att avskaffa ebolagen. Den frågan ligger inte inom den landstingskommunala kompetensen.

§ 21 Interpellation 2015:45 av Anna Sehlin (V) om landstingets medverkan i genomförandet av den regionala cykelplanen

Anförande nr 172
A n n a S e h l i n (V): Jag vill diskutera den här interpellationen, den är viktig. Den handlar om att det har utarbetats en regional cykelplan. Den är resultatet av ett brett samarbete mellan länets kommuner, med Trafikverket, trafikförvaltningen i landstinget och intresseorganisationer. Den här planen är ett bra och ambitiöst dokument som man kan ha som utgångspunkt för att få till stånd en regional cykelinfrastruktur.

Det som är bristen i dag med den infrastruktur som vi har för cykeltrafiken är att infrastrukturen ofta når en kommungräns. Som cyklist bryr jag mig inte om kommungränser när jag cyklar i Stockholmsregionen. Jag bryr mig om min startpunkt och min slutpunkt. Jag vill ha en skyltning som fungerar även när jag korsar en kommungräns. Jag vill ha en beläggning på cykelbanan som fungerar och jag vill ha ett nät som är regionalt, som är länsövergripande, inte kommunalt.

Den här cykelplanen är som sagt en bra grund för att få till stånd den regionala infrastrukturen för cyklar.

I svaret på min interpellation, ett svar som jag tackar för, skriver Gustav Hemming att det nu ska inrättas ett cykelkansli här i landstinget. Det har jag fått information om tidigare och jag tycker att det är positivt och bra. Det ska också anställas en samordnare som ska arbeta med att studera hur kommunerna kan arbeta med att implementera, realisera och genomföra den här regionala cykelplanen och det arbetet ska inledas.

Den del i svaret som gör mig lite orolig är den där det står att det ska inrättas. I min värld hade det redan inrättats från och med år 2016. Gustav daterade svaret i februari, och jag tänkte att arbetet redan hade påbörjats.

När vi fick en föredragning om hur det går att implementera och genomföra den regionala cykelplanen så fick vi höra att det var ganska dålig måluppfyllelse i kommunerna. Kommunerna mäktar alltså inte med att genomföra de åtgärder som står i den regionala cykelplanen. Det behövs någon som puffar på, det behövs en samordnarfunktion. Jag tycker att den samordnarfunktionen ska ligga på landstinget. Cykelkansliet behövs, och det behöver inleda sitt arbete med de här frågorna.

Anförande nr 173
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Sällan har jag blivit så glad över att en interpellation har väckts just när den har väckts! Jag tycker också alltid att det är väldigt trevligt när människor kastar sig med stor kraft och stort engagemang mot dörrar. Det behövs. Det finns många dörrar som många människor behöver kasta sig mot med stor kraft och stort engagemang. Just när det gäller att kasta sig mot landstingets dörr när det gäller cykelfrågorna innebär att man kastar sig mot en dörr som redan är öppen. Det finns goda nyheter att berätta för landstingsfullmäktige just i dag.

Det är nämligen så, precis som Anna Sehlin har framhållit, att landstinget är den drivande kraften för det regionala cykelperspektivet. Vi har gjort så mycket! Det var vi som höll i pennan när den regionala cykelstrategin utarbetades under förra mandatperioden tillsammans med många andra aktörer. Det är vi som håller i pennan vid de årliga cykelboksluten som innebär att man kan jämföra hur kommunerna arbetar och kanske identifiera en och annan dörr där det engagemang som jag känner, som mina centerpartistiska kamrater ute i kommunerna känner och som uppenbarligen också Anna Sehlin känner kan kanaliseras. I de fallen behöver vi kanske kasta oss mot en och annan dörr med full kraft.

Det är landstinget som driver den här processen.

Vi har också initierat arbetet med ett regionalt cykelkansli för regional cykelsamordning för att verkligen också genom administrativt möjliggörande och främjande driva processen framåt med den regionala cykelstrategin. Det handlar om en rad olika uppgifter.

Men det är inte bara så att landstinget har tagit ett väldigt viktigt initiativ för att skapa en motor i det här arbetet. Det är också så att vi nu – och det är det som är den glädjande nyheten här och nu i dag – kan se att länsstyrelsen och Trafikverket ansluter sig till vårt arbete. De säger att landstinget har identifierat ett behov som vi behöver ha en gemensam motor för.

Anna Sehlin letar ändå efter någon liten brist i landstinget. Vi har ännu inte lyckats tillsätta cykelsamordnaren. Vi är nu i februari 2016, och det finns faktiskt tid kvar. Jag kan inte cykla ner till TRF:s lokaler och sätta mig som cykelsamordnare. Det behöver göras en rekrytering till den tjänsten, en person som har kompetensen, som vill ha det här jobbet. Den rekryteringen pågår, så vi kommer snart att ha ett bemannat cykelkansli.

Låt oss nu applicera vår kraft, vårt gemensamma engagemang från Centerpartiet, från Vänsterpartiet och från alla andra partier som brinner för detta, men låt oss driva det arbetet där det behövs mest! Det finns en och annan kommun som behöver rycka upp sig i det här arbetet. Vi kommer från landstingets sida att stötta det arbetet.

Anförande nr 174
M a t t i a s L ö n n q v i s t (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag noterar givetvis att interpellationen var ställd till Gustav, men jag tycker att frågan är så pass intressant att jag kände mig tvingad att gå upp i talarstolen i den här debatten ändå.

Jag skulle vilja framhålla att det är viktigt att vi har olika roller. Vilken roll har landstinget, vilken roll har i framtiden regionen, vilken roll har kommunerna och vilken roll har staten?

Landstinget är en regional aktör och jag tycker inte att vi kan och ska ha ansvaret för att cykelvägar byggs och underhålls i kommuner. Det ingår i det kommunala ansvaret. Jag tycker att gränsdragningen är viktig, gränsen mellan vad som sköts av landstinget och vad som sköts av kommunerna.

Landstinget kan däremot definitivt fylla en roll. Vi kan fylla rollen som samordnare, vi kan fylla rollen som stöttare. Vi kan fylla rollen som bollplank, men vi ska definitivt inte ta på oss kommunernas roll och vi ska inte ta på oss kommunernas ansvar.

Därför tycker jag att den nuvarande nivån med förhoppningsvis snart en cykelsamordnare på tillväxt- och regionplaneförvaltningen är rätt nivå för oss. Det är den nivå som vi bör ha. Det är rätt nivå för landstingets involvering att göra regionen till en cykelregion.

Om vi däremot vill se mer kraft, mer handlingskraft, mer resultat så tror jag att det framför allt är kommunerna som vi ska vända oss till. Vissa kommuner är jätteduktiga på att jobba med cykelfrågor, vissa kommuner är mindre bra på det.

För att egentligen både sammanfatta och upprepa min kärnfråga här i dag, så vill jag säga att jag tycker att det är viktigt att det som landstinget kan göra framför allt är att uppmuntra kommunerna, att bistå dem på olika sätt. Vi kan bistå med material, vi kan bistå med utredningar, vi kan bistå genom att ge smarta idéer, vi kan bistå med samordning och vi kan hjälpa kommunerna att utveckla samordnade stråk, men det kan aldrig vara vår roll. Det här gör

vi i dag, det ska vi fortsätta att göra, och vi kommer att göra det ännu bättre när Gustav har fått den rekryterade personen på plats.

Anförande nr 175
A n n a S e h l i n (V): Tack, Gustav, för många svar! Jag är väl en orolig själ som tycker att det går för långsamt, helt enkelt. Vi är i februari, och cykelsamordnaren finns fortfarande inte på plats. Jag får väl själv cykla ned och se hur det går med rekryteringen.

Jag kom in i landstinget 2010 och upplever att just när det gäller cykelfrågan har vi alla här i salen lyft upp den frågan på bordet. Vi har tagit den till oss och jobbar med den. Jag upplevde inte att så var fallet i början av min tid här i landstinget 2010. Det är en eloge till oss alla, att vi tar vårt ansvar i cykelfrågan.

Det som gör mig lite bekymrad och är anledningen till att jag skrev interpellationen är just det cykelbokslut som Gustav nämner och som vi fick till oss till del i tillväxt- och regionplanenämnden i december. Det visar att det går för långsamt.

Den regionala cykelplanen har tagit tid att komma till kraft, att bli något. De kommunala cykelplanerna har funnits och har haft olika nivå. Men att det inte inom en snar framtid blir verkstad av den regionala cykelplanen – något som vi gemensamt kan ta avstamp i, något som vi gemensamt tycker är bra, ambitiöst och fungerande – oroar mig.

Som vi har varit inne tidigare: Det är trångt i kollektivtrafiken. Vi har problem med utsläpp från biltrafik och även kollektivtrafik. Cykling är ett sätt för oss att nå våra mål i landstinget när det gäller både arbetsresor och fritidsresor. Om fler i regionen kan tänka sig att cykla hela sin sträcka eller cykla sträckan delvis, för att nå studier, arbete och fritidssysselsättning, då har vi fått väldigt mycket. Det är förhållandevis billiga investeringar som behövs för att skapa en bra cykelinfrastruktur. Det kanske handlar om beläggning eller skyltning. I vissa fall handlar det om regelrätta banor eller cykelfält. Vi får tillbaka detta – det är jag övertygad om. Jag tror på att försöka pusha för det.

Jag skrev interpellationen också för att se om det finns andra sätt som vi kan jobba med detta, även om cykelsamordnaren och cykelkansliet är jättebra. Finns det ännu fler sätt som vi kan jobba på för att bli ett cykellandsting och vara pådrivande på kommunerna att få till den här infrastrukturen? Det får vi tillbaka.

Anförande nr 176
S a b i n a E d e l m a n (MP): Ordförande, ledamöter! Vi i Miljöpartiet tycker också att det är tråkigt att det har tagit så lång tid, men vi är väldigt glada att både cykelkansliet och cykelsamordnaren till slut kommer till stånd. Det är tråkigt att det är så stora skillnader mellan kommunerna. Det finns ett stort behov av att jämna ut skillnaderna.

Anförande nr 177
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Tack, Anna, för en bra och viktig interpellation! Det ska till en sådan för att stressa lite, tycker jag. Det är nyttigt.

För oss är det otroligt viktigt att vi i kommande RUFS får en tydlighet i att kollektivtrafik men också cykel är norm för planeringsarbetet. Jag tycker att det är en tydlig tudelare, som man kan se i cykelbokslutet. Vikten hos kommunerna och i hela planeringssystemet av cykel som infrastrukturlösning har inte riktigt kommit in i debatten på ett bra sätt.

Det tycker jag slår igenom när man tittar på kommunernas olika cykelplaner. Man pratar om olika generationer av cykelplaner. Det är några som precis har kommit på att det behövs, och där är planerna rätt enkla. Det finns de som har mer strategiska cykelplaner och de som också gör den storregionala kopplingen och ser detta som en viktig del i helheten och infrastrukturen.

Det är viktigt att det finns stor samstämmighet om detta, inte minst när det gäller våra möjligheter att påverka länstrafikplanen och se till att en del av anslaget är öronmärkt för cykelinvesteringar. Det är viktigt. Det ligger faktiskt också ett uppdrag till Sverigeförhandlingen att stödja cykelinfrastrukturen. Det är något som jag tycker att vi lite till mans ibland glömmer bort i debatten.

Beträffande cykelsamordnaren har ett av problemen med att få till stånd samordningstjänsten varit att tanken från början var att detta skulle samfinansieras. Det har lite grann stött på patrull i kommunsektorn. Det pekar på att förankringen behöver bli bättre men pekar kanske också på kopplingen till vilka kommuner som anser att detta är viktigt, prioriterat och relevant.

Ska vi uppnå det ganska omfattande målet – det beror på hur man ser det, men det är ändå att från 4–5 procent nå upp till 20 procent i andel – är det klart att det behövs ganska omfattande satsningar och en gemensam samsyn. Cykelplanen för regionen är otroligt viktig och värdefull när det gäller att se till att alla kommuner kommer på spåret bättre och känner ett ansvar för att vi påverkar när det gäller länsplanen och dessutom får till stånd den här samordningsfunktionen så snart som möjligt.

Anförande nr 178
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Jag kanske inte var tillräckligt tydlig. Jag vill understryka vad som är de glädjande nyheterna. Två av de aktörer som är nycklar för att den här cykelsamordningen, det här regionala cykelkansliet, ska kunna bli en verkligt legitim kraft i regionen har nu skrivit på och är med och finansierar cykelkansliet. Det innebär att Trafikverket och länsstyrelsen är med. Jag kan i och för sig tycka att även KSL borde vara med. Men jag är helt övertygad om att det inte spelar så stor roll, eftersom kommunerna kommer att efterfråga den här insatsen, nu när alla andra aktörer är med i verksamheten.

Vad är det då den regionala cykelsamordningen kan innebära? Det kan handla om att stötta länets väghållare i arbetet med att bygga regionala cykelstråk och genomföra cykelplanen. Här är underhållsfrågorna och informationsfrågorna mycket viktiga, att vi får ett enhetligare underhåll, så att man kan ta sig genom länet, över kommungränser, utan att möta en massa hinder. Det handlar om att identifiera och verka för olika finansieringslösningar för utbyggnad och kvalitetshöjning och upprustning av det befintliga beståndet.

Landstinget kan inte finansiera asfalt – det är inte vår uppgift att betala för cykelvägarna. Men vi kan bidra till att samla aktörer runt stråk. Det kan handla om att få till stånd bra överenskommelser över kommungränser om hur finansieringen ska ske. Det kan handla om hur man ska koppla länsplanen för infrastruktur, där det är rätt mycket pengar för cykelsatsningar, till kommunala satsningar. Men det kan också handla om till exempel EU-projekt och EU-finansiering.

Det handlar vidare om att sprida erfarenheter och kunskap och just det som Jens föredömligt tar upp, att stärka planerarnas kompetens. Det är onekligen så att bilnormen har varit oerhört stark i våra kommunala planeringskontor. Cykelfrågorna är en uppstickare, men på mycket goda grunder. Precis som någon nämnde tidigare i debatten – jag tror att det var Mattias – finns det inga väginvesteringar som ger så bra samhällsavkastning som cykelinvesteringar. Det är helt i särklass enligt de studier som har gjorts.

Det handlar dessutom om att inte ta över andras uppgifter. Vi kan inte göra kommunernas jobb. Vi kan möjliggöra, inspirera, ligga på och jämföra. Men i slutändan är det kommunerna som måste ta ansvar för sitt vägnät.

Jag vill också säga: För oss som centerpartister, moderater, miljöpartister och vänsterpartister är vår viktigaste uppgift nu, sedan det regionala kraftcentrat har kommit på plats, att stötta arbetet ute i alla våra kommuner.

Tack för en bra debatt!

Anförande nr 179
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag har mest en fråga till Gustav Hemming. Du sa att alla studier som har gjorts om samhällsekonomisk lönsamhet för cykelinvesteringar visar på jättebra avkastning. Då gräver jag i minnet. Jag arbetade på dåvarande Vägverkets huvudkontor i Borlänge våren 2005. Där var det plötsligt en väldig uppståndelse. För första gången i Sverige skulle man få en flermiljonerssatsning på cykel-CBA, alltså cost-benefit-analysis.

Det blev visserligen inte så mycket av det den gången, utan det blev förseningar på två år. Cykel-CBA har i alla fall tio år på nacken. Den bild jag visar nu är från ett seminarium som hölls 2015. Min uppfattning om detta är att det inte är så svartvitt, utan min uppfattning av de cykel-CBA som har producerats under åren är lite mixade. Man har tydligen problem med till exempel olyckor som drar ned lönsamheten. Och om man till exempel cyklar på Hornsgatan och flåsar, hur hälsosamt är det?

Vi socialkonservativa är mycket för att väga för och emot, att i lugn och ro verkligen lägga plus och minus i skålen innan man beslutar sig, samtidigt som vi förstår att all verksamhet inte kan stoppas upp tills jag har kommit med mina samhällsekonomiska bedömningar. Men jag vet inte heller om man alltid ska köra Annas metod: Man vill något, och så på med expressloket i 200 kilometer i timmen utan några vidare reflektioner. Någon balans bör det vara.

Jag är jätteintresserad om du, Gustav, har en massa studier som visar på plus.

Anförande nr 180
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Jag har inte med mig den regionala cykelplanen, så jag kan inte rakt av referera till vilken källa som den regionala cykelplanen hänvisar till. Men där finns uppgifter om samhällsnyttor kopplade till kollektivtrafik.

Du tar upp relevanta frågor. Olyckssidan är onekligen ett av de starkaste skälen till att vi behöver ett starkt engagemang för cykelfrågorna. Kan vi få ned olyckorna kopplade till cykel är väldigt mycket vunnet. Det är naturligtvis inte bra att vi har en stark cykeltillväxt men inte motsvarande satsningar på underhåll och bra vägar. Vi vet att man – om man gör rätt satsningar, satsningar som har tagits fram i den regionala cykelplanen – kan få ned antalet olyckor.

Jag noterar att två tredjedelar av länets invånare bor högst 14 kilometer från sin arbetsplats. Kan vi få fler att använda cykeln har vi en stor potential att avlasta både kollektivtrafik och biltrafik genom rätt satsningar.

Anförande nr 181
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Då kan vi väl göra så att du mejlar mig studierna och cykelplanen till rickard.wall@politik.sll.se, så får vi se om det håller. Annars kommer jag kanske med en liten fråga framöver.

Sedan ett litet debattips: Ni kanske har sett att jag, när jag kommer fram i talarstolen, har packar med material med mig. När jag står här och pratar om något brukar jag ha med mig resurser. Jag går inte bara och pratar ur magen och står sedan handfallen: Jag har inte med mig, jag vet inte, jag kan inte. Det var bara ett tips.

Anförande nr 182
A n n a S e h l i n (V): Jag ska inte förlänga debatten så mycket. Jag tycker att det har varit en bra debatt.

Jag vill understryka detta med helhetssyn. Det är det jag tycker är så bra med den regionala cykelplanen. Man har anlagt en helhetssyn och ser till hela länet, inte till kommungränserna. Man ser på sådant som beläggning, skyltning och snöröjning.

Som cyklist vill man ha tydlighet. Man vill veta att man kan cykla på vintern, att man kan ta sig från en viss kommun till en annan, att man inte fastnar i en rondell. Man vill ha en helhetssyn. Jag tror att landstinget kan vara pådrivande för den helhetssynen på att länet är en enhet för cykelinfrastruktur.

§ 22 Interpellation 2015:46 av Anna Sehlin (V) om införandet av ett regionalt lånecykelsystem som kopplas till SL-kortet

Anförande nr 183
A n n a S e h l i n (V): Den här interpellationen handlar, precis som tidigare interpellation, om landstingets övergripande ansvar för cykelinfrastruktur. Men nu har jag inriktat mig på lånecyklarna.

I dag har vi lånecyklar i vissa av länets kommuner. Det är så smidigt att några av de kommunerna tillsammans har bestämt att använda samma system. Som cyklist kan man cykla mellan några kommungränser. Men det finns inget regionalt lånecykelsystem. Råkar man bo i en kommun som inte har något lånecykelsystem har man inte tillgång till det, om man inte reser in i en kommun som har det.

Det jag efterfrågar genom interpellationen är att landstinget ska vara en pådrivande kraft för att se till att det blir ett regionalt lånecykelsystem.

Den stora brist som jag ser i dag med de lånecykelsystem som finns är att de inte alls är integrerade i kollektivtrafiken. Jag ser framför mig ett system som i till exempel Lyon, där man har lånecyklar kopplade till kollektivtrafiken. Man kan alltså göra en del av sin resa med en lånecykel, och man kan avsluta sin resa med en lånecykel. Det finns tillgängliga stationer på många platser. De finns oftast nära kollektivtrafiken. Det finns många stationer, så systemet är lätt att använda.

Jag vill att landstinget är en pådrivande kraft, att vi i dialog med kommunerna ser till att få fram platser för att skapa ett lånecykelsystem. Som det är i dag finns det en del lånecykelstationer vid kollektivtrafikknutpunkter. Men de är lite undanskuffade, lite gömda, lite svåra att hitta. Det är inte alls lätt som resenär att hitta de lånecyklarna, och de är inte alls placerade utifrån kollektivtrafiken. De är kanske till och med placerade utifrån var det har funnits plats, var kommunerna har kunnat upplåta plats. Men det är inte så jag skulle vilja se det.

Hur systemet är finansierat – om det är reklamfinansierat som i dag eller inte – har jag inga synpunkter på. Men jag vill att landstinget ska vara den samordnande kraften för att få till det regionala lånecykelsystemet.

Jag vill också att lånecyklarna självklart ska integreras i SL-systemet. Man ska kunna köpa till ett lånecykelabonnemang eller lånecykelkort på sitt SL-kort, kunna hitta lånecyklar i SL-appen och kunna använda sig av de här cyklarna.

Jag blir lite besvärad av att man i svaret på min interpellation pratar om hyrcyklar. Det handlar ju inte om hyrcyklar utan om lånecyklar. Jag tycker också att svaret är ganska tunt. Men jag tackar såklart för det och är glad att vi får en diskussion om detta, och jag kan säkert få fler svar från Kristoffer Tamsons.

Interpellationen handlar om att landstinget tar ett större grepp om cykelinfrastrukturen med ett regionalt lånecykelsystem.

Anförande nr 184
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Att inleda den här debatten blir lite grann som att fortsätta den förra, en beskrivning av hur fantastisk utveckling vi har haft med cyklarna i vår region under de senaste åren. Vi har sett hur cykeln har uppnått en renässans som transportmedel och är och troligtvis förblir en viktig del i en växande storstadsregions ambitioner att skapa bra förutsättningar för människors liv och rörelse.

Ett uttryck för detta är att antalet passager över innerstadssnittet, som räknas som en del i cykelrörelsen, har mer än fördubblats från 28 000 år 2000 till över 60 000 i dag. Vi har sett att det stora språnget har skett efter 2006 och hur lånecykelsystem har tagit plats i Stockholm, Lidingö, Sundbyberg och Solna på kommersiellt grundad basis i fråga om vilka som driver dem. Det är tacksamt att Anna Sehlin och Vänsterpartiet nu kunde ge mig ett besked om att man vill se mer av reklamfinansiering i kollektivtrafiken som en del i detta.

Varför är svaret om lånecykelsystem lite kort? Svaret på den frågan är delvis lite grann som svaret på Anna Sehlins motion. Det är en interpellation som lite grann syftar till att söka svar på något som Anna Sehlin, som sitter i trafiknämnden, vet om att vi från Alliansens sida gör. Vi har redan tagit initiativ till att inleda ett arbete kring detta. Det pågår även här en fördjupad utredning kring på viket sätt det kan vara lämpligt, vettigt och dugligt att införa ett lånecykelsystem i Stockholmsregionen på ett par års sikte. Det har i nämnden tagits fram ett antal rapporter kopplade till detta som Anna Sehlin säkert har tagit del av och som jag självklart hade kunnat delge i mitt svar men som jag utgår från att man har tagit del av.

Även här stöter vi tyvärr på lite problem. Vi fattade beslut om ambitionen om ett lånecykelsystem i maj förra året, med fördjupade utredningar. Sedan vet vi alla vad som hände i juni: 700 miljoner rycktes från kollektivtrafikens budget. Satsningar blev besparingar, och ambitionshöjningar blev ambitionssänkningar. Det vilar ett stort ansvar på alla i denna församling att rätta till de misstag som de rödgröna tillsammans med Sverigedemokraterna gjorde i årets budgetberedning, så att vi kan få luft under vingarna för våra ambitioner just när det gäller ett regionalt lånecykelsystem.

Det är dock inte okomplicerat att få ett sådant på plats. Det måste, som Anna Sehlin själv är inne på, integreras med kommunernas trafikplanering när det gäller cykel. Vi måste ta hänsyn till kommunernas planmonopol och tillståndsgivning. Vi måste lösa frågor som rör rådighet och förfoganderätt över de ytor som det här systemet är tänkt att ta i anspråk och också se till att vi får den kollektivtrafiknära lösning som vi vill ha.

Mycket av detta – i kombination med att vilja ha en bra och robust lösning när det gäller teknik, finansiering och vem som ska ansvara för systemet – är vad den utredning som är tillsatt är till för att söka svar på.

Det finns som sagt många frågor, men förhoppningen är att vi ska kunna lösa många av dem. Den springande punkten blir dock alltid att inte bara våga vilja utan också våga finansiera.

Anförande nr 185
A n n a S e h l i n (V): Det handlar väl om oron för att saker går för långsamt. Jag är fullt medveten om att det pågår utredningar. Men vad som oroar mig är att om kommunerna sluter avtal med en leverantör av lånecyklar, då förbinder sig kommunerna att fortsätta med de avtalen. Jag känner en oro för att vi i landstinget lite grann ligger steget efter – att våra kommuner bestämmer sig för att ha lånecykelsystem, upphandlar dem och får en struktur och att det sedan helt enkelt är svårt att haka i det.

Återigen: Jag uppskattar verkligen kommunernas initiativ i Sundbyberg, Stockholm, Lidingö och Solna att ha samma system. Men jag ser fortfarande bristerna i kollektivtrafikkopplingarna. Det är inget som kommunerna själva kommer att ta tag i, för att se till att deras lånecykelsystem blir en bra funktion för kollektivtrafiken. Vi har verkligen ett ansvar för att vara pådrivande på kommunerna, i dialog med kommunerna, för att se till att vi får ett regionalt lånecykelsystem.

En anledning till att jag skrev interpellationen var att jag uppfattar att lånecyklarna inte riktigt infördes så som man har infört lånecyklar i andra städer i Europa, just som en del av kollektivtrafiken, utan de infördes lite mer riktade till turister eller stockholmare som vill cykla då och då. Jag saknar verkligen tänket att lånecyklarna är en del i kollektivtrafiken. Jag ser brister hela tiden, där jag upptäcker sådant som att kollektivtrafiken är placerad på ett visst ställe och lånecykelsystemet är placerat på ett annat ställe. Som resenär eller stockholmare är det svårt att använda sig av de lånecyklar som finns nu.

Det handlar återigen om prioriteringar och finansiering. Just eftersom de lånecyklar som finns i dag är reklamfinansierade är det inte en jättekostnad. Det går inte att jämföra med att vi bygger nya tunnelbanor. Det är förhållandevis små investeringar som borde kunna prioriteras bättre, just eftersom det ger så stora fördelar för länsinvånarna att kunna använda sig av lånecyklar integrerade i kollektivtrafiken. Det avlastar kollektivtrafiken. På samma sätt som vi har pratat om att regional infrastruktur för cykel avlastar kollektivtrafiken skulle man kunna se lånecyklarna som en avlastning för den trängsel som vi har i dag.

Därför brinner det lite i knutarna. Men tack så mycket!

Anförande nr 186
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Det är mycket av detta som vi måste bena ut och titta på. När vi vet att vi har system som redan existerar måste vi ställa oss frågan hur tidshorisonterna ser ut för dem. Vi vet att vi har system där avtalstider löper ut och står inför en förlängning i slutet av mandatperioden. Det gäller inte minst ett system i Stockholms stad, där vi måste ställa oss frågan: Finns det en vilja där att integrera detta utifrån ett regionalt perspektiv? Finns det en vilja hos fler kommuner att följa med? Hur kan vi integrera de system som finns på olika sätt?

Vi vet att en aktör som har erbjudit kommunerna sina lånecykelsystem i hög utsträckning kräver mycket av ensamrätt där man finns. Sedan måste vi också titta på avtalskonstruktioner och annat. Mycket av detta är utredningen tänkt att bena ut, men inte för att peka på problem utan för att peka på lösningar för vägen framåt, så att vi skulle kunna få detta på plats och också lösa ut frågorna: Vem ska ansvara för ett sådant här system? Vem ska bära investeringskostnaderna? Vem ska bära driftskostnaderna? Hur kan man tänkas lösa detta med reklamfinansiering? Vad krävs i användaravgifter? Vad krävs eventuellt av skattebetalarna för att bidra till detta?

Man kan säga att detta inte är mycket pengar utan en quick fix som vi kan lösa, så låt oss redan nu storma fram med huvudet före och säga: Nu ska vi ha lånecykelsystem på plats! Men som jag säger är det bättre att utreda system, teknik, juridik och mycket annat tillsammans med kommunerna i stället för att hasta fram detta. Låt oss också konstatera att även detta är förknippat med rätt substantiella kostnader. Det har trafikförvaltningen kunnat belägga i tidigare underlag som trafiknämnden har fått ta del av.

Vi kan titta på de studier som har gjorts av system som har införts i nutid. Där anger man att det för motsvarande 1 000 uppställningsplatser med 30 000 cyklar handlar om mångmiljoninvesteringar. Det finns konkreta exempel i studier som säger att kostnaden är 14 000–22 000 kronor per cykel och år i drifts-, underhålls- och administrationskostnader för den här typen av system.

Vad vi talar om är troligtvis i Stockholmsmått mätt lågt räknat. När man tittar på de tidigare studier som trafikförvaltningen gjorde ser man att det handlar om en införandekostnad på i runda slängar uppemot 100 miljoner och en årlig driftskostnad på runt 54 miljoner plus minus 12 miljoner. Då kan man konstatera att det i så fall handlar om 10 kronor på SL-kortet eller en höjning av skatten motsvarande den summan för att finansiera detta, sedan man har underminerat kollektivtrafikens ekonomi på det sätt som man har gjort.

Allt har en prislapp. Allt måste finansieras. Alla ambitionshöjningar måste man ta höjd för att kunna betala. Annars är man inte en duglig och hederlig politiker, utan då är man bara en oduglig populist.

Anförande nr 187
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Jag ska berätta att vi i den kristdemokratiska landstingsgruppen i förra veckan var i Holland och träffade bland annat Rotterdams kollektivtrafiksmyndighet och lyssnade på hur de arbetar med kombinationen av cykel och kollektivtrafik. Man kan säga att vi i Sverige eller Stockholm inte ligger i framkant på det här området, utan det finns de som har kommit mycket längre, och dem ska vi naturligtvis titta på, lyssna på och försöka ta efter, för att gå vidare.

Det som kändes bra när man träffade Rotterdams kollektivtrafiksmyndighet var trots allt att veta att vi i maj fattade detta beslut och att vi, precis som Kristoffer var inne på, har en tidsplan och utgår från Stockholms stads förutsättningar. Vi i landstinget har naturligtvis inga som helst förutsättningar för att gå vidare med detta på egen hand, utan det gäller att om kommunerna, Stockholms stad och de omkringliggande kommunerna, vill samarbeta med oss kring detta projekt och på ett eller annat sätt integrera det med SL-systemet bör vi jobba vidare på det.

Men det handlar kanske inte om att det ska inkluderas i SL-kortet. Så är det till exempel inte i Rotterdam, där man kan använda motsvarigheten till reskassan för att betala. Det kan handla om att man till SL-kortet kan köpa ett tillägg. Det finns andra sätt att komma vidare, och dem bör vi titta på.

Vi ska naturligtvis fortsätta att jobba med reklamfinansiering, precis som kommunerna har gjort, för att se till att detta blir möjligt. Men det är viktigt att det är integrerat över kommungränserna och att man inte gör några olyckliga upphandlingar, så att olika kommuner gör olika upphandlingar och man plötsligt står med olika system i framtiden. Det är inte så vår region är uppbyggd.

Med det vill jag tacka Kristoffer för ett bra svar.

Anförande nr 188
Anna Sehlin (V): Min oro gällde just att vissa kommuner, som Stockholms stad, går in i ett avtal som låser fast ramarna för ett framtida regionalt lånecykelsystem vad gäller teknik, struktur och sådant. Allt det finns med, och det känns ändå som att det finns en samsyn om att vi ska försöka få till ett regionalt lånecykelsystem. Sedan kanske vi har lite olika tidsramar och lite olika prioritering. Men det är ändå på banan, och det är bra.

Då vill jag bara lyfta upp en aspekt till. Det handlar om helhetsperspektivet för året. Lånecyklar finns under vår, sommar och höst men inte under vintern. Med bra snöröjning och prioritering av cykelvägar kan man tänka sig ett helårssystem. Men det kan vi ta i nästa debatt.

Anförande nr 189
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Blixtsnabbt bara – det kanske ansluter lite grann till vad Anna sa: Karl Henriksson pratade om att man var ute och tittade på hur de gjorde i Rotterdam. Vi socialkonservativa är också ute i världen och tittar på hur de gör på olika ställen.

Men när vi tittar på hur man gör i cykelfrågor åker vi inte ned till sydliga nejder utan tittar på hur man gör på samma breddgrader som vi, för det handlar om att slå ut fasta kostnader under en viss cykelsäsong, vilket påverkar det hela. Det blev nog lite bias där. Men jag ska inte förlänga debatten ytterligare.

Anförande nr 190
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det känns bra att vi kan summera en interpellationsdebatt där vi har stor samsyn om att den utredning som vi har tillsatt bör få verka färdigt. Vi bör få ett bra och gediget beslutsunderlag att utgå från, och vi ska försöka hitta en lösning som är bra för resenärerna, för det är vad hela-resan-perspektivet handlar om, det vill säga att bortse från tekniken och trafikslaget och i stället fokusera på resenären och resenärens behov och i detta få in på vilket sätt cykling kan spela en bra roll för att bygga mer av kombinationsresor och annat.

I det ligger ett gediget arbete i det bredare cykelarbetet, som handlar om att få fungerande cykelinfrastruktur, bra snöröjning och bra underhåll av de cykelbanor som finns, bygga ut dem och annat. Alliansen i Stockholms stad tog där under förra mandatperioden ett gott initiativ med cykelmiljarden. Vi får hoppas att den får fortsätta att verka även under kommande år. Men det finns, om jag har förstått det hela rätt, ett oroväckande tecken, nämligen att Stockholms stad sänker sina ambitioner med 40 procent i årets budget i förhållande till förra årets budget, från 254 miljoner till 160 miljoner. Tänk er motsvarande neddragning på kollektivtrafiken!

§ 23 Interpellation 2015:47 av Michel Silvestri (MP) om ”ny” upphandling av insulinpumpar för diabetiker

Anförande nr 191
Michel Silvestri (MP): Ordförande! Tack till Ella Bohlin för ditt svar på interpellationen! Jag ser mig inte själv som konspiratoriskt lagd, men visst är det en ödets ironi att när vi ska ha en lång, utförlig, viktig debatt om diabetes hamnar det sist på dagordningen utan intag av middag när blodsockernivån är som lägst hos oss alla. Men det är väl en tanke med det på något sätt.

Vi har debatterat liknade frågeställningar som den här för ett drygt år sedan och hade då en bra och – som jag har hört från många – uppskattad debatt den gången. Men det har tyvärr blivit lite grann av en långbänk.

Någon kanske undrar över citattecknen kring ”ny” före ”upphandling” i rubriken. Vi debatterade förra gången den funktionsupphandling där man från landstingets sida i efterhand försökte slänga in också insulinpumpar, när ansvaret för dem gick över till landstingen från Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket. Det var i slutet av 2013 – åren går.

Det var inte så lyckat. Det har varit överklaganden. Ärendet har varit i kammarrätten, och landstinget har fått bakläxa flera gånger, måste man väl säga.

Det är naturligtvis olyckligt för våra diabetespatienter. De är uppemot 100 000 bara i vårt län, varav kanske 10 000 med typ 1-diabetes, som är den huvudsakliga grupp som är hjälpt av just bra, moderna insulinpumpar med kontinuerlig glukosmätning. De kan hjälpa till att undvika komplikationer hos diabetespatienter som hjärt-kärlsjukdomar, ögonskador och bensår, som i sin tur ger mycket lidande och är oerhört kostsamt för landstinget och samhället.

Eftersom det är på slutet av dagen och vi kanske har kroknat litet och blodsockernivån som sagt ligger rätt lågt tänkte jag ge Ella ett litet tips. Om du vill ha en kort debatt kan du från talarstolen erkänna: Ja, det har begåtts misstag, men nu ska vi lära av misstagen och göra en riktigt bra upphandling en gång för alla, för diabetespatienternas bästa på alla sätt och vis. Då gör du mig nämligen mållös.

Anförande nr 192
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter och åhörare, i den mån det är några kvar på läktaren i den här sena eftermiddagstimmen! Jag tackar Michel för frågan.

Vi räknar med att det är ungefär 97 000 personer i vårt län som lever med diagnosen diabetes. Majoriteten av dem, närmare 80 procent, har typ 2-diabetes, och resterande har typ 1-diabetes.

Precis som Michel beskriver det har insulinpumparna övergått från Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket till att bli ett ansvar för landstingen sedan ungefär tre år tillbaka.

Jag vill understryka att Stockholms läns landsting under hela den här perioden har tillhandahållit pumpar till de personer med diabetes som behöver dem. Det handlar om pumpar som är likvärdiga med dem i resten av landet, så det är inte fråga om någon ojämlik fördelning.

Det gjordes mycket riktigt en funktionsupphandling 2012 som överklagades till kammarrätten, och det beslutades att upphandlingen för medicinsk-teknisk apparatur i hemmet skulle göras om.

Jag är den första att beklaga att det har dragit ut på tiden. Av erfarenhet vet vi att upphandling kan ta tid, ibland väldigt lång tid. Men det viktiga som vi som landsting och sjukvårdspolitiker har att förhålla oss till är att de personer i vårt län som är i behov av den här utrustningen ska få den även under den tid då vissa överklagandeprocesser pågår och då underlag för nya upphandlingar tas fram, och det är där vi står just nu.

Michel har ställt frågor kring tidsplanen. Det tydligaste besked som jag kan ge nu är att från och med den 1 september 2016 kommer Hjälpmedel Stockholm, som driver hjälpmedelscentralen för medicinsk-teknisk apparatur i hemmet att få i uppdrag att driva MAH-verksamheten för hela länet. Det är en landstingsdriven verksamhet. Flera av er är säkert bekanta med Hjälpmedel Stockholm för andra delar av vården.

Hjälpmedel Stockholm har bland annat i uppdrag att upphandla insulinpumpar, och professionen kommer att samarbeta kring kravställningen i arbetet. I ett sådant arbete är det jätteviktigt att de som berörs av hjälpmedlen får komma till tals och vara med. Därför kommer

brukarna att vara med i dialog när Hjälpmedel Stockholm nu ska ta hand om och förse patienterna med pumpar.

Vi behöver fortsätta att se till att vi har en god diabetesvård, och patienterna ska få de hjälpmedel som de har rätt till även under tiden när vi har överklagandeprocesser och nya upphandlingar förbereds av landstinget.

Anförande nr 193
Thomas Magnusson (V): Fru ordförande! Tack, Michel, för interpellationen! Man kanske ska tala om två interpellationer, för det är ändå två förhållandevis likalydande interpellationer som vi diskuterar.

Jag tänkte inte fastna i teknikaliteterna kring upphandlingen och så vidare, som i och för sig är oerhört intressanta. I en politisk församling tror jag att det är läge att lyfta blicken lite grann från tekniken kring upphandlingarna till att försöka fundera över hur man ska göra för att det ska bli bra.

Det bekymmer som jag tycker att vi har sett är att vi under den här tiden har haft pumpar på marknaden som inte har hållit måttet. Det borde vi inte vara nöjda med.

Vad jag däremot är nöjd med är en mening i sista stycket i Ella Bohlins svar: ”Att kunna erbjuda de hjälpmedel patienterna behöver på ett enkelt och ändamålsenligt sätt är för oss som landsting centralt.” Jag tycker att det är en mycket viktig mening, och det känns otroligt bra att vi är överens om det. Det är ordet ”behöver” som jag fäster mig vid.

Om man ska erbjuda patienterna de hjälpmedel som de behöver måste man, som jag ser det, göra tre saker. Huruvida detta kommer att göra Michel mållös eller inte vet jag inte, men jag riktar mig till Ella, för jag tycker att du ska göra tre saker.

1. Gå ifrån 90-procentsregeln och arbeta i stället med en behovsprövad förskrivning! 90-procentsregeln kommer inte att sätta patienten i centrum, utan då kommer det att vara andra centrum än det som är avsikten, om man menar allvar med den här meningen.

2. Samverka med patienterna och patienternas organisationer! Den erfarenhet som vi har hittills från patientorganisationerna är att de inte är så superimponerande, för att uttrycka det lite stillsamt. Jag tror att man kan göra otroligt mycket bättre om det finns politisk vilja, vilket jag i ditt svar uppfattar att det faktiskt finns.

3. Vi är tillbaka i tekniken om upphandlingen. Det enkla rådet är: Gör om, gör rätt!

Anförande nr 194
Michel Silvestri (MP): Ordförande! Ella följde inte mitt tips riktigt, så jag lyckades behålla fattningen och säger några ord ytterligare.

Det var snarast ett konstaterande från Ella. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket överlät ansvaret på landstingen i slutet av 2013. Man sa då att landstingen borde upphandla inom ett halvår. Nu ser det ut som att vi är åtminstone två år försenade jämfört med den tidsplan som man rekommenderade då. Vad det har inneburit för våra diabetespatienter vet vi nog inte riktigt än, och det kanske man behöver utvärdera i sig.

Det var bra att Thomas Magnusson tog upp 90-procentsregeln, för det är något som brukar påtalas. Man ska helt enkelt inte vara dumsnål i det här fallet. Tekniken går rasande fort på det

här området. Det finns ett stort behov av individuell anpassning av insulinpumpar, kanske utifrån ålder, om man är ung eller gammal, och utifrån andra parametrar. Det i sin tur kan göra att man får mindre problem i slutänden med komplikationer, som gör det mycket dyrare och plågsammare. Det gäller att inte vara dumsnål utan ta till sig vad som påtalas från brukarnas sida.

Vi hoppas att man följer tredje och sista rådet som Thomas nämnde: Gör om, gör rätt! Och ha en bra dialog med både professionen och inte minst brukarna, som är de som ska använda dessa hjälpmedel på ett bra sätt för bästa möjliga hälsa och bästa möjliga hälsoekonomi!

Anförande nr 195
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter! Jag kan absolut ta till mig rådet ”Gör om, gör rätt!” Det är något som jag i just den här frågan instämmer i. Precis som jag skriver i svaret tycker jag att det hela är tråkigt och beklagar att det har tagit så lång tid.

Men när det gäller 90-procentregeln: Den inrymmer ändå att man, när det finns särskilda behov, kan gå utanför Kloka hjälpmedelslistan. De specifika och individuella behoven ska kunna följas. Det är ganska tydligt så.

Jag tror att vi behöver bli bättre i fråga om information och behöver kanske starkare kompetens kring dem som förskriver dessa hjälpmedel. Därför håller vi på att ta fram nya riktlinjer och ett extrastöd till alla förskrivare, som då kan få extra hjälp med att förskriva på rätt sätt, helt enkelt.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Michel Silvestri (MP) 1:1, 3, 8, 30, 36, 191, 194
Landstingsrådet Carpelan (M) 1:2, 7, 9, 73, 75, 77, 90, 92
Lars Harms-Ringdahl (MP) 1:4, 10
Pär Hommerberg (L) 1:5
Rickard Wall (-) 1:6, 37, 39, 41, 84, 86, 88, 95, 96, 98, 107, 116, 122, 141, 169, 179, 181, 189
Curre Hansson (S) 1:11, 13, 16
Landstingsrådet Bohlin (KD) 1:12, 14, 43, 45, 47, 55, 57, 59, 79, 81, 83, 137, 139, 192, 195
Jessica Ericsson (L) 1:15
Landstingsrådet Larsson (S) 1:17, 19, 24, 28, 35, 66, 68, 70, 130, 132, 134, 149
Landstingsrådet Ljungberg Schött (M) 1:18, 22, 25, 67, 69, 71
Catharina Wahlgren (V) 1:20, 27
Landstingsrådet Nordling (MP) 1:21, 48, 50, 52, 72, 74, 76, 135
Cecilia Elving (L) 1:23
Landstingsrådet Starbrink (L) 1:26, 34, 49, 51, 53, 124, 126, 128, 131, 133, 143, 145
Amelie Tarschys Ingre (L) 1:29
Dan Kareliusson (SD) 1:31
Karin Fälldin (C) 1:32
Shaklo Altieva (MP) 1:33
Landstingsrådet Tamsons (M) 1:38, 40, 61, 63, 65, 85, 87, 89, 152, 157, 159, 171, 184, 186, 190
Landstingsrådet Ullberg (S) 1:42, 44, 46, 123, 125, 127
Isabell Flygare (V) 1:54, 56, 58
Lotta Nordfeldt (SD) 1:60, 62, 64
Landstingsrådet Jörnehed (V) 1:78, 80, 82, 136, 138, 140
Landstingsrådet Lindquist (M) 1:94, 97
Landstingsrådet Hemming (C) 1:99, 108, 111, 119, 155, 173, 178, 180
Tomas Eriksson (MP) 1:100, 109, 112
Charlotte Broberg (M) 1:101
Landstingsrådet Sjöström (S) 1:102, 117, 177
Anna Sehlin (V) 1:103, 118, 120, 151, 156, 158, 160, 166, 170, 172, 175, 182, 183, 185, 188
Mattias Lönnqvist (L) 1:104, 121, 174
Karl Henriksson (KD) 1:105, 110, 114, 161, 163, 187
Malin Fijen Pacsay (MP) 1:106
Freddie Lundqvist (S) 1:113, 115
Kent Ivarsson (C) 1:129
Birgitta Sevefjord (V) 1:142, 144, 150
Anders Nilsson (MP) 1:146
Rolf Bromme (L) 1:147
Per Carlberg (SD) 1:148
Conny Fogelström (S) 1:153, 162
Malin Karlsson (MP) 1:154
Lars Tunberg (L) 1:164
Susanne Sjöblom (M) 1:165, 167
Robert Johansson (S) 1:168
Sabina Edelman (M) 1:176
Thomas Magnusson (V) 1:193